

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra psychologie

**VLIV OSOBNOSTI A INTELIGENCE NA HUDEBNÍ PREFERENCE
A PROBLEMATIKA STEREOTYPŮ V OBLASTI HUDEBNÍCH
PREFERENCÍ**

**THE INFLUENCE OF PERSONALITY AND INTELLIGENCE ON
MUSICAL PREFERENCES AND THE ISSUE OF STEREOTYPES IN
THE FIELD OF MUSICAL PREFERENCES**

Magisterská diplomová práce

Autor: Bc. Simona Kostohryzová
Vedoucí práce: PhDr. Martin Dolejš, Ph.D.

Olomouc
2021

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Vliv osobnosti a inteligence na hudební preference a problematika stereotypů v oblasti hudebních preferencí* vypracovala samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato diplomová práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Vdne

Podpis

Ráda bych touto cestou poděkovala mému příteli, rodině i přátelům, kteří mě při tvorení této práce podporovali. Moc chci poděkovat také panu doktoru Dolejšovi za vlídné vedení, dobré rady a aktivní komunikaci. Mé díky patří také respondentům za jejich čas a energii při vyplňování dotazníků a IQ testu.

ÚVOD	5
TEORETICKÁ ČÁST	6
1 ČLOVĚK A HUDBA	6
1.1 Historie poslechu hudby	7
1.2 Styly a žánry	9
2 VLIV HUDBY NA PSYCHIKU PŘI VYBRANÝCH ČINNOSTECH	15
2.1 Vliv hudby na zákazníky, psychologie reklamy	15
2.2 Filmový průmysl.....	17
2.3 Učení a studium	19
2.4 Řízení automobilu.....	21
2.5 Sport.....	22
3 VLIV HUDBY NA ČLOVĚKA	25
3.1 Hudba v neurovědě	25
3.2 Vliv hudby na tělo a jeho systémy	26
3.3 Vliv hudby na psychiku	30
3.3.1 Vliv hudby na emoce	31
3.3.2 Hudba v terapii.....	33
VÝZKUMNÁ ČÁST	37
4 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	37
5 CÍLE	38
6 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	39
7 VOLBA HUDEBNÍCH ŽÁNŮ	41
8 SBĚR DAT	43
8.1 Analýza hudebních produkcí (1. část sběru dat).....	43
8.2 Baterie dotazníků (2. část sběru dat).....	44
8.2.1 Výzkumný soubor 2. části sběru dat	47
8.3 IQ test (3. část sběru dat)	48
8.3.1 Výzkumný soubor 3. části sběru dat	49
9 ZPRACOVÁNÍ DAT A VÝSLEDKY	51
9.1 Zpracování deskriptivních dat	51
9.2 Analýza hudebních produkcí	58
9.3 Dotazník na hudební preference	59
9.4 Osobnostní inventář KUD	61

9.5 IQ test.....	62
9.6 Dotazník na stereotypy	62
10 DISKUZE	74
11 ZÁVĚR	84
SOUHRN	85
Seznam použitých zdrojů a literatury.....	87
Seznam tabulek	102
Seznam grafů.....	103
Seznam obrázků.....	104
Seznam příloh.....	105

ÚVOD

Tato diplomová práce je spojení dvou velmi zajímavých oblastí – psychologie a hudby. Máme pocit, že hudební psychologie zatím není prozkoumaná dostatečně, přitom by si však mnohem více studií určitě zasloužila. Tato „neprobádanost“ možná pramení z dojmu, že hudba není pro svět dost užitečná. Ale je tomu opravdu tak? Co když má hudba na lidi větší vliv, než jen poskytování příjemného zážitku z poslechu?

Jak se dozvíte při čtení této práce, hudba dokáže víc než jen ovlivňovat náladu. Kromě lehkého seznámení s historií hudby v souvislosti se zkoumáním vlivu hudby na člověka také popíšeme, jaký má vliv na běžné činnosti jako řízení automobilu, nakupování, sportování, učení či sledování filmu. Muzikoterapeuti si jsou dobře vědomi vlivu hudby na psychiku – věří, že hudba umí pomoci člověku s psychologickými problémy. Ale nezůstávejme jen u psychiky. Hudba dokáže ovlivňovat i tělo fyzické.

Každé z těchto témat skýtá tolik zajímavých informací, že by si zasloužilo vlastní diplomovou práci. Vzhledem k rozsahu práce jsme o každém tématu zjistili alespoň zlomek toho nejzajímavějšího a vše shrnuli do pár desítek stran. Celá teoretická část nám poté pomůže se lépe orientovat ve výzkumné části, kde jsme zjišťovali vliv inteligence na hudební preference, vliv osobnosti na hudební preference a prozkoumali problematiku stereotypů, které se mezi lidmi objevují právě v souvislosti s hudebními preferencemi. Tyto stereotypy se pokusíme ověřit – zjistit, zda se zakládají na pravdě, nebo jsou to jen pouhé předsudky.

TEORETICKÁ ČÁST

1 ČLOVĚK A HUDBA

Schopnost tvořit hudbu je pro lidský druh důležitým rysem odlišujícím ho od zvířat (Trimble & Hesdorffer, 2017). Polemizuje se sice o schopnosti zvířat vnímat rytmus, přesto zvířata nemají žádné schopnosti tvořit hudbu (nebereme-li v potaz zvuky vydávané samotnými zvířaty – zpěv ptáků apod.).

Hudba je umění spojené s kombinováním vokálních nebo instrumentálních zvuků, jež posloucháme pro její čistou krásu nebo pro emocionální vyjádření (Encyclopaedia Britannica, 22. října 2020). Rentfrow, Goldberg a Levitin (2011) vyjmenovávají také další účely hudby: Mnoho jednotlivců používá hudbu pro regulaci a zlepšení nálady, k odvádění pozornosti od potíží, ke snižování osamělosti. Lidé mají tendenci poslouchat takovou hudbu jako jejich přátelé, což přispívá k formování jejich sociální identity i hudebních preferencí. Hudba se dále používá ke zvýšení koncentrace, stimulaci kognitivních funkcí, udržení bdělosti a zvýšení produktivity pracovníků. Sociální a protestní hnutí používají hudbu k motivaci, skupinové soudržnosti a k soustředění svých cílů a poselství. V neposlední řadě je hudba využívána hudebními terapeuty v muzikoterapii. Clark a Tamplin (2016) považují hudbu za snadno dostupný a levný způsob ovlivňování našeho zdraví a pohody.

Z vyjmenovaných účelů plynou následující funkce hudby. Kromě funkce zábavní plní také funkci komunikační, s níž souvisí funkce psychologická (stimulace psychiky, harmonizace, terapie). S příchodem koncertů se objevuje také ekonomická funkce a historicky nejmladší je funkce umělecká, kdy je hudba vnímaná jako umění (Bačuvčík, 2016).

Prostřednictvím hudby se můžeme dozvědět mnoho informací o lidském původu a lidském mozku. Poskytuje neinvazivní techniku, pomocí níž můžeme poznat lidskou osobnost. Dodnes hudba přitahuje velký zájem (Trimble & Hesdorffer, 2017) a je proto předmětem horlivého zkoumání v celé řadě oborů, od etnografie a archeologie přes neurovědu až po psychologii a specializovanou oblast muzikologii (Morley, říjen 2013).

Muzikologie neboli hudební věda se snaží obsáhnout hudbu ze všech možných stran. Zabývá se například teoretickými disciplínami jako harmonie, kontrapunkt, hudební formy, dále teorií hudebního zápisu, hudební analýzou, filozofií hudby, dějinami hudby, organologií, hudební akustikou atd. Jednou z disciplín muzikologie je také hudební psychologie.

Franěk (2007) tvrdí, že nárůst zájmu o **hudební psychologii** nastal v 80. letech 20. století, kdy kognitivní vědci začali studovat fungování motorického systému a další jevy objevující se při hře na hudební nástroj. Díky neurofyziologům známe procesy spojené se zpracováním hudebních podnětů v mozkové kůře. V posledních letech je velký zájem o problematiku emocí jakožto reakcí na hudbu a o podstatu hudebního prožitku. V pedagogice přišly vhod poznatky o vlivu hudby na inteligenci. Hudební psychologie se kromě pozitivních vlivů hudby na člověka zabývá i těmi negativními – zjišťuje, jak může hudba za určitých situací měnit chování a rozhodování člověka (např. ve prospěch firem nabízejících své produkty). Teoreticky se hudební psychologie věnuje i otázkám hudebního vývoje, problematice hudebních schopností či jevům spojeným s každodenním poslechem hudby.

1.1 Historie poslechu hudby

Dostal (2009) popisuje dějiny hudby jako zrcadlení k dějinám lidského vědomí. Všechny kultury, primitivní i velmi pokročilé, měly hudbu (Harvard Medical School, červenec 2011; Morley, říjen 2013) a archeologické důkazy o hudebních aktivitách odkazující dokonce na dobu před objevením jeskynního umění (Morley, říjen 2013).

V **pravěku** vnímali lidé hudbu jako důležitou součást rituálů a slavností. Hudba byla prostředkem spojení s mrtvými předky, totemovými zvířaty, rostlinami, dokonce i duchy. Hudba tudíž zastávala úlohu prostředníka mezi lidským a duchovním světem. Hudba dále sloužila k oslavování, modlitbám, k vyjadřování smutku či radosti, povzbuzení či zastrahování. Prvním hudebním nástrojem, který používali naši předkové, byl hlas. K řeči lidé postupně přidávali mlaskání, hvízdání či broukání, pak dupání a tleskání (Blenkinsop, 2014). První hudbu začali lidé opravdově tvořit asi 60 tis. př. n. l., kdy za první instrumentální projevy člověka lze považovat užití primitivních bicích nástrojů – nástrojů přírody, které při úderu vydávají svůj specifický zvuk – kusy dřeva, kosti (nejčastěji ptačí), rohy, kameny, lastury (Blenkinsop, 2014; Encyclopaedia Britannica, 22. října 2020). Dle Trimblea a Hesdorffera (2017) došlo od dob Homo sapiens k růstu mozku v temporálních lalocích, zejména v dorsální části, která souvisí se sluchovým příjmem řeči. Expanze primárních a asociačních sluchových oblastí a jejich spojení, která jsou spojená se zvětšenou velikostí mozečku a oblastmi prefrontální a premotorické kůry spojenými strukturami bazálních ganglií, předznamenala posun k estetice založené na zvuku a schopnosti slyšet rytmus a nechat se jím unášet. Rytmus v hudbě je obzvláště vlivný, protože napodobuje vnitřní tělesné rytmy, a proto ho náš mozek snadno rozpozná a reaguje na něj (Zatorre, Chen,

& Penhune, 2007). Souhrnně řečeno, již v pravěku docházelo k využívání hudby ve společenských situacích a k aktivizaci psychiky. Hudbu využíváme stejným způsobem dodnes.

Ve **starověku** lidé věřili, že hudba ovlivňuje charakter člověka a že souvisí se základním uspořádáním vesmíru (Blenkinsop, 2014). Ve starověké Číně byla hudba tradičně doplňkem obřadu nebo vyprávění. Konfucius (čínský filozof, sociální politik a státník) věřil, že hudba odhaluje charakter prostřednictvím šesti emocí, které dokáže vykreslit: smutek, uspokojení, radost, hněv, zbožnost a láska (Encyclopaedia Britannica, 22. října 2020). V Číně dokonce vznikl Císařský úřad pro hudbu, aby se správným provozováním rituální hudby udržela harmonie v zemi. Filozofové starověkého Řecka věřili, že studium hudby pomůže porozumět povaze vesmíru, a proto měla hudba ve vzdělávání důležitou roli (Blenkinsop, 2014). Platón se domníval, že některé akordy jsou obecně vnímány jako veselé, a některé jako smutné, podobně pokud je tempo hudby v čase pomalejší, tak se hudba zdá jako méně radostná než rychlejší rytmy (Trimble & Hesdorffer, 2017). Platón dále viděl souvislost mezi charakterem člověka a hudbou, a proto ji považoval za psychosociologický jev. Prohlásil, že je třeba vyvarovat se rytmických a melodických složitostí, protože vedou k depresi a nepořádku. I Aristoteles se zamýšlel nad psychologickými účinky hudby a jejích dopadech na emoce a povahu. Věřil, že dobrá hudba dokáže zlepšit charakter člověka a špatná hudba jej kazí. Taky tvrdil, že hudba má přinést poučení, bavit, vyplňovat volný čas (Blenkinsop, 2014). Ve starověkém Římě vnímali lidé hudbu hlavně jako zdroj zábavy – užívali si hudby v divadle, na hostinách, v gladiátorské aréně i na ulici (Blenkinsop, 2014) a v Egyptě se ti nejlepší hudebníci těšili velké úctě a vážnosti (Dostal, 2009). Ve starověku lidé začali vnímat hudbu více psychologicky. Objevovali souvislosti mezi hudbou a emocemi, osobností, charakterem a náladou. Výzkumy na tohle téma probíhají i v dnešní době.

Středověk znamenal velký rozmach hudby, jejíž největším podporovatelem byla katolická církev – využívala hudbu k šíření božího slova (Blenkinsop, 2014). Jan Kalvín varoval před smyslnou, zženštilou nebo neuspořádanou hudbou a trval na nadřazenosti textu v náboženských obřadech před hudbou. Wilhelm Friedrich Hegel upřednostňoval vokální hudbu před instrumentální, kritizoval hudbu beze slov jako subjektivní a neurčitou. Uznal, že hudba má zvláštní schopnost vyjádřit mnoho emočních nuancí (Encyclopaedia Britannica, 22. října 2020).

Během **novověku** si skladatelé uvědomovali, jak mocnou sílu hudba má, a proto hledali hudební struktury a styly, které by ještě víc odrážely význam textů. Barokní skladatelé se snažili u diváků prostřednictvím hudby vyvolat co nejsilnější emocionální reakci. Schopenhauer objevil souvislost mezi lidským citem a hudbou, která obnovuje všechny emoce té nejnítější povahy, ale zcela bez reality a daleko od jejich bolesti. Hudba, kterou představuje jako analogii emocionálního života, je kopií nebo symbolem vůle (Blenkinsop, 2014). V racionalistickém 18. století se hudebníci mechanicky pokoušeli reprodukovat příběhy v hudbě (Encyclopaedia Britannica, 26. listopadu 2016), kdežto během romantismu se skladatelé spíše přiklonili k podněcování pocitů a vyvolávání nálady hudbou.

V současné **moderní době** se hudba line z rádií, televize a filmů téměř nepřetržitě. Díky internetu je člověk schopný naučit se hrát na hudební nástroje bez učitele, a tudíž dnes mnoho lidí ovládá hudbu velmi dobře. I proto je dnes těžší se prosadit jako výjimečný hudebník. Dnešní hudba má mnoho různých podob a využití. S novými nástroji a způsoby hraní se objevují i nové hudební styly a žánry, kterých dnes existuje nepřehledné množství.

1.2 Styly a žánry

Hudebních stylů existují dle určitých zdrojů stovky (Fitzpatrick, 4. září 2014; Music Genres List, nedat.). Neexistuje však žádný oficiální seznam hudebních stylů či žánrů. V důsledku toho se různí vědci zaměřují na různé hudební žánry, většina z nich na 11 až 30 žánrů (Rentfrow et al., 2011).

Hodně hudebníků i muzikologů se snaží určitou klasifikaci vytvořit. Klasifikace hudby nám totiž pomáhá v hledání takových hudebních výtvorů, které nejvíce uspokojují náš individuální vkus. Hudební žánry korespondující s našimi preferencemi mohou pak výrazně zvýšit náš osobní požitek z poslechu (Avery, 28. února 2018).

Hudební žánr je většinou definován dle jeho struktury, použitých nástrojů a obsahových charakteristik. Dokážeme například odlišit žánr klasické hudby, která stojí často na smyčcových, dechových a bicích nástrojích, od žánru metal, jež využívá elektrické kytary, bicí a energické tempo. Pokud bychom tyto dva žánry spojili dohromady, vznikl by hudební styl jakožto podkategorie žánrů (v tomto případě by vzniklý styl byl „neoklasický metal“ nebo „symfonický metal“). Tato fúze žánrů bývá problémem při stanovení hudebních preferencí jedince (Sedlák & Váňová, 2013), protože dnes je většina skladeb mixem různých žánrů a stylů.

V naší práci se budeme věnovat 11 vybraným žánrům. Každý z žánrů stručně popisujeme:

- **Blues** je typický zmenšenou kvintou a kombinováním dur a moll. Rytmus působí houpavě. Texty jsou většinou laděné depresivně. Nejčastěji používanými hudebními nástroji jsou kytara, trubka, saxofon, bicí, klavír, harmonika, baskytara či pouhé tleskání (Všechny hudební styly, nedat.).
- **Country** je typické jednoduchým tanečním rytmem. Nejčastějšími nástroji bývá banjo, kytara, housle a harmonika (Hudební knihovna.cz, 25. ledna 2021).
- **Elektronická/taneční hudba** je vytvářena elektronickými a digitálními nástroji, jako je sampler, theremin, počítač apod. (Všechny hudební styly, nedat.). Elektronická/taneční hudba je tvořena pro kluby a festivaly, kdy skladby na sebe navazují, aby ticho mezi nimi nenarušilo atmosféru (Lord Charles, 4. července 2020).
- **Folk** je typický svými texty, které vyjadřují myšlenky či emoce. Jsou podané vtipně a nadhledem a nejčastěji se týkají společenského dění či osobních prožitků autora. Nástroje jsou jednoduché, málokdy elektrické. Skladby mají jemnou a zpěvnou melodii (Všechny hudební styly, nedat.).
- **Klasická hudba** je tak rozmanitým žánrem, že je obtížné identifikovat společné rysy všech děl. Přesto můžeme říct, že klasickou hudbu charakterizuje složitost skladeb a na rozdíl od jiných žánrů využívání velkých hudebních těles, jako je např. orchestr. Klasická hudba je často asociována pouze s hudbou v období renesance, baroka, klasicismu a romantismu, kde byly nejčastějšími nástroji smyčce, dechové nástroje a bicí nástroje. Moderní vážná hudba však začíná využívat i elektrické nástroje (Klasická hudba, nedat.).
- **Lidová hudba** je nejčastěji anonymní (nemá autory písní) a je předávána ústně, často při rodinných sešlostech. V Česku je známé vytváření lidové hudby umělé, což je tzv. „dechovka“ označovaná často také pojmem česká lidovka. Je však prezentována a šířena standardně komerčním způsobem, postrádá tedy základní aspekt, typický pro lidovou hudbu jako takovou. Užívané nástroje jsou často také lidového původu. Jedná se například o dudy, cimbál, famfrnoch, mandolínu, píšťalu apod. (Lidová hudba, nedat.).
- **Jazz** je založen především na rytmu a improvizaci (Blenkinsop, 2014). Podobně jako klasická hudba, je i jazz dnes tak široký pojem, že najít nějakou společnou charakteristiku, je těžké. Přesto se jazz nejčastěji pozná podle specifického rytmického cítění – synkopy, tečkovaný rytmus, zdůraznění druhé

a čtvrté doby a podle částečně disharmonického notového sledu. Mezi typické nástroje patří trombon, saxofon, trubka, klarinet, klavír a basa (Jazz, nedat.).

- **Metal** je charakteristický používáním elektrických kytar a bicích a také hlasitým a zkresleným zvukem. Někdy se využívají i klávesové nástroje. Nejdůležitější je však zmíněný zkreslený kytarový zvuk a souhra baskytary a sólové kytary. Typické je také energické tempo a razantnost. Sex, násilí, smrt, mystika, válka, nukleární zkáza, životní prostředí a politické či náboženské problémy patří mezi nejběžnější témata metalových textů (Rock-metal paradise, nedat.).
- **Pop** má zpravidla předvídatelnou strukturu, texty bývají psány na nenáročná témata. Je často využíván v kombinaci s jinými žánry, jako je např. pop-rock, pop-folk apod. Kromě zpěvu patří mezi nástroje užívané v popu klávesové nástroje, akustická i elektrická kytara, bicí, klarinet, saxofon, trubka, trombon, klavír, kontrabas apod. Bývá odmítán pro svou komerčnost – cílem popu je zalíbit se co největšímu počtu lidí, tudíž není na poslech příliš složitý (Pop, nedat.).
- **Rap/Hip hop** představuje rytmicky mluvené rýmy. Rapování může být doprovázeno beatem bez hudebního doprovodu. Rap je součástí hip hopu, který kromě rapu zahrnuje také DJing, beatbox, graffiti a break dance. Hip hop je typický samplováním – nahráváním krátkých úryvků skladby, které se pak střihají, mění nebo nechávají hrát ve smyčce (Blenkinsop, 2014).
- **Rock** se vyznačuje silným rytmem, použitím bluesových forem a přítomností rockových nástrojů, jako je elektrická kytara, elektrický bas, bicí, elektrické varhany, piano nebo syntetizátor (Rock, nedat.).

Sedlák a Váňová (2013) uvádějí, že upřednostňování určitého druhu hudby (nebo jejího autora či interpreta) se označuje pojmem **hudební preference**. Odborníci se snaží najít faktory, které je ovlivňují. Nejčastěji se jedná o vztah hudebních preferencí a osobnostních rysů jedince, případně vztah mezi individuální hladinou excitace či optimálního vzrušení a hudebními preferencemi. Dalšími faktory mohou být kulturní vlivy, vzdělání, věk, pohlaví apod.

O základních principech, na nichž jsou takové individuální hudební preference založeny je známo dle Rentfrowa et al. (2011) velmi málo. Individuální rozdíly v hudebních preferencích zkoumali například Cattell a Anderson (1953 in Rentfrow et al., 2011), kteří předpokládali, že hudební preference odrážejí nevědomé motivy, naléhání a touhy. Současný názor je takový, že hudební preference jsou projevy explicitních psychologických rysů,

možná v interakci se specifickými situačními zkušenostmi, potřebami nebo omezeními. Přesněji řečeno, lidé vyhledávají hudební prostředí, které posiluje a odráží jejich osobnosti, postoje a emoce (Rentfrow et al., 2011).

Skupina lidí s podobnými hudebními preferencemi se pak označuje jako žánrová kultura či posluchačská skupina. Protože se budeme věnovat také **posluchačům hudby**, uvádíme zde nejnámější typologie posluchačů. Adornova typologie (Adorno, 1962 in Bačuvčík, nedat.) vymezuje 8 typů posluchačů:

- **expert** – profesionální hudebníci;
- **dobry posluchač** – sám je hudebně aktivní a hudbě rozumí (ne však nutně teoreticky);
- **vzdělanecký konzument** – v hudbě se vyzná a hodně ji poslouchá, je však zaměřen na výkon, je konformistický a konzervativní;
- **emocionální posluchač** – jde mu o uvolnění a emocionální identifikaci, často poslouchá jen klišovitou hudbu;
- **odporující posluchač** – obdivovatel starší hudby (Bach apod.);
- **jazzový expert** – často mladý člověk, jež sám hudbu netvoří a odmítá klasický ideál;
- **konzument zábavní hudby** – hudba je pro něj jakýsi návyk, který mu sice nic nedává, ale nemůže bez ní být;
- **typ lhostejný/nemuzikální/antimuzikální.**

Bek (2003 in Bačuvčík, nedat.) rozlišuje posluchače na:

- **brass&country** – poslouchá dechovku, lidovou hudbu, country, odmítá klasickou hudbu, jazz;
- **love all** – poslouchá jakoukoli hudbu, kromě dechovky;
- **sweet melodies** – poslouchá country, soft rock, hlavní je přítomnost dobře slyšitelné melodie, odmítá metal a současnou taneční hudbu;
- **pop only** – poslouchá pop, disco, odmítá klasickou hudbu, metal, rock;
- **classical tradition** – poslouchá klasickou i soudobou hudbu, lidovou hudbu, odmítá metal;
- **soft rock** – poslouchá country, soft rock, odmítá metal a současnou taneční hudbu;
- **hard core** – poslouchá jen metal a agresivní rock.

Typologie posluchačů dle Bogta, Muldera, Raaijmakerse a Gabhainna (2010) byla sestavena na základě čtyř možností využití hudby:

- vylepšení nálady;
- zvládnání problémů;
- definování osobní identity;
- označení sociální identity.

Dle průzkumu IFPI (2019), založeném na 34 tis. respondentech ve 21 zemích, lidé tráví v průměru přibližně 18 hodin týdně poslechem hudby. V České republice vydalo Centrum pro výzkum veřejného mínění, které spadá pod Sociologický ústav AV ČR (14. ledna 2010) zprávu z výzkumu provedeného na 1082 lidech. Výsledky ukázaly, že poslechu hudby se věnuje asi polovina (51 %) české populace aspoň jednou týdně. Celá pětina lidí ovšem hudbu sama od sebe nikdy neposlouchá. Stejně tak více než polovina (51 %) respondentů navštěvuje koncerty populární hudby, z toho 6 % alespoň jednou za měsíc. Koncerty vážné hudby navštěvují 3 % respondentů minimálně jednou měsíčně, čtvrtina lidí alespoň občas.

Tímto jsme se dostali k pojmu **hudební koncerty**. Historicky rané formy koncertů byly spojeny s aktivitami univerzity. První veřejný koncert se zpoplatněným vstupem se odehrál v Londýně v roce 1672. Koncerty instrumentální a vokální hudby se často konaly v domech šlechty ve Francii v 17. století (Encyclopaedia Britannica, 25. října 2016). Moderní koncert však nebyl významným rysem hudebního života až do konce 18. století (Encyclopaedia Britannica, 22. října 2020).

Podle Baxter-Moorea a Kittse (2016) bohužel v porovnání s počtem článků a knih o reprodukováné hudbě existuje relativně málo publikovaných prací o odvětví živé hudby, a to i přesto, že sektor živých vystoupení a koncertování se za posledních deset nebo patnáct let stal jedním z nejdůležitějších aspektů hudebního podnikání. Baxter-Moore a Kitts (2016) doporučují, aby znalci populární hudby věnovali větší pozornost nabídce živé hudby (například faktorům ovlivňujícím dostupnost míst pro živou hudbu), poptávce po živé hudbě (například proč hudební fanoušci chodí na živé koncerty a jak hodnotí vystoupení, kterých byli svědky), analýze hudebních textů, dále roli živého vystoupení ve vývoji umělců a jejich hudebních profesí a vztahům mezi živou a reprodukovanou hudbou.

Studie Browna a Knoxe (2016) se zajímala o to, jak se hudební fanoušci rozhodují, zda se zúčastní živých koncertů či nikoli. Výsledky zdůrazňují, že účastníci chtějí být součástí něčeho jedinečného a zvláštního, dále sdílet zkušenosti s ostatními, poslechnout si nové

skladby, sledovat předkapely. Cena vstupenek nebyla při rozhodování, zda se koncertu zúčastnit, rozhodující, tudíž živá hudba nabízí fanouškům něco natolik zvláštního, že jsou ochotni za to zaplatit.

Fancourt a Williamon (2016) zkoumali, zda má účast na koncertě dopad na reakci steroidních hormonů. Zjistili, že účast na živém vystoupení může vést ke změnám v endokrinní aktivitě – ke snížení sekrece glukokortikoidů a ke snížení poměru kortizolu a kortizonu, což naznačuje snížení biologického stresu.

V první kapitole jsme vysvětlili, co je to hudba a v jakých vědních oborech hudba dominuje. Popsali jsme dějiny hudby, od pravěku až po moderní dobu s důrazem na vztah k psychologii. Popsali jsme hudební žánry, s nimiž budeme pracovat v empirické části práce a stručně se zaměřili na problematiku hudebních preferencí, hudebních koncertů a hudebních posluchačů včetně jejich typologie. Dále se budeme věnovat vlivu hudby na člověka při každodenních činnostech. Budeme zkoumat, jestli má hudba v následujících situacích na člověka spíše pozitivní, či negativní vliv.

2 VLIV HUDBY NA PSYCHIKU PŘI VYBRANÝCH ČINNOSTECH

Hudební dílo je jako vějířovitě se rozvětvlující paprsky, kdy naše vjemy narůstají od jedinečných emocí a nálad k celistvému dojmu (Kuna, 1969). A právě navození těch správných emocí a nálad prostřednictvím hudby můžeme v životě využít ve svůj prospěch. Například k soustředění během řízení automobilu, při učení, pro zvýšení výkonu při sportu nebo při snaze zapůsobit na filmové diváky či přitáhnout pozornost zákazníků. V následujících podkapitolách popisujeme vliv hudby na člověka při výše zmíněných činnostech.

2.1 Vliv hudby na zákazníky, psychologie reklamy

Hudba v reklamě je jedním z komunikačních nástrojů působících na smysly člověka. Vlivem reklamní hudby na člověka se zabývá psychologie reklamy. Vysekalová (2012, 50) definuje psychologii reklamy jako: „...veškeré psychické a psychologicky relevantní objekty a procesy, které jsou obsahem této komunikace, resp. s nimi věcně či časově souvisejí“, přičemž oněmi objekty je psychologická stránka komunikačního procesu, psychologická stránka sdělení a médií, sociálně-psychologické charakteristiky členů cílových skupin, psychika jednotlivých členů cílové skupiny, jejich osobnosti, motivační struktury, poznávací složky, psychické procesy a tak podobně.

Hlavním principem využití hudby v reklamě je klasické podmiňování. Nejprve reklama předkládá produkt (podmíněný podnět) ve spojení s hudbou (nepodmíněný podnět), která v člověku vyvolá pocity libosti (nepodmíněná reakce). Když pak jedinec uvidí dříve předkládaný produkt, vybaví se mu i příjemný pocit, který byl navozen při poslechu hudby v reklamě (Vysekalová, 2012). Thompson (2014) upřesňuje, že pozitivní postoj k produktu se rozvíjí díky zvukovým asociacím, které můžeme vytvořit za použití typu hudby, který se k produktu hodí (např. relaxační hudba pro prezentaci pěn do koupele, vánoční hudba pro produkty nabízené v adventním období apod.). Druh hudby asociuje dané prostředí, časové období či aktivitu, což přitáhne potencionální zákazníky k produktu. Aby byli spotřebitelé ovlivněni k nákupu, nemusí být využito jen reklam v televizi a rádiu, ale i přímo během samotného nákupu. Například dle studie Sinha a Sahdeo (2015) nakupující kupovali dražší zboží, když se na pozadí hrála klasická hudba. Malajský výzkum (Soh, Krishnaswamy,

Choo, & Kiumarsi, 2015) zase ukázal, že při pomalé hudbě zůstávají zákazníci v restauracích a supermarketech déle, neplatí to však pro zákazníky v knihkupectvích a obchodech s oděvy.

Pro dobrý pocit z reklamy a silnému upoutání pozornosti zákazníka musí hudba splňovat alespoň jednu z následujících funkcí (Thompson, 2014; Sinha & Sahdeo, 2015):

1) Technická funkce – poskytuje strukturu a kontinuitu, posiluje vizuální prvky nebo mluvený text:

- **Kontinuita** – principem je svázání sledu vizuálních obrázků či komentářů. Hudbu v reklamě lze tedy použít k vyvolání pocitu, že reklama je jeden celek, a ne řada jednotlivých záběrů;
- **Lyrický jazyk** – přenos zprávy z reklamy k spotřebiteli formou emotivního a poetického jazyka je často efektivnější než logický věcný jazyk (příkladem jsou reklamy na produkty obchodního řetězce prodávajícího nábytek – XXXLutz KG).

2) Kognitivní funkce – přitahuje pozornost, čerpá z existujících asociací, vytváří identitu značky:

- **Zaměření** – cílem je zaměřit se na zapojení těch diváků, kteří tvoří cílovou demografickou skupinu. Tudíž moderní elektronickou hudbu zvolíme do reklam s produkty pro adolescenty a například veselou energickou a hravou hudbu vložíme do reklamy na produkt pro děti;
- **Zapamatovatelnost** – důležitou funkcí je použití hudby ke zvýšení zapamatovatelnosti produktu nebo firmy. Je známo, že spotřebitele přitahují výrobky, které už zná nebo jsou mu povědomé, a to i když se jedná pouze o název produktu. Jako příklad uvádíme reklamy firmy Alza.cz a. s. (on-line obchodník se spotřební elektronikou, hračkami, sportem, hobby, medií a zábavou, parfémami, hodinkami a drogerií), jejíž reklama spíše vyvolává pocit nepříjemné dotěrnosti – přesto silně splňuje funkci zapamatovatelnosti, což se poté může pozitivně projevit při rozhodování spotřebitele o koupi produktu buď u firmy neznámé či u firmy, kterou si dobře pamatuje, byť z nepříjemné reklamy.

3) Afektivní a biofyzikální funkce – vyvolávají emocionální nebo somatické vzrušení:

- **Zábava** – hudba může reklamu zefektivnit pouhým zatraktivněním, a to použitím chytlavé hudby.

Sinha a Sahdeo (2015) ještě doplňují jednu funkci hudby: Autorita. Důvěryhodnost reklamy dokáže zvýšit angažování populární osoby (např. George Clooney v reklamě na kávu Nespresso) nebo odborníka na produkt, který reklama nabízí (například schválení zubní pasty zubní asociací). Na tomhle principu mohou reklamní společnosti zapojovat do svých reklam úspěšné zpěváky, hudebníky a zvýšit tím svou důvěryhodnost – obzvláště v případě propagace produktů pro tvorbu hudby, pozvánek na hudební kurzy nebo koncerty.

V této podkapitole jsme zjistili, že hudba má na nakupujícího velký vliv, pokud splňuje alespoň některou z funkcí, která přitáhne pozornost potenciálního zákazníka. V další kapitole se budeme věnovat hudbě ve filmu a jejímu vlivu na psychiku diváka.

2.2 Filmový průmysl

„*Hudba ve filmu je nositelem jedinečného konkrétně emocionálního výrazu*“ (Kuna, 1969, 190) a vždy bude na člověka působit více po stránce emotivní, než aby vyvolávala konkrétní představy shodné s vizuálními snímky.

Hudba ve filmu má celou řadu funkcí (Thomas, 1991):

- **Vytváření času a místa** – hudební styl může asociovat konkrétní dobu. Například ve filmech zaměřených na Francii, Čínu nebo Indii se původně používala libovolná hudba. Postupem času však došlo k opakování jedné skladatelské inspirace a nyní si určité místo spojujeme s jednou konkrétní hudbou, bez ohledu na to, zda je autentická v čase, místě či etnickém původu. Například pro filmové sci-fi žánry se používá techno syntetizovaná hudba, bijící tympány nám evokují indiány na válečné stezce, řvoucí trubky asociují období středověku.
- **Nevyslovené myšlenky** podhalí neviditelné důsledky situace – dobře umístěný disonanční akord může diváky zastavit uprostřed sentimentální scény a navodit pocit „něco strašného se stane“.
- **Výplň neutrálního pozadí** – jedná se o hudbu, kterou by divák neměl vnímat. Pomáhá zaplnit prázdná místa mezi přestávkami v konverzaci, zní pod dialogem, ale tak, aby nevyrušovala.
- **Vytváří dojem kontinuity** – hudba dokáže sjednotit rychlé záblesky chaotických scén.
- **Podporuje finální scény** – např. jako ve finále boje ve filmu Rocky z roku 1976.

- **Vyjadřuje spíše vnitřní pocity postav než reakce postavy na vnější aspekty nebo probíhající akce.** S tímto souvisí pojem kulminační vrcholy¹. Kuna (1969) popisuje důležitost umístění vrcholů na následujícím příkladu: Představme si scénu ve filmu, kdy chlapec sleduje moře a očekává loď, jež by jej odvezla. Čeká dlouho a na konci dne si uvědomí, že ani dnes loď nepřipluje. Scéna je sekvencí několik snímků – pohled na chlapcovu tvář, jeho postava s průhledem na moře, obzor, klesání slunce. Samy o osobě jsou tyto snímky bez napětí. Přidáme-li však hudbu, a to konkrétně kulminační vrchol umístěný do snímků s obzorem, dojde k vyjádření vnitřního stavu chlapce, jeho nervozity a pocitu čekání. Pokud kulminační vrchol umístíme do závěru celé scény, pocítí divák bolestné zklamání a uvědomění trpkosti chlapcova života – stejná scéna, ale odlišná hudba evokující u diváka jiné myšlenky a pocity.
- **Vytváří náladu a zakrývá nedostatky scénáře nebo filmu.**

Existuje jen velmi málo publikací a článků o pravidlech používání hudby ve filmu. Fischhoff (2005) proto zkusil pravidla shrnout následovně:

- Pokud jsou ve scéně intenzivní emoce, hudba může být hlasitá, protože se emoce a hudba budou vzájemně podporovat. Pokud je však hudba hlasitá ve scéně, která obsahuje málo dramatických pocitů, bude působit nevhodně, přehnaně. Bohužel režiséři často žádají skladatele, aby psali hudbu pro slabé scény, aby je hudbou posílili. Tím však pouze upozorňují na slabost scény a k jejímu posílení nedojde.
- Pokud hudba vyjadřuje to samé, co je již vidět na obrazovce, tak to nepovede k silnějším emocím, nepřinese to žádnou další reakci publika.
- Použití smyčců je efektivní v dialogu, protože ho nepřebijí.
- Pokud jsou ve scéně dominantní zvukové efekty (zvonky, vlaky apod.), hudba musí být dostatečně jemná, aby celou scénu vylepšila, ale nezasahovala do ní.
- Velké snímky (např. začátek Star Wars z roku 1977 – hvězdami posetý, černý prostor) často vyžadují hlasitější hudbu.

Rádi bychom se krátce věnovali i důležitost hluku (zvuku) ve filmu a jeho vlivu na psychiku diváka. Charakter hluku ve filmu je určen intenzitou, místem a směrem v prostoru, barvou, vztahem k optickému obrazu a smyslovou zkušeností diváka. Hluk má schopnost vyvolávat všelijaké představy a emoce. Člověk na něj reaguje do jisté míry dle svých návyků

¹ Kulminační vrchol je nejčastěji nejvyšší tón ve skladbě, výsledek složité kompoziční práce. Jeví se jako vrchol, dramatická krize, nejzávažnější střetnutí konfliktů (Kuna, 1969).

a vzpomínek (např. člověk, jež zažil válku, reaguje na poplašné sirény neklidněji než člověk bez této zkušenosti). Je tudíž důležité, aby zvuky, jež ve filmu člověk slyší, už ve svém životě předtím slyšel (musí vědět, co znamenají), jinak v něm nevyvolají žádný pocit. S tím souvisí také to, že film rozvíjí akustickou paměť jedince – mnoho zvuků, jež jedinec v životě neslyšel, se naučí a zapamatuje právě díky filmu.

V životě slyšíme spoustu zvuků najednou, to může vytvářet chaos. Film však klade přísný důraz na řád a organizaci hlukové složky. Například pro vyvolání napětí filmař nejprve nechá zaznít zvuk bez optického záběru, čímž v divákovi vyvolá zvědavost. Takto hluk přestává být jen doprovodným prostředkem obrazu, ale stává se nositelem scénického smyslu a zdrojem pocitu napětí (Kuna, 1969).

Hudba byla vždy důležitou součástí filmů. Už první němé snímky měly při promítání hudební doprovod z gramofonu nebo klavíru. Nyní je správně načasovaná a aranžovaná hudba ve filmu zdrojem silných pocitů a nálad, dotváří čas a místo, myšlenky postav, zkrátka plní celou řadu funkcí. Tohle téma je však natolik rozsáhlé, že by zasloužilo vlastní odbornou práci. Dále jsme se zaměřili na to, zda má hudba na učení a studium pozitivní nebo negativní vliv.

2.3 Učení a studium

Vliv hudby na učení a studium můžeme přeneseně chápat jako vliv hudby na pozornost. Campbell (2008, 68) uvádí, že *„poslouchání hudby doma, v kanceláři, nebo ve škole může napomáhat vzniku dynamické rovnováhy mezi levou a pravou hemisférou (k levé se váže spíše logika, k pravé zase intuice). Tato souhra je považována za základ tvořivosti.“* Hudba má tedy vliv i na tvořivost. Dále tvrdí, že hudba vyrovnává a zpomaluje mozkové vlny, čím jsou pomalejší, tím je člověk více uvolněný a lépe připravený k učení.

Ve studii z roku 2008 autoři Alley a Greene hodnotili účinky vokální hudby, instrumentální hudby a řeči na pracovní paměť. Řeč a vokální hudba, jak se dalo předpokládat, zhoršily výkon. Výkon pracovní paměti s instrumentální hudbou byl lepší než s vokální hudbou, ale ne výrazně odlišný od výkonu v tichu nebo během řeči. K podobnému výsledku došla i de Groot (2006). Výsledky studie Dobbse, Furnhama a McClellanda (2011) však poukázaly na to, že výkon při poslechu hudby závisí na typu úkolu – verbální uvažování bylo lepší při poslechu hudby než v tichu, ale abstraktní vnímání uvažování bylo horší při současném poslechu hudby. Dále se zaměřili na vliv hudby na různé kognitivní úkoly v závislosti na

osobnostních rysech. Abstraktní uvažování při poslechu hudby mělo negativní vliv na introvertní lidi, ale nebyl zaznamenán žádný účinek na lidi extravertní. Hudba při slovním uvažování však na introverty ani extraverty neměla žádný vliv – jedním z vysvětlení tohoto zjištění je, že úkol zaměřený na abstraktní uvažování je složitější než úkol zaměřený na verbální uvažování. Zdá se tedy, že složitost úkolu i osobnost hrají při rozhodování, zda poslouchat hudbu během studia, důležitou roli.

Hallam, Price a Katsarou (2002) zkoumali účinky hudby na pozadí při učení matematiky a verbálním memorování u malých dětí na základní škole. Při výuce matematiky nechali žáky řešit aritmetické úlohy při uklidňující hudbě nebo při tichu. Přestože si žáci z hlediska přesnosti vedli v obou podmínkách stejně dobře, v hudebních podmínkách řešili matematické úlohy rychleji. Úkol verbálního memorování vyžadoval, aby četli věty a zapamatovali si chybějící slovo ve větě na později. Studium probíhalo za jedné ze tří podmínek: ticho, nepříjemná/agresivní hudba, nebo příjemná/klidná hudba. Opět bylo zjištěno, že výkon byl nejlepší, když se žáci učili s příjemnou hudbou v pozadí. Výkon byl nejhorší v nepříjemném, agresivním hudebním stavu. Výsledkem tedy je, že je důležité vzít v potaz konkrétní žánr hudby, který při učení žák či student poslouchá. Ostranderová, Schroederová a Ostranderová (2000) a Campbell (2008) se shodli na tom, že barokní hudba zrychluje procesy lidské paměti, tudíž napomáhá efektivnějšímu učení. Lozanov (2009) uvádí, že nejvhodnější k učení je poslech houslí a jiných smyčcových nástrojů. V experimentu autorů Schellenberga, Nakatea, Huntera a Tamotoa (2007) si kanadští vysokoškoláci vedli lépe u subtestu IQ (Symbol Search) po poslechu skladby od Mozarta ve srovnání s pomalou skladbou od Albinoniho. V jejich druhém experimentu japonské pětileté děti delší dobu kreslily po zpěvu nebo poslechu známých dětských písní než po vyslechnutí Mozarta nebo Albinoniho. Jejich kresby dospělí zároveň hodnotili jako kreativnější, energičtější a technicky zdatnější. Tyto výsledky naznačují, že vystavení jedince různým druhům hudby může zlepšit jeho výkon v různých kognitivních testech, že tyto účinky jsou zprostředkovány změnami emočního stavu a že se zobecňují napříč kulturami a věkovými skupinami. Studie Jänckeho a Sandmanna (2010) se zaměřila na typ hudby poněkud obecněji – hudební výňatky byly subjektům neznámé a byly navrženy tak, aby se lišily tempem (rychlé vs. pomalé) a konsonancí (vyladěné vs. nevyladěné). Jako kontrolní stimul byl použit hluk. 75 subjektů bylo náhodně rozděleno do pěti skupin a mělo se naučit prezentovaný verbální materiál (slova se sémantickou konotací i bez nich) s hudbou na pozadí a bez ní. Jako závislá proměnná byl použit počet naučených slov. Závěr studie byl, že slovní učení

během expozice různým hudebním podkladům s různým tempem a konsonancí neovlivnilo učení slovního materiálu. Na výkon v oblasti verbálního učení nebyl prokázán zesilující ani nepříznivý účinek.

Hudba může tedy učení podpořit, ale záleží na mnoha faktorech, jako je osobnost učícího se, konkrétní skladba, kterou při učení poslouchá, jak ji hodnotí, síla jeho pozornosti (což opět závisí na mnoha faktorech, jako je zajímavost učiva, okolní zvuky, světlo, únava, motivace apod.). Dále se věnujeme vlivu hudby na řízení automobilu. Snažíme se zjistit, jaká hudba je pro tuto činnost nejvhodnější.

2.4 Řízení automobilu

Automobil je jedním z nejoblíbenějších a nejčastěji uváděných míst pro poslech hudby (Brodsky, 2001; DeNora, 2000; Pêcher, Lemerrier, & Cellier, 2009). Během řízení lidé poslouchají hudbu, aby dosáhli požitku, necítili se sami, navodili relaxaci a koncentraci (DeNora, 2000; Dibben & Williamson, 2007). Otázkou je, zda hudba přispívá k lepšímu výkonu při řízení, nebo spíše pozornost odvádí.

Poslech hudby během řízení automobilu je běžná činnost s řadou potenciálně pozitivních a negativních vlivů na výkon a bezpečnost jízdy. Výzkumy naznačují, že hudba je zdrojem rozptýlení a může ovlivnit náladu řidiče s následnými dopady na chování při řízení. Existuje však jen málo systematických důkazů o rozsahu vlivu poslechu hudby ve vozidle na řídičský výkon (Brodsky, 2001; Dibben & Williamson, 2007).

Brodsky (2001) tvrdí, že důležitým faktorem je hlasitost a tempo hudby – hudební tempo zvyšuje rizika řízení tím, že soutěží o pozornost, člověk musí zpracovávat větší počet časových událostí a četnost časových změn, které vyžadují větší soustředění. Rychlá a hlasitá hudba může odvrátit pozornost od řízení (Brodsky, 2001) a vést řidiče k agresivnější jízdě (Wiesenthal, Hennessy, & Totten, 2003). Dle studie Dibbena a Williamsona (2007) agresi způsobuje žánr drum'n'bass a heavymetalová hudba, a to ve srovnání s žánrem klasická hudba. Důležitou proměnnou je věk řidiče, jelikož u mladých řidičů je pravděpodobnost poslechu těchto žánrů vyšší. U posluchačů jazzu bylo mnohem pravděpodobnější, že dostanou pokutu za překročení rychlosti než posluchači jakéhokoliv jiného žánru. Důvodem však může být jedno či více z následujících vysvětlení: a) průzkum byl založen na sebeposuzování, takže posluchači jazzu mohli být jednoduše čestnější ohledně svých řídičských chyb než ostatní účastníci; b) složitost jazzové hudby může znamenat, že se řidič

více angažuje v hudbě, více se soustředí na detaily hudby a ztrácí koncentraci na svou přesnou rychlost; c) průzkum také odhalil, že posluchači jazzu podnikají podstatně delší cesty než posluchači jiných žánrů, takže mohli častěji narazit na radary měřící rychlost. Posluchači reggae byli skupinou, která se nejčastěji dostávala do nebezpečných dopravních situací. Tvrdili, že jim hudba pomáhá zůstat bdělí a soustředění (Dibben & Williamson, 2007).

Pêcher et al. (2009) ve svém výzkumu zjistili, že pozitivní hudba vede ke snížení kontroly nad vozidlem. Veselá hudba „nutí“ řidiče vyklepávat rytmus o volant, případně si zpívat, což odvádí pozornost od řízení auta a vede k riziku překročení středové čáry, větší frekvenci chyb a ke sníženému reakčnímu času. Smutné písně zase v řidiči vyvolávají přemýšlení nad textem písně a nad svými vnitřními myšlenkami, což poté vede k horšímu reakčnímu času při nutnosti zabrzdit. Písně agresivní, s násilnými texty vedou k rychlejší jízdě, extrémnímu používání brzdových či plynových pedálů, nepřátelským slovním reakcím a fyzické brutalitě.

Dle Zwaaga et al. (2012) poslech hudby může pozitivně ovlivnit náladu při řízení, což lze použít k ovlivnění aktuálního stavu a následně bezpečného chování. Výzkum autorů Mizoguchi a Tsugawa (2012) ukázal, že vhodný druh hudby pro bezpečnou jízdu je oblíbená hudba pomalého tempa při podobné úrovni hlasitosti hluku vozovky a zvuku motoru. Dle Dibbena a Williamsona (2007) je při řízení vhodnější hudba instrumentální než hudba obsahující texty, dále hudba tišší a jednodušší než hlasitá a složitá, hudba posluchači známá a příjemná než taková, kterou ještě neslyšel a nelíbí se mu.

Závěrem této podkapitoly je, že zatím mezi odborníky nedošlo ke shodě, jaký vliv má hudba na bezpečnost řídicí jízdy a zda je během řízení vhodná či nikoliv. Přesto se autoři shodují, že pokud chceme poslouchat hudbu při řízení, měla by být pomalá, instrumentální, tišší a příjemná, nikoliv příliš veselá ani smutná či agresivní – zkrátka taková, aby neodváděla pozornost od řízení.

2.5 Sport

Poslech hudby patří k velkým motivátorům při pohybových činnostech, sportu a tréninku. Vědecké šetření Karageorghise a Priesta (2008) odhalilo pět klíčových způsobů, jak může hudba ovlivnit přípravu a soutěžní výkony. Patří k nim disociace, regulace vzrušení, synchronizace, získávání motorických dovedností a dosažení flow:

- **Disociace** – při nízké a střední intenzitě cvičení může hudba zúžit pozornost, odvrátit tak mysl od pocitů únavy a tím snížit až o 10 % vnímanou námahu. Účinná disociace může pozitivně podpořit stav nálady (vitalitu, štěstí) a odvrátit pozornost od myšlenek na fyziologické pocity únavy a negativní aspekty jako napětí, deprese a hněv. Při vysoké intenzitě cvičení však dominuje fyziologická zpětná vazba (rychlost dýchání a akumulace laktátu v krvi) a hudba již nemá na potlačení únavy vliv. Zároveň zintenzivňuje prožitek z tvrdého tréninku – dělá ho zábavným. Závěrem je, že během náročného tréninku má hudba značný vliv na to, jak se sportovec cítí (Karageorghis & Priest, 2008).
- **Regulace vzrušení** – hudba mění emoční a fyziologické vzrušení, a proto ji lze před soutěží nebo tréninkem použít jako stimulant nebo sedativum k uklidnění úzkostných pocitů. Hudba tak poskytuje regulaci vzrušení a podporuje optimální myšlení (Karageorghis & Priest, 2008). Hudba dokáže výkon zvýšit tak silně, že byla v řadě soutěžních sportů zakázána (Bateman & Bale, 2009). Zajímavý výzkum provedli Kuan, Morris a Terry (2017), kteří zjišťovali vliv klasické hudby na relaxaci a aktivaci. Účastníci poslouchali během virtuální závodní střelby tři předem vybrané hudební ukázky. Během toho byla zaznamenávána galvanická odezva kůže, periferní teplota a elektromyografie účastníků. Výsledkem studie bylo, že známá relaxační hudba byla pro účastníky maximálně uvolňující a neznámá energická hudba byla nejvíce vzrušující.
- **Synchronizace** – hudební tempo může regulovat pohyb a tím zefektivnit a prodloužit výkon, což vede k větší vytrvalosti. To platí pro takové aktivity, u nichž je potřeba dělat pohyby v rytmu, například pro veslování, jízdu na kole, běh na lyžích a běh. V jedné studii se ukázalo, že účastníci, kteří se věnovali jízdě na kole při hudbě synchronní s tempem šlapání do pedálů, zjistili, že pro stejnou práci potřebují o 7 % méně kyslíku ve srovnání s jízdou s asynchronní hudbou na pozadí (Bacon, Myers, & Karageorghis, 2008). Etiopský běžec na dálku Haile Gebrselassie vytvořil světové rekordy v běhu na čas pomocí rytmické popové písně „Scatman“. Tuto píseň si vybral proto, že tempo dokonale odpovídalo jeho cílové rychlosti kroku. Tempo je důležitým faktorem pro vytrvalostní běžce, jejichž cílem je podávat stabilní a efektivní výkony (Karageorghis & Priest, 2008).
- **Získávání motorických dovedností** – zaprvé, hudba pomáhá tělu se hýbat v určitých pohybových vzorcích a zároveň tělo poskytuje zvuku vizuální kopii.

Zadruhé, texty z dobře zvolené hudby mohou posílit základní aspekty sportovní techniky. Zatřetí, díky hudbě je výukové prostředí zábavnější a zvyšuje vnitřní motivaci hráčů k osvojení klíčových dovedností (Karageorghis & Priest, 2008).

- **Dosažení flow** – hudba má vliv na motivační stavy. Pomáhá dosáhnout flow zážitku a vnitřní motivace. Ve výzkumu Patesa, Karageorghise, Fryera a Maynarda (2003 in Karageorghis & Priest, 2008) bylo zjištěno, že hudba opravdu podporuje flow stavy. Autoři zkoumali účinky hudby na flow před úkolem a následný výkon nohejbalové střelby tří respondentů. Dva účastníci hlásili zvýšení vnímání flow a všichni tři vykazovali značné zlepšení střeleckého výkonu.

Sportovec, který hledá hudbu, aby ji mohl začlenit do tréninku a soutěže, by měl nejprve zvážit kontext, ve kterém bude působit (Karageorghis, Priest, Terry, Chatzisarantis, & Lane, 2006), a položit si následující otázky: Jaký typ činnosti budu dělat? Jaký je požadovaný výsledek (rychlost/výkon/výdrž)? Jaká zařízení pro přehrávání hudby jsou k dispozici? Některé činnosti jsou zvláště vhodné pro hudební doprovod, a to především ty, které mají opakující se povahu: rozcvičky, silový trénink, kruhový trénink, strečink a podobně. V každém případě by měl sportovec vybírat hudbu podle jejího rytmu a tempa, jež by měly odpovídat charakteru prováděné aktivity. Sportovec, jehož cílem je během rozcvičky zvýšit srdeční frekvenci na 120 tepů za minutu, by měl zvolit doprovodnou hudbu s tempem v rozmezí 80–130 tepů za minutu. Skladby by měly postupně zvyšovat tempo tak, aby odpovídalo zamýšlenému zvyšování srdeční frekvence. Kromě toho lze hudební segmenty přizpůsobit různým složkám tréninku, takže například doba zotavování je přerušována hudbou, která je pomalá a měkká. Tento přístup je zvláště vhodný u aktivit jako kruhový nebo intervalový trénink (Karageorghis & Priest, 2008).

Hudba při sportu má jednoznačně pozitivní vliv na výkon. Odvrací únavu, stimuluje nebo naopak uklidňuje před výkonem, pomáhá cvičícímu pohybovat se do rytmu. Dokáže silně motivovat, což se dokonce v některých soutěžích chápe jako doping.

Nyní jsme se dospěli ke konci druhé kapitoly, jež se věnovala vlivu hudby na psychiku při činnostech, jako je nakupování, sledování filmu, řízení automobilu, učení a sportu. Zjistili jsme, že hudba může tyto činnosti kladně i záporně ovlivnit. Následující kapitola se věnuje vlivu hudby na člověka z biologického hlediska – jak hudbu vnímá lidský mozek, jak hudba působí na jednotlivé tělesné soustavy a jakou roli hraje při nemocech a jejich léčbě.

3 VLIV HUDBY NA ČLOVĚKA

Už v prenatálním stádiu má hudba vliv na lidský plod. Sluchový systém je dle Fraňka (2007) vyvinut již v 5. až 6. měsíci prenatálního stádia, přesto schopnost zapamatovat si akustické podněty přichází až po 30. týdnu (7. měsíc). Dítě v děloze vnímá jednak zvuky vytvářené tělem matky (tlukot srdce, zvuky zažívacího systému, hlas, ...) a jednak zvuky vnější – tyto jsou však částečně tlumeny kůží, svaly, kostmi, dělohou a plodovou vodou. Hepper (1991) zjistil, že novorozenci, kteří byli během těhotenství vystaveni tematické melodii populárního televizního programu, vykazovali 2–4 dny po narození změny srdečního rytmu, změny ve frekvenci pohybů a změny v chování. Důkazy o učení však do 21 dnů věku odezněly.

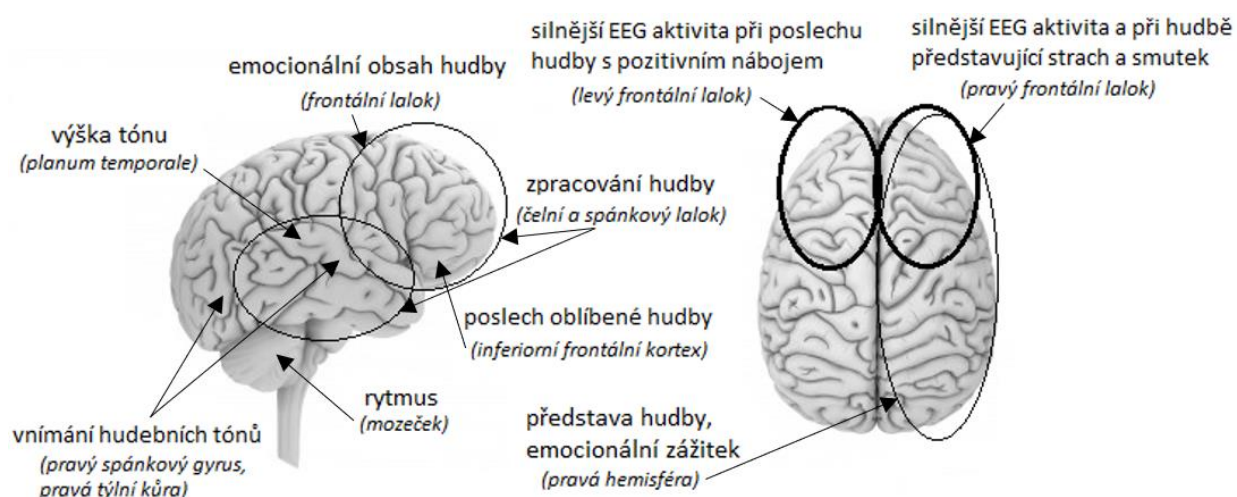
3.1 Hudba v neurovědě

Lidský mozek dokáže rozlišovat hudbu od hluku a reagovat na rytmus, tóny a melodie (Harvard Medical School, červenec 2011). K získání informací o vlivu hudby na mozek neurovědci a psychologové využívají zobrazovací metody. Vyšetření na pozitronové emisní tomografii a nukleární magnetické rezonanci ukazují, že poslech hudby stimuluje velkou část mozku. Díky studiím využívajícím zobrazování mozku víme, že při poslechu hudby dochází ve vztahu k emočnímu zážitku k přednostní aktivaci pravé hemisféry a že i pouhá představa hudby aktivuje oblasti na této straně mozku (Blood, Zatorre, Bermudez, & Evans, 1999). Dle Koukolíka (2012) při poslechu hudebních tónů dochází k aktivaci pravého horního spánkového závitu a pravé týlní kůry.

Výsledky rozličných testů ukazují, že na zpracování hudby se podílí část čelní i spánková (Gerlichová, 2014). Malá oblast v pravém temporálním laloku – planum temporale – je nezbytná pro vnímání výšky tónu. Další část mozku, mozeček, zpracovává rytmus a čelní laloky interpretují emocionální obsah hudby (Harvard Medical School, červenec 2011). Dává tedy smysl, že léze po poškození mozku vedou ke zhoršení vnímání výšky tónu, zabarvení a rytmu (Stewart, Kriegstein, & Warren, 2006). Schmidt a Trainor (2001) zjistili, že při poslechu hudby s pozitivním nábojem se ukázala silnější levostranná frontální EEG aktivita a při hudbě představující strach a smutek zase pravá frontální aktivita. Dle Levitina (2006) se při poslechu oblíbené hudby aktivuje hippokampus a inferiorní frontální kortex.

Shrnutí této podkapitoly prezentuje následující obrázek č. 1. Zobrazuje oblasti mozku, které se, dle výše popsaných výzkumů, aktivují při poslechu hudby.

Obrázek 1: Aktivní oblasti mozku při poslechu hudby

Zdroj: Freepik, 15. října 2020 (upraveno).

3.2 Vliv hudby na tělo a jeho systémy

Hudbu, její tempo, harmonii, melodii, rytmus a hlasitost, lze upravit tak, aby měla zásadní vliv na mnoho aspektů zdraví, od paměti a nálady přes kardiovaskulární funkce (srdeční frekvence, krevní tlak) až po nervovou aktivitu (Harvard Medical School, červenec 2011; Schneck & Berger, 2006). Hudební vibrace mají dopad na jednotlivé buňky těla, ale i na složité tělesné systémy (Schneck & Berger, 2006).

Sloboda (1991, in Franěk, 2007) ve svém výzkumu zjistil, že nejčastějšími **fyzilogickými reakcemi** na hudbu bylo mrazení podél páteře, smích, stažení hrdla, pláč, husí kůže a bušení srdce. Tyto reakce se objevily jako reakce na určité místo v hudební skladbě – často se jednalo o „*melodické opory, melodické sekvence nebo harmonické progrese, enharmonické změny, harmonické nebo melodické akcelerace směřující ke kadenci, zpoždění nástupu závěrečné kadence, nové nebo nepřipravené harmonie, náhlé změny dynamiky nebo textury, opakované synkopace a význačné prvky objevující se dříve, než byly očekávány.*“ (Sloboda, 1991, in Franěk, 2007, 178). Tyto strukturální indikátory souvisí s vytvořením/uvolněním napětí, nebo s konfliktem mezi očekávaným a skutečným průběhem hudební věty. Melodická opora či melodické nebo harmonické sekvence vyvolávají slzení, náhlá změna harmonie způsobuje mrazení kolem páteře, narušení očekávání průběhu vede k husí kůži a akcelerace nebo synkopace přispívá k bušení srdce. Tyto strukturální indikátory však nevyvolávají bezprostřední reakci vždy, což vede k teorii, že tyto reakce musí být ještě spojeny například s hustotou a četností určitých strukturálních indikátorů a jejich umístění

v hudbě (Franěk, 2007). Posluchač také může zaznamenávat nevýznamné indikátory, jejichž účinek se po kumulaci sčítá a v určitém okamžiku dojde k silné reakci (Clarke, 1995).

Hudební zážitky mohou způsobit, že neuroendokrinní nebo **hormonální systém** uvolní dopamin a serotonin, které dodávají intenzivní pocity rozkoše a odměny (Schneck & Berger, 2006). Při hudbě se dále aktivuje limbický systém, a pak se díky uvolňujícím se endorfinům můžeme cítit lépe, a dokonce snížit vnímání bolesti (BeaulieuBoire et al., 2013).

Během let došli výzkumníci k mnoha poznatkům o vlivu hudby na **kardiovaskulární systém**. Hodges (2010) tvrdí, že pro kardiocirkulační systém je prospěšná hudba tichá, hudba s pomalým tempem, dlouhými legaty a neměnnou dynamikou. Bernardi, Porta a Sleight (2006) zjistili, že téměř každá hudba, která má postupně sílicí charakter, vyvolá zvýšení krevního tlaku a srdeční frekvence. Naopak během tiché pauzy dochází k nepatrnému snížení srdeční frekvence a krevního tlaku. Že hudba vyvolává změny krevního tlaku, tvrdí i Farnsworth (1962). Sammler, Grigutsch, Fritz a Koelsch (2007) zjistili, že srdeční rytmus klesá při poslechu nepříjemné hudby. Krumhansl (1997) ve svém výzkumu zjistila, že strach působil největší změny v průtoku krve. Limitem tohoto výzkumu však je to, že tyto změny a emoce se ukázaly jen v krátkých okamžicích hudby, přestože probandi označili celou skladbu jako jednoznačně smutnou/veselou/vyvolávající strach apod.

Zajímavý výzkum vlivu konkrétních skladeb na srdce provedli Trappe a Voit (2016). Největší účinek na snížení srdeční frekvence byl pozorován u Mozartovy hudby a Straussových skladeb (snížení srdeční frekvence bylo zachyceno i u poslechu skladeb skupiny ABBA, ale v menší míře). Hudba Mozarta a Strausse vedla také ke snížení systolického i diastolického krevního tlaku. Nebyly pozorovány žádné zásadní rozdíly mezi muži a ženami nebo mezi mladšími a staršími účastníky. Následující faktory se zdají být relevantní pro pozitivní účinek hudební skladby (Trappe & Voit, 2016):

- vysoký stupeň periodicity;
- chytlavá melodická linka;
- klíč, který je vnímán jako příjemný;
- vydařená kompozice;
- několik změn v hlasitosti nebo rytmu;
- klidné harmonie;
- absence zpívaných slov;
- určitý stupeň popularity hudebního žánru.

Největší přínos pro zdraví je zaznamenán u klasické a meditační hudby, zatímco heavymetalová hudba nebo techno jsou z hlediska přínosu pro lidské zdraví nejen neúčinné, ale dost možná i nebezpečné. Mohou vést ke stresu, případně k život ohrožujícím arytmiím (Trappe, 2010).

Hudba má vliv i na **dýchací soustavu**. Krumhansl (1997) tvrdí, že hudba evokující šťastné emoce vyvolávala změny v rychlosti dechu. Bernardi et al. (2006) zjistil, že při poslechu rychlejší a zároveň rytmicky jednodušší hudby se ventilace zvýšila, přičemž zrychlení dechu trvá ještě několik minut po poslechu (Farnsworth, 1962). Pauza v hudbě však minutovou ventilaci snižuje, dokonce i pod výchozí hodnotu (Bernardi et al., 2006). Na dýchací systém má tedy největší vliv rytmus.

V posledních deseti letech vědci rozsáhle zkoumali vztah mezi hudbou a **pamětí**. Určité písně snadno vyvolávají silné vzpomínky, takže můžeme jasně vidět a cítit tyto okamžiky v čase (Schneck & Berger, 2006). Studie prováděné na lidech s poruchami paměti (jako je např. Alzheimerova choroba) naznačují, že stopy neuronové paměti vytvářené hudbou jsou v paměti hluboce zakořeněny a jsou odolnější vůči neurodegenerativním vlivům (Trimble & Hesdorffer, 2017). Vědci se podle Zhanga (2020) domnívají, že hudební stimulace může změnit sekreci některých neurotransmiterů a peptidových hormonů, čímž může dojít ke zlepšení paměti.

Velký vliv má hudba i na **kůži**. Silnější akordické disonance vyvolávají změny kožního odporu, stejný efekt je pozorován v případě excitační hudby. U hudebníků se kožní odpor snižuje více než u nehudebníků (Farnsworth, 1962). Krumhansl (1997) ve svém výzkumu zjistila, že smutná hudba vyvolávala změny kožní teploty i kožní vodivosti. Bernardi et al. (2006) zjistil, že téměř každá hudba, která má postupně sílící charakter vyvolaná vazokonstrikci kůže, během tiché pauzy byly změny malé, s progresivní vazodilatací kůže. Kimata (2003) dokonce tvrdí, že poslech Mozarta snižuje výskyt kožních problémů u pacientů s alergiemi na latex.

Snad každému je znám jev zvaný **husí kůže**. Husí kůže neboli piloerекce je známý indikátor silných emočních zážitků (Benedek & Kaernbach, 2011). Autoři dále uvádějí, že piloerекce může být užitečný ukazatel, označující jednotlivé vrcholy v emocionálním vzrušení. Tudíž pokud emoční vzrušení překročí určitou hranici, může to být doprovázeno vysokým fyziologickým vzrušením, a také pravděpodobněji dojde k piloerекci (Benedek & Kaernbach, 2011). Clay (27. února 2017) vytvořil experiment, který poukázal

na strukturální rozdíly v mozku lidí, kterým hudba navozuje zimnici (husí kůži). U lidí citlivějších na hudbu se ukázalo, že mají vyšší objem vláken, která spojují jejich sluchovou kůru s oblastmi spojenými s emočním zpracováním, což znamená, že obě oblasti lépe komunikují. Mezi hudební struktury, které vyvolávají piloerekcii častěji než jiné, patří porušení očekávání, např. neočekávanými harmoniemi nebo vstup sólového hlasu, sboru nebo dalšího nástroje (Grewe, Nagel, Kopiez, & Altenmüller, 2007; Guhn, Hamm, & Zentner, 2007; Nagel, Kopiez, Grewe, & Altenmüller, 2008; Panksepp, 1995; Sloboda, 1991 in Benedek & Kaernbach, 2011). Znamá hudba vyvolává piloerekcii účinněji než hudba neznámá (Panksepp, 1995). Ačkoliv je piloerekce častěji sledována jako důsledek příjemného podnětu, Panksepp (1995) tvrdí, že je spojena spíše s pocity chladu a smutku pramenícího z evoluce: mláďata volají své rodiče vysokými tóny, aby jim daly najevo, kde právě jsou. Tohle volání – separační volání – může vyvolat vnitřní pocity chladu a zimnice, které mají za cíl zvýšit motivaci k navrácení rodičů k potomkům. Ženy lépe reagují na piloerekcii, protože jsou více citlivé na separační volání kvůli své dominantní roli v rodičovství. Nicméně Grewe, Kopiez, & Altenmüller (2009) oponuje, že na piloerekcii při hudbě nemá pohlaví vliv. Tyto vysoké tóny můžeme slyšet například u sólových zpěváků nebo houslistů, a to v nás vyvolá onu „zimnicovou reakci“. Tomuto teoretickému přístupu se říká *hypotéza separačního volání* (Panksepp, 1995). Toto částečně potvrzuje i Trimble a Hesdorffer (2017) – kmitočtové pásmo, ve kterém matky zpívají svým dětem, a takzvaná mateřská nebo dětská řeč s přehnanou intonací a rytmem odpovídají pásmu, které skladatelé tradičně používají ve svých melodiích.

Hudba má pozitivní vliv na vývoj **mozku**. Může zlepšit vztah mezi signály EEG a vybudovat síť mozkových funkcí, které mohou výrazně zlepšit činnost mozku (Zhang, 2020). Schopnost hudby aktivovat určité oblasti mozku terapeuti používají ke zvýšení neuroplasticity. Podporují tím ozdravný proces za pomoci stimulace nového nervového spojení (Thompson, 2014). Menon a Levitin (2005) zjistili, že poslech hudby aktivuje spojení mezi několika mozkovými systémy a silně moduluje aktivitu v mozkových strukturách (amygdala, hypothalamus, insula a orbitofrontální kůra).

Odborníci se také snaží zjistit, zda je možné hudbou zvyšovat **inteligenci** a zlepšovat **kognitivní funkce**. Jako první se touto otázkou zabývala Frances Rauscher, jež v roce 1993 provedla spolu s kolegy výzkum na 36 vysokoškolských studentech. Každý student dostal tři sady prostorového IQ testu (Stanford-Binet), přičemž každému z nich předcházelo 10 minut poslechu Mozartovy klavírní sonáty, poslech relaxační hudby, nebo naprosté ticho.

Výsledkem výzkumu bylo, že se studentům zlepšil výsledek v prostorovém IQ testu o 8 až 9 bodů. Tento účinek je však dočasný a nepřesahuje 10–15 minut (Rauscher, Shaw, & Ky, 1993). Tento jev, kterému se říká Mozartův efekt, vyvolal obrovský zájem pedagogů i veřejnosti.

Rauscher o 4 roky později se svým týmem zkoumala, zda hudební výcvik u předškolních dětí zlepšuje **prostorčasové uvažování a schopnost prostorového rozpoznávání**. Studie se zúčastnilo 78 dětí. Každé dítě dostalo soukromé hodiny klavíru, lekce zpěvu, soukromé hodiny počítačů, nebo žádné lekce (tj. kontrolní skupina). Před a po tréninku děti absolvovaly jeden test časoprostorového uvažování a tři testy prostorového rozpoznávání. Pouze ta skupina, která obdržela hodiny klavíru, vykazala statisticky významné zvýšení v testu prostorčasového uvažování. Žádná ze skupin nevykázala statisticky významný růst na třech testech prostorového rozpoznávání. Trvání pozitivního vlivu na prostorčasové uvažování pro skupinu hodin klavíru bylo jeden den (Rauscher et al., 1997). Studie Jaušovce a Haba (2005) zkoumala vliv Mozartovy hudby na mozkovou aktivitu respondentů při řešení **prostorové rotace a numerických úloh**. Zjistilo se, že hudba měla příznivý vliv na plnění úkolů prostorové rotace respondentů. Jenkins (2001) ve svém výzkumu také došel k výsledku, že vysoká úroveň dlouhodobě opakované sekvence notových vzorů v Mozartově hudbě vedla ke zlepšení prostorové dovednosti. Na plnění numerických úkolů měla však hudba ve srovnání se stavem ticha mírně negativní vliv (Jaušovec & Habe, 2005).

Studie v oblasti hudební psychologie přispěly k pochopení hodnoty hudební výchovy a díky tomu se hudební výchova více angažovala v širším rozvoji lidského potenciálu (Zhang, 2020).

3.3 Vliv hudby na psychiku

Jak lze předpokládat, hudba má na psychiku převážně pozitivní účinky – zmírňuje nudu, snižuje únavu, zlepšuje náladu a obrací pozornost na potlačené myšlenky, čímž plní funkci snů (Sacks, 2007). V každodenním životě ji můžeme využít mnoha způsoby – k probuzení do nového dne, k získání energie, k úlevě od bolesti, úzkosti, nebo k vyvolání spánku. V sociálních situacích používáme hudbu na obřadech, svatbách a oslavách, protože díky rytmu se všichni členové spojí stejným rytmem, tancem, což pomáhá zvyšovat a udržovat soudržnost skupiny (Thompson, 2014).

3.3.1 Vliv hudby na emoce

Vliv hudby na emoce dobře vyjadřuje výrok Langerové (1951, 206): „*Hudba odhaluje, kde slova zastíňují.*“ Souvislost mezi hudbou a emocemi je známá již dlouhá století, jak jsme dozvěděli již v 1. kapitole této práce. Franěk (2007) tvrdí, že hudba je považována za nejemocionálnější umění. Stále se však odborníci neshodli, zda mají hudební a nehudební emoce stejnou kvalitu. Je sice známo, že při hudbě můžeme prožívat radost, veselí, smutek, hněv či strach, ale nabízí se otázka, zda jsou tyto emoce opravdu odvozené z běžného života (z každodenních emocí), nebo zda hudba vyjadřuje své vlastní odstíny emocionálních stavů. Výzkumy na tohle téma jsou nejčastěji založené na tom, že posluchač charakterizuje emoci, kterou z hudby vycítí. Většinou se účastníci výzkumu z jedné kulturní skupiny na charakteristické emoci shodnou. Zda ale posluchač danou emoci opravdu cítí, nebo jen popisuje hudbu podle „*všeobecně užívaných emocionálních termínů*“ (Franěk, 2007, 173), není prokázáno.

Posluchače můžeme dle tohoto sporu rozdělit **emocionalisty** a **kognitivisty**. Emocionalisté tvrdí, že při poslechu hudby danou emoci opravdu cítí a emoce je stejná jako v běžném životě, kdežto kognitivisté popírají, že by hudba mohla vyvolat tak přímý emocionální prožitek – když v hudbě poznáme smutek, tak to přeci neznamená, že ho i doopravdy cítíme. Kognitivisty nepřesvědčil ani výzkum Meyera (1956), podle které hudba již v prvních tónech spouští emocionální reakci doprovázenou určitými fyziologickými změnami, které zachytily přístroje. Problém této interpretace spočívá v tom, že fyziologickými metodami je těžké odlišit jednotlivé emoce. Kognitivisté tvrdí, že člověk sám očekává, že na hudbu bude nějak reagovat, což spustí fyziologické změny (Franěk, 2007). Díky svému rozsáhlému dotazníkovému šetření zjistil, že hudba spíše umožňuje přístup k prožitku emoce, kterou již člověk nevědomě prožíval, než že by emoci hudba přímo měnila či vytvářela. Podobný názor má i Langerová (1951), která tvrdí, že skutečným stimulem není postupné rozvíjení hudební struktury, ale subjektivní obsah mysli posluchače – hudba odhaluje povahu pocitů, ke které se jazyk nemůže přiblížit. Tudíž pro běžného posluchače nemusí existovat nutný vztah emocí k formě a obsahu hudebního díla (Trimble & Hesdorffer, 2017). Kognitivistický pohled podporuje i názor, že dva nebo více posluchačů mohou odvodit velmi odlišné dojmy ze stejného hudebního díla (Encyclopaedia Britannica, 22. října 2020). Ačkoliv je to pravda, může však i jediný člověk jednu a tu samou skladbu hodnotit různě. Záleží na jeho aktuálním vnitřním nastavení. To se může projevat například tím, že jedna konkrétní skladba v něm může jednou vyvolat pocit energie a radosti, která ho nutí vydat se vstříc společenskému

životu, a jindy zase pocity pozitivní, přesto kvalitativně jiné – například pocit vděčnosti a radosti z žití, bez touhy jít mezi lidi.

Waterman (1996) tvrdí, že **hudba vyjadřuje buď vnější, nebo vnitřní emoce**. Vnitřní emoce jsou vyvolány čistě onou hudbou, vnější emoce se však vztahují k jevům, které s hudbou přímo nesouvisí (epizodické a ikonické asociace). Epizodické asociace skýtají vzpomínky, které byly vytvořeny při poslechu dané hudby, a proto se tyto vzpomínky při poslechu této hudby vybaví. Tím se lidé dostávají do dob dřívějších, často spojených s příjemnými prožitky mládí (Bačuvčík, 2016). Ikonické reakce jsou spojeny s nehudebními jevy – například spojení hlasité a rychlé hudby se silnou energií, dále pomalá tempa vyvolávají pocit důstojnosti, klidu, vyrovnanosti, rychlá tempa pocit veselosti až nepokoje. Vysoké tóny jsou živé a humorné, nízké tóny naopak smutné, ale silné, majestátní a vážné. Z disonantní harmonie jde cítit agitačnost a ráznost, kdežto z konsonantní harmonie čpí štěstí, veselost a vyrovnanost (Hevnerová, 1935).

Při výběru hudby může člověk zvolit takovou, která je synchronní s jeho aktuálním stavem nálady či energetickou úrovní, případně takovou, jež naopak změní jeho náladu či energetickou úroveň (DeNora, 2000). Například pokud se někdo cítí sklesle, může se rozhodnout poslouchat stimulační hudbu, která mu dodá energii, nebo hudbu, kterou si spojuje s pozitivními vzpomínkami. Nebo se naopak může rozhodnout poslouchat uklidňující, předvídatelnou a uvolňující hudbu, která mu pomůže uvolnit napětí a stres po dlouhém dni v práci (Clark & Tamplin, 2016). Bačuvčík (2016) zjišťoval, jakou hudbu si jeho respondenti v různých situacích volí. Většina respondentů si hudbu vybírá dle aktuální situace a nálady – např. pro relax by zvolili folkrock, pro přípravu na společenskou událost klasiku. Zkrátka hledají hudbu, která koresponduje s jejich momentálním vnitřním nastavením, emocemi. Někteří tvrdili, že pokud mají dobrou náladu a pustí si oblíbenou energickou píseň, nálada se jim ještě víc zlepší a tím vznikne nekončící spirála, a naopak smutné písně si pouští právě během smutné nálady. Možná je tomu tak proto, že chtějí rozložit strasti mezi je samotné a onu píseň, nebo pouze chtějí slyšet hudbu odrážející tento stav.

Hudební terapeuti zmíněné „odrážení stavu“ často používají v principu známém jako Iso-princip, aby zrcadlili a poté změnili fyzický nebo emoční stav pacienta (Davis, Gfeller, & Thaut, 2008). To zahrnuje jako první přízpůsobení hudby aktuální náladě pacienta.

Terapeut poté hudbu postupně upravuje tak, aby u pacienta vyvolala změny (Clark a Tamplin, 2016). Tím jsme se dostali k využívání hudby v terapii – muzikoterapii.

3.3.2 Hudba v terapii

Muzikoterapie jako disciplína zahrnuje teorii, praxi a výzkum. Muzikoterapeuti používají stejný systém poznatků ve své práci a tato profese je spojena s profesními rolemi, tituly, odpovědnostmi a standardy (Bruscia, 1998). Dle Kanadské asociace pro muzikoterapii (říjen 2020) je muzikoterapie definována jako užití hudby kvalifikovaným muzikoterapeutem, s cílem rozvoje, udržení nebo znovuobnovení klientova zdraví, ať mentálního, fyzického, emocionálního nebo spirituálního. Hudba má určité kvality (neverbální, kreativní, strukturální a emocionální), které v terapeutickém vztahu usnadňují kontakt, interakci, sebeuvědomění, učení, sebevyjádření, komunikaci a osobnostní rozvoj.

Muzikoterapii můžeme definovat také jako svébytnou a specifickou terapii, mezi jejíž prostředky patří: terapeutický vztah, prostředky verbální a neverbální komunikace – zvuk a hudba. Zaměřuje se hlavně na fyziologické ovlivňování (somatika), psychoterapeutické ovlivňování (psychika) anebo na edukační ovlivňování. Může jít o terapii, kdy je vztah mezi klientem a terapeutem hlavním faktorem terapeutické změny, anebo terapii, kde vztah není tak důležitý a větší důraz se klade na využití fyziologických účinků zvuků a hudby, zpěvu a hudebního pohybu (Pejřimovská-Kavanová & Zeleiová, 2011).

Hudba vytváří most mezi klientem a terapeutem. Kromě využívání hudby a zvuku je pro muzikoterapii charakteristické, že klient nemusí mít s hudbou žádné zkušenosti a že je podmíněna kulturně – odlišnosti v národní a mezinárodní praxi jsou důležitou a zdravou vlastností této terapie (Kantor, Lipský, & Weber, 2009). Podle Pejřimovské-Kavanové a Zeleiové (2011) stojí za velkou efektivitou této terapie využívání hudebních nástrojů, jejichž zvuk připomíná lidskou řeč.

Určitá forma muzikoterapie může mít jako hlavní cíl zapůsobit na jednotlivou či dílčí psychickou a fyzickou funkci. Přesto má muzikoterapie jako taková holistický efekt. Člověk sám sebe celostně reprezentuje v hudbě a zároveň i hudba má na člověka zpětný holistický účinek, zasahuje celou jeho osobnost a působí na jeho tělo. Zážitek s hudbou pomáhá k člověku k sebepoznání a přináší obraz o zdravé, nebo porušené funkci psychiky. Muzikoterapie pozitivně ovlivňuje integritu a konzistenci člověka právě proto, že se

specificky vnořuje do vědomí – spojuje obsahy, které si lehko uvědomujeme, s obsahy hůře dosažitelnými (Pejřimovská-Kavanová & Zeleiová, 2011).

Kromě pasivního poslechu může klient hrát na nástroj a tím získat přístup k terapeutickému potenciálu hudby při snižování stresu. Dle Clarka a Tamplina (2016) lze hraním klavírní sonáty dosáhnout uvolnění a vyjádření emocí. Rytmická a energická improvizace afrického bubnování vede zase ke stimulaci mysli a těla.

Hudba po staletí pomáhá lidem zotavit se z nemocí (Mula & Trimble, 2009). Clark a Tamplin (2016) doporučují muzikoterapii svým pacientům s různými zdravotními potížemi (například poranění páteře, poranění mozku, mrtvice, srdeční choroby, cukrovka, roztroušená skleróza), kteří jsou **demotivováni** a trpí **špatnou náladou**. Zmínění muzikoterapeuti věří, že hudba má motivující účinek, zlepšuje náladu a nabízí kreativní způsoby, jak dosáhnout rehabilitačních cílů. Konkrétní výsledky získali z výzkumného projektu se staršími lidmi, kteří měli srdeční onemocnění a nechtěli cvičit, jelikož se báli přivodění dalšího infarktu. Projekt porovnal účinky poslechu osobně preferované hudby během cvičení s obvyklou péčí bez hudby po dobu 6 měsíců. Výsledky naznačují, že poslech osobně preferované hudby kromě zvýšení intenzity cvičení vyvolal flow efekt a pozitivní náladu, která snížila pocity úzkosti, nudy a nepohodlí během cvičení. Ve výsledku měli účastníci pocit, že poslech hudby jim pomáhá zvládat obavy a další psychické bariéry během cvičení.

Lee, Jeong, Yim a Jeon (2016) provedli studii, jejíž cílem bylo měřit účinky muzikoterapie na **stres** u studentů vysokých škol. Každému studentovi byl nejprve změřen krevní tlak a puls, autonomní nervová aktivita a subjektivní stres. Pak byli účastníci v obou skupinách vystaveni řadě stresujících úkolů a poté bylo provedeno druhé měření. V dalším kroku experimentální skupina 20 minut poslouchala hudbu a kontrolní skupina 20 minut odpočívala. Poté bylo provedeno třetí (konečné) měření. V prvním nebo druhém měření nebyly mezi oběma skupinami žádné významné rozdíly. Po muzikoterapii však experimentální skupina a kontrolní skupina vykazovaly významné rozdíly ve všech proměnných. Tyto výsledky naznačují, že muzikoterapie vede ke snížení stresu, uvolnění těla a ke stimulaci parasympatického nervového systému.

Bradt a Dileo (2014) zjistili, že relaxační hudba významně snižuje **úzkost** pacientů před operačním výkonem i po něm – ve větší míře než při perorálním podávání midazolamu (benzodiazepin). Pro toto existuje i praktický důkaz ve podobě měření kortizolu: skupina

s hudbou měla po 30 minutách odpočinku v posteli hladinu kortizolu nižší (484,4 mmol/l), než nehudební skupina (618,8 mmol/l).

Kromě zvyšování motivace, zlepšování nálady a snižování stresu a úzkosti může hudba pomoci v léčbě těžkých duševních poruch. Silverman (2003) provedl výzkum, kde výsledky ukázaly, že hudba se ukázala jako významně účinná při potlačování příznaků **psychózy**. Přičemž nezáleželo na typu hudby (živá/reprodukována), ani na typu muzikoterapie (strukturovaná/pasivní poslech), a dokonce ani na oblíbenosti skladby (preferovaná hudba/hudba vybraná terapeutem). Zajímavým poznatkem je také to, že klasická hudba se při snižování psychotických příznaků neukázala tak účinná jako neklasická hudba, což podporuje terapeutický potenciál populární hudby. Tang, Yao a Zheng (1994) při zkoumání vlivu hudby na jedince se schizofrenií zjistili, že kromě snížení negativních příznaků zvýšila hudba schopnost těchto jedinců konverzovat s ostatními, snížila jejich sociální izolaci a zvýšila jejich úroveň zájmu o vnější události. Gold, Heldal, Dahle a Wigram, (2005) však upozorňují, že hudební terapie jako doplněk standardní péče sice pomáhá lidem se schizofrenií zlepšit jejich globální stav, ale pouze za podmínky, že bude k dispozici dostatečný počet sezení na muzikoterapii.

Wilder Penfield z Monrealského neurologického institutu dlouhou dobu studoval pacienty, kteří utrpěli **záchvat** spánkového laloku, přičemž pacienti popisovali, že před záchvaty slyší hudbu, která je jim důvěrně známá. Zároveň pociťují zvláštní stav intenzivního, nedobrovolného poslechu. Poté ztrácí vědomí a objeví se epileptické automatismy. Penfield byl schopný nalézt konkrétní korové body, po jejichž stimulaci začali pacienti slyšet melodie. Někomu mohou tyto sluchové halucinace dokonce být příjemné a v době užívání léků mohou člověku scházet (Sacks, 2007). Hudba (či zvuk) nemusí být jen doprovázejícím symptomem epileptických záchvatů, ale může lidem záchvaty taky způsobovat. Tato forma epilepsie se nazývá muzikogenní epilepsie (Sacks, 2007). Lidé, kteří začnou pociťovat při poslechu určité hudby nepříjemné pocity, se musí od hudby vzdálit a tím zabránit propuknutí záchvatu. Kde zní hudba neustále, tam musí tito lidé nosit ucpávky (Sacks, 2007). Existují ale důkazy, že hudba může naopak snížit frekvenci záchvatů či zastavit refrakterní epileptický stav. Hudba dokáže i normalizovat elektroencefalografické abnormality u některých lidí s epilepsií (Trimble & Hesdorffer, 2017). Hughes, Daaboul, Fino a Shaw (1998) dokonce navrhli poslech hudby Mozarta jako lék. Uvedli, že hraní Mozartovy sonáty u 29 pacientů se záchvaty způsobilo snížení epileptiformní aktivity u 23 pacientů.

V oblasti **neurologických problémů** je hudba vhodná pro vylepšení a zotavení z mrtvice koaktivací zvukové kůry a motorického systému (Thompson, 2014). Thaut (2005) poukazuje na pozitivní vliv hudby na **pohyb** u pacientů s cévní mozkovou příhodou, Parkinsonovou chorobou, mozkovou obrnou a traumatickým poškozením mozku.

Mnoho výzkumných studií naznačuje, že hudba může hrát pozitivní roli v léčbě **bolesti** (Bradt, 2010). Přesné mechanismy stále zůstávají nejasné, existuje však několik věrohodných teorií, proč hudba může ovlivnit vnímání bolesti:

- hudba působí jako rušivý stimul – Vrátková teorie bolesti (Melzack & Wall, 1965);
- hudba může vyvolat fyziologické reakce, které působí proti bolesti, například uvolňování endorfinů (BeaulieuBoire et al., 2013);
- hudba může navodit relaxaci, pomalé dýchání a srdeční tep (Bradt, 2010);
- hudba podporuje pocit kontroly nad bolestí (Linnemann et al., 2015);
- hudba snižuje vnímání bolesti snížením stresu (Linnemann et al., 2015).

Léčivý potenciál hudby byl využíván v průběhu historie v mnoha kulturách jako způsob léčby a podpory zdraví. Nicméně použití hudby jako terapeutické pomůcky je v mnoha zemích relativně novým fenoménem. Mnoho lékařů a orgánů financujících nemocnice není přesvědčeno o účinku muzikoterapie nebo intervencí ve zdravotní péči založených na hudbě (Schneck & Berger, 2006). S tím souhlasí i Maratos, Gold, Wang a Crawford (2008), kteří tvrdí, že se nelze spolehnout na výsledky jednotlivých randomizovaných studií z důvodu jejich malého počtu a nízké metodologické kvality.

Shrnutí kapitoly: V této kapitole jsme se dozvěděli o vlivu hudby na člověka v prenatálním období a o aktivizaci určitých oblastí mozku při poslechu hudby. Dále jsme poznali, jak hudba ovlivňuje jednotlivé tělesné systémy. Také jsme se zabývali vlivem hudby na inteligenci. Na základě zpráv z mnoha výzkumů a studií jsme objevili, že hudba může mít pozitivní vliv na léčbu psychických i somatických poruch. V závěru kapitoly jsme se věnovali vlivu hudby na psychiku a emoce, přičemž jsme zjistili, že hudba má převážně pozitivní účinky. Přesto by bylo vhodné, aby bylo realizováno více seriózních výzkumů, které by tyto domněnky potvrdily.

Nyní se dostáváme k 2. polovině této práce – výzkumné části. Na následujících stránkách popisujeme výzkumný problém, zvolené cíle a výzkumné otázky, strategii sběru dat, zpracování, vyhodnocení a interpretaci dat. Na závěr výsledky diskutujeme.

VÝZKUMNÁ ČÁST

4 VÝZKUMNÝ PROBLÉM

V teoretické části práce jsme popsali, jak velký vliv může na člověka hudba mít. Lidé si jsou tohoto vlivu vědomi, a to dokonce tak silně, že hudba je mezi lidmi používána jako hodnotící nástroj. Lidé přisuzují posluchačům různých žánrů určité charakteristiky – povahové rysy, inteligenci apod. Někteří lidé dokážou druhého člověka dokonce odsoudit, a to jen podle preferovaného hudebního stylu.

Během let bylo již vytvořeno několik studií zabývajících se hledáním souvislostí mezi hudebními preferencemi a osobností, inteligencí, případně věku a pohlaví (např. Rentfrow & Gosling, 2003; Keston & Pinto, 1955; Rubin-Rabson, 1940). Různé studie však došly k různým výsledkům, tato oblast zkoumání tudíž nemá jasný závěr. V České republice se této problematice zatím věnovalo jen pár autorů (např. Franěk & Mužík, 2006) a my bychom tuto oblast rádi obohatili o další výzkum, jenž je postaven na použití jiných výzkumných technik, než byly v dřívějších studiích užívány.

Ve výzkumné části této práce se tedy zamýšlíme nad otázkou, jaké stereotypy v oblasti hudby mezi lidmi panují, a následně se pokoušíme zjistit, zda na těchto zobecněných názorech skutečně není něco pravdivého.

5 CÍLE

Cílem této práce je zjistit, zda má osobnost a inteligence jedince vliv na jeho hudební preference. Součástí výzkumu je také rozbor a analýza vybraných fenoménů u posluchačů určitých hudebních žánrů pomocí pozorování. Dalším cílem je za použití vlastního dotazníku zjistit, jaké stereotypy se v souvislosti s hudebními preferencemi objevují ve společnosti a zda se zakládají na pravdě.

6 VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Pro smíšený typ výzkumu bylo stanoveno 5 výzkumných otázek:

VO1: Jaké fenomény se ukazují u posluchačů různých hudebních žánrů? Abychom mohli zodpovědět tuto otázku, museli jsme se nejprve rozhodnout, s jakými hudebními žánry chceme pracovat. Poté jsme zhlédli koncerty vybraných hudebních žánrů a zanalyzovali, zda se fanoušci konkrétního žánru projevují podobně. Dále jsme zjišťovali, které věkové skupiny a pohlaví jednotlivé žánry preferují. Výsledky této části byly také východiskem pro zodpovězení VO5.

VO2: Závisí hudební preference na osobnosti jedince? Odpověď jsme zjišťovali pomocí spárování výsledků z Osobnostního inventáře KUD (Kudličková & Osecký, 1968) a vlastního Dotazníku na preferenci žánrů. Pro lepší pochopení uvádíme následující příklad. Ukáže se stereotyp, že k lidové hudbě tíhnou lidé pasivní, submisivní, racionální, stabilní a extravertní. Spárováním výsledků Osobnostního inventáře KUD (Kudličková & Osecký, 1968) zjišťujícího tyto dimenze osobnosti a Dotazníku na preferenci žánrů zjistíme, že lidé preferující lidovou hudbu jsou pasivní, submisivní, racionální, stabilní a extravertní. Tudíž závěrem bude, že tento stereotyp je založen na pravdě.

VO3: Závisí hudební preference na úrovni inteligence jedince? Administrovali jsme IQ test a propojením výsledků z IQ testu a Dotazníku na preferenci žánrů jsme zjistili, zda mají posluchači určitých žánrů podobnou úroveň inteligence.

VO4: Jaké stereotypy v oblasti hudebních preferencí se objevují ve výzkumném souboru? Pomocí Dotazníku na stereotypy jsme zjišťovali, zda respondenti přisuzují posluchačům jednotlivých žánrů typický věk, IQ, pohlaví a osobnostní rysy.

VO5: Zakládají se stereotypy v oblasti hudebních preferencí na pravdě? Zda se nalezené stereotypy z VO4 zakládají na pravdě jsme ověřovali pomocí baterie dotazníků (sociografická data, Osobnostní inventář KUD, vlastní Dotazník na preferenci žánrů), výsledků z VO1 (analýzy hudebních produkcí), výsledků z VO2 (souvislosti mezi osobností a hudebními preferencemi) a z VO3 (souvislosti mezi inteligencí a hudebními preferencemi). Opět pro lepší pochopení uvádíme příklad: Ve výzkumu se objeví stereotyp, že k lidové hudbě tíhnou převážně ženy ve věku 36–45 let. Dle výsledků z Dotazníku na preferenci žánrů jsme vybrali lidi preferující lidovou hudbu. Díky sociografickým datům od těchto lidí získaných z baterie dotazníků zjistíme, zda se tento stereotyp zakládá na pravdě či ne.

Odpověď podpoříme výsledky z analýzy hudebních produkcí – zda dle našeho pozorování tyto koncerty opravdu navštěvují převážně ženy ve středním věku. Plán týkající se volby výzkumné techniky potřebné k získání odpovědi na výzkumnou otázku popisuje tabulka 1.

Tabulka 1: Plán dosažení cílů výzkumu

VÝZKUMNÁ OTÁZKA	VÝZKUMNÁ TECHNIKA
VO1: Jak vypadají a jak se projevují posluchači různých hudebních žánrů?	Analýza hudebních produkcí
VO2: Závisí hudební preference na osobnosti jedince?	Osobnostní inventář KUD + Dotazník na preferenci žánrů
VO3: Závisí hudební preference na úrovni inteligence jedince?	IQ test + Dotazník na preferenci žánrů
VO4: Jaké stereotypy v oblasti hudebních preferencí se objevují ve výzkumném souboru?	Dotazník na stereotypy
VO5: Zakládají se vybrané stereotypy v oblasti hudebních preferencí na pravdě?	Dotazník na stereotypy + Analýza hudebních produkcí + Demografická data + Výsledky z VO2 + Výsledky z VO3

7 VOLBA HUDEBNÍCH ŽÁNŘŮ

Pro výzkum hudebních preferencí jsme potřebovali seznam hudebních žánrů, které jsou v ČR nejposlouchanější a lidem známé. Bohužel v ČR ani v zahraničí neexistuje žádný oficiální seznam takových žánrů. Rozhodli jsme se tedy žánry sami vybrat následujícím způsobem: Nejprve jsme vybrali 4 české a 4 zahraniční výzkumy, kde autoři nějaký seznam žánrů již vytvořili (viz příloha č. 2). Všechny tyto studie tvořily dohromady seznam 60 žánrů. Poté jsme vybrali takové žánry, které byly použity minimálně v polovině studiích. Tím jsme zatím získali 16 nejčastěji používaných žánrů v námi vybraných zahraničních a českých výzkumech – viz první sloupec tabulky 2.

Tabulka 2: Výběr žánrů – 1. krok

	Žánry zahraničních i českých studií	Žánry českých studií	Propojení
1	folk	folk	folk
2	metal	metal	metal
3	pop	pop	pop
4	rock	rock	rock
5	jazz	jazz	jazz
6	blues	blues	blues
7	elektronická hudba	elektronická hudba	elektronická hudba
8	muzikál	muzikál	muzikál
9	country	country	country
10	klasická hudba	klasická hudba	klasická hudba
11	soundtracks	soundtracks	soundtracks
12	lidová hudba	lidová hudba	lidová hudba
13	reggae	reggae	reggae
14	rap/hip hop	rap/hip hop	rap/hip hop
15	soul	rock'n'roll	
16	alternative	dechová hudba	

Poznámka: elektronická hudba = elektronická/taneční hudba

Poté jsme vytvořili další seznam: žánry, které jsou obsaženy minimálně v polovině českých výzkumů – získali jsme seznam také 16 žánrů (viz druhý sloupec tabulky 2). Propojením těchto dvou seznamů se nám vyloučily 4 žánry – alternative, soul, dechovka a rock'n'roll.

Nyní jsme tedy měli 14 nejčastěji používaných žánrů v českých a zahraničních výzkumech dohromady (viz třetí sloupec tabulky 2). Opět jsme udělali dva seznamy: zahraniční a český. Ke každému žánru jsme napsali, jak často byl ve výzkumech používán. Tímto jsme zjistili, které žánry jsou nejpoužívanější (v tabulce 3 jsou vyznačeny tučně) a které nejméně používané. Soundtrack má sice vysoké číslo, ale my jsme se ho rozhodli do našeho seznamu nezařadit, a to ze stejného důvodu jako jsme se rozhodli vyloučit muzikál – tyto dva žánry totiž nejsou čistými žánry (např. popový muzikál, soundtrack v rockovém stylu apod.). Naopak lidovou hudbu s nízkým číslem jsme se rozhodli zařadit i přesto, že se v zahraničních výzkumech neobjevovala, protože se domníváme, že lidová hudba je naší populaci natolik blízká, že by měla být součástí našeho výzkumu. **Náš finální seznam čítá následujících 11 žánrů: folk, metal, pop, rock, rap/hip-hop, lidová hudba, klasická hudba, country, jazz, blues, elektronická/taneční hudba** (popis žánrů je popsán na straně 10-11 této práce).

Tabulka 3: Výběr žánrů – 2. krok

Zahraníční studie	Počet využití	České studie	Počet využití	Propojení	Počet využití
folk	4	folk	4	folk	8
metal	4	metal	4	metal	8
pop	4	pop	4	pop	8
rock	4	rock	4	rock	8
jazz	4	jazz	3	jazz	7
blues	4	blues	3	blues	7
elektronická hudba	5	elektronická hudba	2	elektronická hudba	7
muzikál	0	muzikál	4	muzikál	4
country	4	country	3	country	7
klasická hudba	4	klasická hudba	3	klasická hudba	7
soundtracks	3	soundtracks	2	soundtracks	5
lidová hudba	0	lidová hudba	4	lidová hudba	4
reggae	2	reggae	2	reggae	4
rap/hip hop	3	rap/hip hop	4	rap/hip hop	7

8 SBĚR DAT

Sběr dat probíhal ve třech fázích. Nejprve jsme sbírali data formou pozorování hudebních produkcí a na základě nich pak prováděli potřebné analýzy. Druhým krokem byl sběr dat pomocí testové baterie složené z několika psychodiagnostických metod zaměřených na zjištění stereotypů v oblasti posluchačů hudby a dále osobnosti, hudebních preferencí a demografických dat respondentů. Posledním krokem bylo otestování a zjištění IQ u vybraných jedinců z výzkumného souboru.

8.1 Analýza hudebních produkcí (1. část sběru dat)

Provedli jsme pozorování posluchačů konkrétních hudebních žánrů, a to formou pozorování a analýzy 10 záznamů z koncertů každého žánru. Šlo o strukturované, molekulární, nezúčastněné, nepřímé a extrospektivní pozorování. Zaměřili jsme se na vzhled a chování návštěvníků koncertu (oblečení, účes, forma tance, tleskání, zda sedí či stojí apod.), a dále jsme se pokusili odhadnout jejich věk a pohlaví. Každý koncert jsme shlédli a registrované jevy zapsali do připravených záznamových archů (ukázka nevyplněného archu je v příloze č. 6). Na internetu jsme vyhledali hudební skupinu, která se věnuje jednomu konkrétnímu žánru, a zhlédli její koncert. Konkrétní videa s koncerty jsme hledali skrz webovou stránku youtube.cz. Do vyhledávače jsme napsali konkrétní žánr + concert (např. pop concert). Pokud jsme nenašli požadované video, zadali jsme do Google vyhledávače „žánr + interpreti/hudební skupiny“ (např. popová interpreti) a vybrali jednu z nabízených skupin. Zda je hudební skupina řazena do jediného žánru jsme zjišťovali oběma směry – vyhledali jsme hudební skupinu dle žánru a poté opačně: zjišťovali jsme žánr konkrétního interpreta. Tímto způsobem jsme zpracovali 10 koncertů od každého žánru. Výsledky byly použity jako podklad pro srovnání se stereotypy objevujícími se v našem souboru, které jsme zjišťovali Dotazníkem na stereotypy. Seznam konkrétních hudebních koncertů je v příloze č. 3.

Videa z koncertů jsme vybírali podle následujících kritérií, které jsou řazeny dle důležitosti:

- dostatek záběrů na diváky (různé úhly záběrů z kamer);
- dobrá kvalita videa;
- denní koncerty upřednostňovány před nočními, kvůli lepší viditelnosti;
- někdy vybráno kratší video (jedna skladba místo celého koncertu), pokud byly k dispozici ideální záběry na diváky;
- koncerty po roce 2000.

8.2 Baterie dotazníků (2. část sběru dat)

Data z druhé části sběru dat nám poskytla informace o hudebních preferencích oslovených respondentů a jejich představě o typickém posluchači každého jednotlivého žánru. Rovněž jsme se snažili poznat osobnost každého respondenta dle zvolených osobnostních dimenzí. Jedná se o kvantitativní část tohoto výzkumu, k němuž byla použita dotazníková baterie, jejíž součástí byl Osobnostní inventář KUD (Kudličková & Osecký, 1968), Dotazník na stereotypy (vlastní tvorba – viz příloha č. 4) a Dotazník na preferenci žánrů (vlastní tvorba). Součástí jsou také otázky na demografická data (pohlaví, věk).

Úvodní strana testové baterie obsahovala jméno autora výzkumu, oblast, které se výzkum týká, přibližný čas potřebný k administraci a strukturu dotazníkové baterie. Dále jsme v úvodu popsali informace o účelu, anonymitě a dobrovolnosti. Dotazník byl ukončen poděkováním za vyplnění a žádostí o účast v další části výzkumu (sběr dat z IQ testu), včetně postupu, jak se další části zúčastnit a jakým způsobem bude druhá část probíhat. V závěru jsme zanechali také svůj email pro případ otázek, námitek či proseb týkajících se výzkumu. Tuto možnost využili tři lidé, kteří chtěli vyjádřit svůj názor na celé téma nebo chtěli o tématu diskutovat. Baterie dotazníků obsahovala níže uvedené techniky.

Osobnostní inventář KUD – tento inventář je založen na diagnostické metodě Kudličkové. Umožňuje orientaci v 5 základních dvoupólových osobnostních dimenzích aktivita – pasivita, stabilita – labilita, dominance – submise, racionálnost – smyslovost, extraverte – introverte. Skládá se z 80 položek. Ke každé dimenzi jsou vypracované percentilové a deskriptivní normy získané na velkých souborech respondentů. Test je možné administrovat od 14 let. Administrace trvá 15 minut a čas potřebný k vyhodnocení a interpretaci 5 minut (Psychodiagnostika s. r. o., nedat.). Tento inventář jsme zajistili formou tužka-papír a poté jsme ho přepsali do elektronické formy. Některé otázky byly po pilotním výzkumu upraveny či zpřesněny, aby lidé lépe pochopili jejich význam. Např. otázka 73. *Soucit jiných mě pokořuje* jsme doplnili větou: *nemám rád/a, když mě někdo lituje*, dále otázka č. 78. *Chvála nebo hana...* jsme ujasnili informací v závorce: *(od slova hanit=kritizovat)*. Ostatní úpravy byly jen estetické (překlepy).

Dotazník na stereotypy (vlastní tvorba) – účelem tohoto dotazníku bylo zjistit, jak si lidé představují typického posluchače daného žánru. Kromě otázek na IQ, věkovou skupinu a pohlaví (např.: „Kdo podle vás častěji poslouchá daný žánr – muž či žena?“), byly součástí otázky na osobnostní dimenze dle Osobnostního inventáře KUD (např.: „V následujících

otázkách prosím vyberte na číselných osách 1-3, jaké má podle Vás osobnostní rysy člověk, jež rád poslouchá daný žánr.“: Pasivní vs. Aktivní, Extravertní vs. Introvertní, Stablní vs. Labilní, Racionální vs. Smyslový, Dominantní vs. Submisivní). Každá z těchto dimenzí byla na začátku dotazníku popsána, aby respondenti měli o těchto pojmech přesnou představu.

Dotazník na preferenci žánrů (vlastní tvorby) – zde měl proband na škále „1 – Velmi líbí po 5 – Vůbec nelíbí“ zhodnotit jednotlivé žánry. Výsledky z tohoto dotazníku byly použity mimo jiné pro výběr respondentů IQ testu.

Nahrávky – pro lepší pochopení hudebních žánrů (tzn. co si má člověk představit pod určitým žánrem) jsme přiřadili ke každému žánru odkaz na nahrávku, jež obsahovala 5 krátkých hudebních ukázek. Nahrávky byly vytvořeny následujícím postupem: nejprve byly vyhledány 3 české a 2 zahraniční skladby daného žánru (výjimkou je lidová hudba – zde jsme použili dvě skladby české a poté jednu maďarskou, anglickou a ruskou, abychom pokryli rozmanitost lidové hudby). Zda je skladba prototypní (neobsahuje více žánrů) bylo zjišťováno oběma směry – vyhledání skladby dle žánru a poté opačně: zjišťování žánru konkrétní skladby. Byly vybrány jen „čisto-žánrové“ skladby – pokud se u skladby ukázalo více žánrů, byla skladba vyloučena ze seznamu. Vybrané skladby jsme stáhli z webové stránky uloz.to. Z každé skladby jsme vyjmuli několikavteřinový úsek (nejčastěji první refrén), ze kterého jsme pak udělali zvukovou stopu – cca 1,5 minuty dlouhou, sestavenou z pěti několika vteřinových skladeb oddělených krátkým tichem. Tyto nahrávky byly vytvářeny v programu Audacity. Poté jsme je vložili přes osobní účet na Youtube.cz a u každého žánru v dotazníku odkazovali na odpovídající nahrávku. Užití nahrávek podléhá autorskému zákonu (§ 31, odstavec c), přičemž do práva autorského nezasahuje ten kdo: *„užije dílo při vyučování pro ilustrační účel nebo při vědeckém výzkumu, jejichž účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, a nepřesáhne rozsah odpovídající sledovanému účelu;“* (Zákon č. 121/2000 Sb. Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), 2000). Seznam vybraných skladeb je v příloze 5.

Před oficiálním sběrem dat jsme provedli **pilotní výzkum**. Testová baterie byla administrována 5 lidem. Na základě jejich poznatků a výtek byla provedena korekce v oblasti jazykové (interpunkce, překlepy...). Dále jsme byli upozorněni, ať v úvodním popisu dáme větší důraz na anonymitu. Také byly vyjádřeny podněty ohledně častějšího používání odkazů na nahrávky. Kritika ohledně nesrozumitelnosti otázek mířila na KUD

inventář – tento problém jsme vyřešili zpřesněním významu slov do závorek, jak jsme již popsali na straně 44 této práce. Negativní poznámka se také týkala délky dotazníku Osobnostního inventář KUD, tento problém jsme však ve výzkumu ponechali. Po všech úpravách byla baterie administrována ještě dvěma lidem. Od těchto lidí jsme již nedostali žádný podnět k opravě dotazníku. Žádný z těchto 7 respondentů se již neúčastnil oficiálního sběru dat.

Oficiální sběr dat probíhal od 1. 3. 2020 do 28. 5. 2020. Baterii dotazníků jsme administrovali pomocí sociálních sítí i hudebních a diskusních fór. Přibližně v polovině sběru dat (500 vyplněných dotazníků) jsme data protřídili a zjistili, jaké skupiny respondentů nám chybí. Poté byla baterie dotazníků administrována s prosbou o vyplnění respondenty patřící právě do těchto skupin. Jednalo se hlavně o skupiny muži, lidé ve věku nad 45 let, lidé označující jako svůj oblíbený žánr lidovou hudbu, country a blues. Do celé této části jsme se snažili zapojit minimálně 1100 respondentů (tzn. 100 respondentů na každý jednotlivý žánr). K tvorbě a administraci baterie dotazníků byl použit web Survio.cz.

8.2.1 Výzkumný soubor 2. části sběru dat

Surový datový soubor měl 1264 respondentů. Z toho jsme vyřadili data těch respondentů, jejichž doba vyplňování byla méně než 10 minut (00:00:08 - 00:09:59) z důvodu nevěrohodnosti výsledků. Z tohoto důvodu bylo vyřazeno 46 lidí – 19 mužů a 27 žen, všichni ve věku 15–48 let. Dále jsme vyřadili 2 respondenty pod 15 let (jeden chlapec, jedna dívka). Po tomto třídění čítal finální datový soubor 1216 lidí, z toho 560 mužů (46,1 %) a 656 žen (53,9 %). V tabulce 4 vidíme, že respondenti jsou ve věku 15 až 82 let. Průměrný věk je 30,5 let, u mužů 33,7 a u žen 27,7. Nejmladší žena má 15 let, nejmladší muž 16 let. Nejstarší muž v našem výzkumu má 82 let a nejstarší žena 68 let. Celkový medián je 27, u mužů 30, u žen 25. Celkový modus je 23, u mužů 20 a u žen 23.

Tabulka 4: Věk respondentů

	Muži	Ženy	Celkem
Průměr	33,7	27,7	30,5
Medián	30	25	27
Modus	20	23	23
Minimum	16	15	15
Maximum	82	68	82

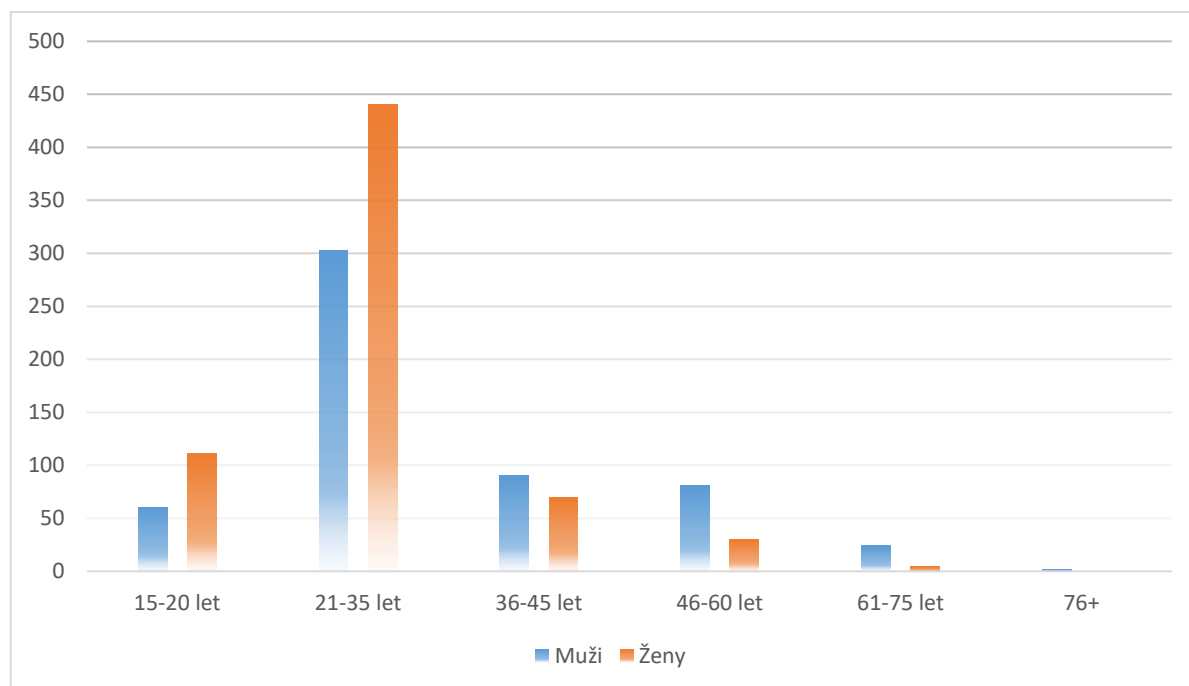
Soubor jsme rozdělili do věkových skupin dle periodicity věku podle Vágnerové (2000). Nejvíce respondentů se nachází ve věkové skupině 21–35 let (743 respondentů), nejméně pak ve skupině 76+ (2 respondenti, pouze muži). Pouze ve věkové skupině žen 76+ nebyla ani jedna respondentka. Poměr mužů a žen v celé skupině je 35:41. Viz tabulka 5.

Tabulka 5: Respondenti dle věkových skupin

	Počet mužů	%	Počet žen	%	Celkem
15-20 let	60	35,1	111	64,9	171
21-35 let	303	40,8	440	59,2	743
36-45 let	90	56,3	70	43,8	160
46-60 let	81	73,0	30	27,0	111
61-75 let	24	82,8	5	17,2	29
76+	2	100,0	0	0,0	2
Celkem	560	46,1	656	53,9	1216

Počet respondentů se zvyšuje od 15 let do 35 let, kde je nejvyšší počet mužů i žen, poté se počty s rostoucím věkem snižují. Ve skupinách 15–20 let a 21–35 let je převaha ženského pohlaví, v ostatních věkových skupinách převažují muži (viz graf 1). Přesto v našem výzkumu celkově převažuje ženské pohlaví.

Graf 1: Četnost pohlaví dle věkových skupin

8.3 IQ test (3. část sběru dat)

Díky této části jsme zjistili, jaké je průměrné IQ posluchačů jednotlivých žánrů. K posouzení úrovně inteligence jsme vybrali Vídeňský maticový test (Forman, 2002). Hlavními kritérii výběru IQ testu bylo, aby vycházel z teorie „g” faktoru, dále možnost elektronické administrace a krátká doba administrace (max. 30 minut). Test jsme zajistili od společnosti Hogrefe, od které jsme zakoupili 110 elektronických administrací. VMT je jednodimenzionální test, který pracuje se schopností usuzovat, odhalovat vzájemné souvislosti a vyvozovat vztahy. Obsahuje 24 úloh, přičemž každá úloha obsahuje matici obrázků 3×3 s chybějícím obrázkem ve třetí řadě. Proband musí objevit pravidlo, které určuje vztah mezi obrázky v každé řadě/sloupci a má na výběr 8 řešení, z nichž je jedno správné. Test je standardizován pro českou populaci a jsou k dispozici i normy pro několik věkových pásem (Forman, 2002).

8.3.1 Výzkumný soubor 3. části sběru dat

Respondenty pro 3. část sběru dat (IQ test) jsme vybírali z řad respondentů 2. části sběru dat (baterie dotazníků). Nejprve jsme vyřadili respondenty s nevyhovujícím věkem. Jednalo se o jedince mladší 18 let, protože předpokládáme, že inteligence se vyvíjí do 20. až 23. roku věku (dle Cattella, 1971). Dále jsme se chtěli vyvarovat nevalidních výsledků v případě, že by adolescenti ještě hledali svou identitu a označili jako svůj oblíbený žánr takový, který by měli oblíbený z jiného důvodu než z čisté radosti z poslechu, např. z důvodu zapadnutí do party, současného trendy žánru mezi vrstevníky apod. Také jsme vyřadili respondenty nad 65 let, protože by mohli mít problém soustředit se na IQ test. Zařadili jsme pouze ty respondenty, kteří vyjádřili zájem účastnit se 3. části sběru dat vyplněním kontaktu.

Důležitou částí procesu výběru byl výběr respondentů dle oblíbeného žánru. Na základě toho byli vybráni jen ti respondenti, kteří označili v Dotazníku na preferenci žánrů jako „Velmi líbí“ pouze jeden jediný žánr a zbytek žánrů jako „Líbí“, „Ani líbí-ani nelíbí“, „Nelíbí“, „Vůbec nelíbí“. Tzn. že respondenti, kteří označili možnost „Velmi líbí“ u více než jednoho žánru, nebyli vybráni pro 3. část sběru dat.

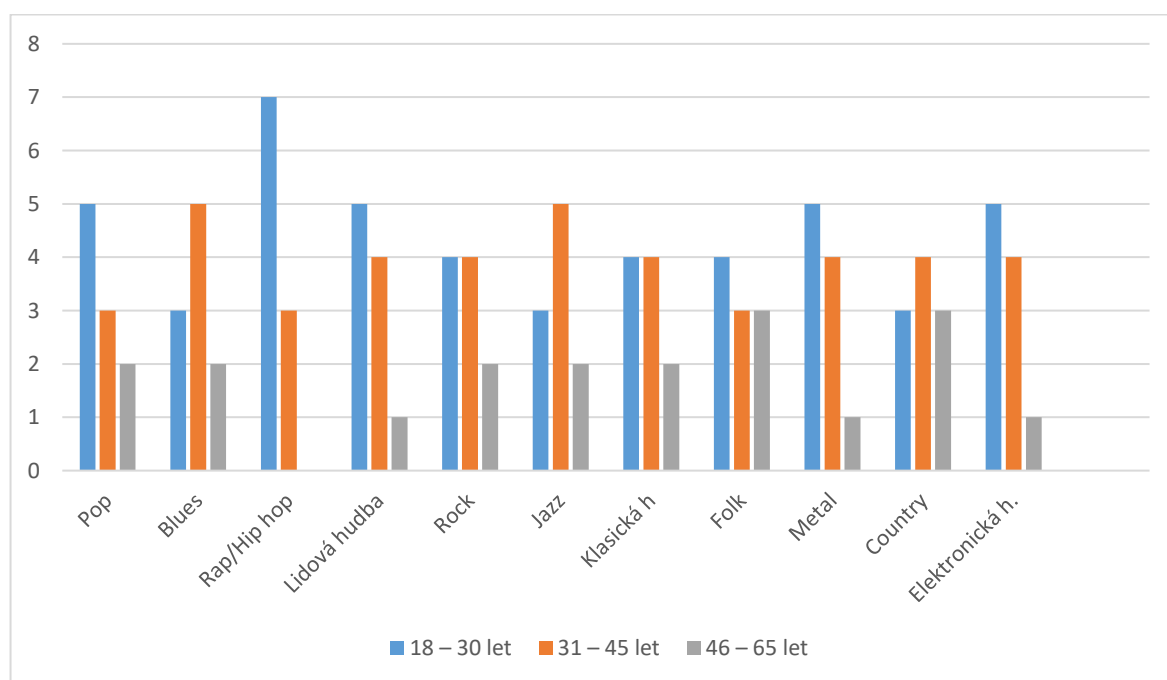
Ve výsledku byli do 3. části sběru dat vybráni lidé následovně. Abychom zachovali vyrovnanost skupin z hlediska pohlaví a věku, rozdělili jsme datový soubor na věkové skupiny 18–30 let, 31–45 let, 46–64 let (periodicita lidského věku dle WHO, stáří pozmeněno, aby vyhovovalo členění dle Vágnerové, 2000). Snažili jsme se, aby počet mužů a žen byl v každé věkové skupině vyrovnaný, bohužel v některých skupinách zástupce

jednoho nebo obou pohlaví nebyl k dispozici. Kromě žánru rap/hip hop (věková skupina 46–64 let) máme v každé věkové skupině alespoň jednoho respondenta (viz graf 2). Celkově máme na každý žánr přesně 5 žen a 5 mužů, celkem 10 lidí na jeden žánr (viz tabulka 6).

Tabulka 6: Výběr respondentů pro 3. část sběru dat – IQ test

	18–30 let	31–45 let	46–65 let	Celkem
Pop	5	3	2	10
Blues	3	5	2	10
Rap/hip hop	7	3	0	10
Lidová hudba	5	4	1	10
Rock	4	4	2	10
Jazz	3	5	2	10
Klasická hudba	4	4	2	10
Folk	4	3	3	10
Metal	5	4	1	10
Country	3	4	3	10
Elektronická/taneční hudba	5	4	1	10
Četnost	48	43	19	110

Graf 2: Počet respondentů v jednotlivých věkových skupinách

Poznámka: Klasická h. = Klasická hudba; Elektronická h. = Elektronická/taneční hudba

Vybraným respondentům jsme nejprve zaslali informativní email s otázkou, zda se chtějí této fáze výzkumu účastnit. Pokud nesouhlasili, byl místo nich vybrán náhradník, kterému byl také zaslán úvodní email. Po zajištění IQ testu a vytvoření elektronických osobních karet pro každého respondenta, jsme emailem rozeslali odkazy na IQ testy. První email s administrací byl odeslán 11. 6. 2020. V průběhu sběru dat se někteří respondenti omluvili s tím, že na test nemají čas nebo jim nejde spustit. Tyto respondenty zastoupili vybraní náhradníci. Poslední test byl vyplněn 10. 9. 2020.

9 ZPRACOVÁNÍ DAT A VÝSLEDKY

V této kapitole se seznámíme s postupy zpracování a vyhodnocení dat. Jako první jsme zpracovali deskriptivní data.

9.1 Zpracování deskriptivních dat

Nejprve byly zpracovány základní sociodemografické údaje jako pohlaví a věk respondentů, přičemž nejdříve uvádíme výsledky zpracování informací o **pohlaví**. Potřebovali jsme zjistit, zda některé pohlaví preferuje daný žánr více než pohlaví druhé, abychom výsledná data mohli později použít jako podklad pro otázku VO5 (Zakládají se vybrané stereotypy v oblasti hudebních preferencí na pravdě?). Analýzu proměnné „pohlaví“ jsme provedli v programu STATISTICA pomocí Mann-Whitneyho testu. Hladina významnosti byla zvolena 5 %. Pro lepší přehlednost jsme podobné výsledky shrnuli vždy do jedné tabulky a odstavce.

Zjišťovali jsme závislost preference žánrů *blues*, *country*, *jazz*, *metal* a *rock* na pohlaví. Pro zjištění konkrétních výsledků jsme si stanovili následující dvojice hypotéz:

H_0 : Preference hudebního žánru *blues* nezávisí na pohlaví.

H_A : Preference hudebního žánru *blues* závisí na pohlaví.

H_0 : Preference hudebního žánru *country* nezávisí na pohlaví.

H_A : Preference hudebního žánru *country* závisí na pohlaví.

H_0 : Preference hudebního žánru *jazz* nezávisí na pohlaví.

H_A : Preference hudebního žánru *jazz* závisí na pohlaví.

H_0 : Preference hudebního žánru *metal* nezávisí na pohlaví.

H_A : Preference hudebního žánru *metal* závisí na pohlaví.

H_0 : Preference hudebního žánru *rock* nezávisí na pohlaví.

H_A : Preference hudebního žánru *rock* závisí na pohlaví.

Na hladině významnosti 0,05 byla prokázána závislost preference *bluesu* ($p=0,000 < 0,05$), *country* ($p=0,000 < 0,05$), *jazzu* ($p=0,019 < 0,05$), *metal* ($p=0,00 < 0,05$) a *rocku* ($p=0,045 < 0,05$) na pohlaví (viz tabulka 7). Ve všech případech těchto žánrů – *blues*, *country*, *jazz*, *metal*, *rock* – byla nulová hypotéza zamítnuta ve prospěch alternativní hypotézy. **Muži preferují blues, rock, jazz, metal a country statisticky významně více než ženy.**

Tabulka 7: Závislost preference žánrů blues, country, jazz, metal a rock na pohlaví

		Blues	Country	Jazz	Metal	Rock
Velmi líbí	Muž	59	39	82	150	226
	%	11	7	15	27	40
	Žena	30	33	82	101	228
	%	5	5	13	15	35
Líbí	Muž	227	141	201	130	230
	%	41	25	36	23	41
	Žena	226	139	205	116	288
	%	34	21	31	18	44
Neutrální	Muž	131	163	137	93	67
	%	23	29	24	17	12
	Žena	183	177	168	92	89
	%	28	27	26	14	14
Nelíbí	Muž	101	118	90	98	25
	%	18	21	16	18	4
	Žena	165	167	141	147	37
	%	25	25	21	22	6
Vůbec nelíbí	Muž	42	99	50	89	12
	%	8	18	9	16	2
	Žena	52	140	60	200	14
	%	8	21	9	30	2
p-hodnota		p < 0,05	p < 0,05	0,019	p < 0,05	0,045

Dále jsme zjišťovali závislost preference žánru *pop* na pohlaví. Pro zjištění konkrétních výsledků jsme si stanovili následující dvojici hypotéz:

H_0 : Preference hudebního žánru *pop* nezávisí na pohlaví.

H_A : Preference hudebního žánru *pop* závisí na pohlaví.

Následující výsledky vychází z tabulky 8. P-hodnota vyšla menší než 0,05. Nulová hypotéza byla zamítnuta ve prospěch alternativní hypotézy. Byla prokázána závislost preference *popu* na pohlaví – **ženy preferují pop statisticky významně více než muži.**

Tabulka 8: Závislost preference žánru pop na pohlaví

	Muž	%	Žena	%
Velmi líbí	47	8	118	18
Líbí	187	33	310	47
Neutrální	184	33	165	25
Nelíbí	94	17	47	7
Vůbec nelíbí	48	9	16	2

Také pro zbývající žánry – *elektronická/taneční hudba, folk, klasická hudba, lidová hudba a rap/hip hop* – jsme zjišťovali závislost preference těchto žánrů na pohlaví. Pro zjištění konkrétních výsledků jsme si stanovili následující hypotézy:

H_0 : Preference hudebního žánru *elektronická/taneční hudba* nezávisí na pohlaví.

H_A : Preference hudebního žánru *elektronická/taneční hudba* závisí na pohlaví.

H_0 : Preference hudebního žánru *folk* nezávisí na pohlaví.

H_A : Preference hudebního žánru *folk* závisí na pohlaví.

H_0 : Preference hudebního žánru *klasická hudba* nezávisí na pohlaví.

H_A : Preference hudebního žánru *klasická hudba* závisí na pohlaví.

H_0 : Preference hudebního žánru *lidová hudba* nezávisí na pohlaví.

H_A : Preference hudebního žánru *lidová hudba* závisí na pohlaví.

H_0 : Preference hudebního žánru *rap/hip hop* nezávisí na pohlaví.

H_A : Preference hudebního žánru *rap/hip hop* závisí na pohlaví.

Na hladině významnosti 0,05 nebyla prokázána závislost preference *elektronické/taneční hudby* ($p=0,180 > 0,05$), *folku* ($p=0,139 > 0,05$), *klasické hudby* ($0,489 > 0,05$), *lidové hudby* ($p=0,591 > 0,05$) a *rapu/hip hopu* ($p=0,544 > 0,05$) na pohlaví (viz tabulka 9). **V případě všech těchto žánrů – elektronická/taneční hudba, folk, klasická hudba, lidová hudba a rap/hip hop – nebyla nulová hypotéza zamítnuta.**

Tabulka 9: Závislost preference žánrů elektronická/taneční hudba, folk, klasická hudba a lidová hudba na pohlaví

		Elektro. hudba	Folk	Klasická hudba	Lidová hudba	Rap/hip hop
Velmi líbí	Muž	70	55	138	33	48
	%	13	10	25	6	9
	Žena	81	56	149	32	40
	%	12	9	23	5	6
Líbí	Muž	126	166	230	144	114
	%	23	30	41	26	20
	Žena	184	194	276	174	129
	%	28	30	42	27	20
Neutr- ální	Muž	115	174	111	159	84
	%	21	31	20	28	15
	Žena	124	176	130	216	122
	%	19	27	20	33	19
Nelíbí	Muž	102	107	51	137	129
	%	18	19	9	24	23
	Žena	104	148	62	130	145
	%	16	23	9	20	22
Vůbec nelíbí	Muž	147	58	30	87	185
	%	26	10	5	16	33
	Žena	163	82	39	104	220
	%	25	13	6	16	32
p-hodnota		0,180	0,139	0,489	0,591	0,544

Poznámka: Elektro. hudba = Elektronická/taneční hudba

V tabulce 10 popisujeme **věk** (průměr, medián, modus, minima a maxima) respondentů v jednotlivých žánrech. Průměrný věk se pohybuje od 24 do 37 let. Medián a modus se nachází spíše v nižších číslech – medián od 22 do 32 let a modus od 20 do 23 let. Minimální věk je ve všech žánrech podobný (16–17 let), věk maximální se nachází mezi léty 69 až 82.

Tabulka 10: Věk respondentů dle preferovaných žánrů

	Průměr	Medián	Modus	Min	Max
Blues	36,79	32	23	17	71
Country	37,47	32	20	17	71
Elektronická/taneční hudba	28,66	25	21	17	75
Folk	33,27	28	20	17	71
Jazz	31,31	26	22	16	69
Klasická hudba	30,39	26	20	16	82
Lidová hudba	33,15	29	23	16	71
Metal	28,98	26	23	16	75
Pop	27,45	24	23	16	75
Rap/hip hop	24,25	22	21	16	75
Rock	29,85	26	23	16	70

Opět jsme provedli porovnávání – nyní věku – za účelem pozdějšího využití v otázce VO5. Srovnání jsme provedli v programu STATISTICA za pomoci testu nezávislosti založeném na Spearmanově korelačním koeficientu. Nejprve jsme si stanovili 11 dvojic statistických hypotéz, pro každý žánr zvlášť:

H_0 : Preference hudebního žánru *blues* nezávisí na věku.

H_A : Preference hudebního žánru *blues* závisí na věku.

H_0 : Preference hudebního žánru *country* nezávisí na věku.

H_A : Preference hudebního žánru *country* závisí na věku.

H_0 : Preference hudebního žánru *elektronická/taneční hudba* nezávisí na věku.

H_A : Preference hudebního žánru *elektronická/taneční hudba* závisí na věku.

H_0 : Preference hudebního žánru *folk* nezávisí na věku.

H_A : Preference hudebního žánru *folk* závisí na věku.

H_0 : Preference hudebního žánru *jazz* nezávisí na věku.

H_A : Preference hudebního žánru *jazz* závisí na věku.

H₀: Preference hudebního žánru *klasická hudba* nezávisí na věku.

H_A: Preference hudebního žánru *klasická hudba* závisí na věku.

H₀: Preference hudebního žánru *lidová hudba* nezávisí na věku.

H_A: Preference hudebního žánru *lidová hudba* závisí na věku.

H₀: Preference hudebního žánru *metal* nezávisí na věku.

H_A: Preference hudebního žánru *metal* závisí na věku.

H₀: Preference hudebního žánru *pop* nezávisí na věku.

H_A: Preference hudebního žánru *pop* závisí na věku.

H₀: Preference hudebního žánru *rap/hip hop* nezávisí na věku.

H_A: Preference hudebního žánru *rap/hip hop* závisí na věku.

H₀: Preference hudebního žánru *rock* nezávisí na věku.

H_A: Preference hudebního žánru *rock* závisí na věku.

Na hladině významnosti 0,05 **byla prokázána závislost preference popu, rapu/hip hopu a elektronické/taneční hudby na věku, přičemž s rostoucím věkem klesá preference daného žánru.** V případě *popu* se jednalo o slabou nepřímou závislost ($R=-0,13$; blízká hodnotě $-0,1$), v případě *rapu/hip hopu* se jednalo o střední nepřímou závislost ($R=-0,24$; blízká hodnotě $-0,3$) a v případě *elektronické/taneční hudby* se jednalo o slabou nepřímou závislost ($R=-0,16$; blízká hodnotě $-0,1$), viz tabulka 11.

Dále na hladině významnosti 0,05 **byla prokázána slabá přímá závislost preference blues, lidové hudby, folku a country na věku, přičemž s rostoucím věkem roste preference daného žánru.** V případě *bluesu* se jednalo o slabou přímou závislost ($R=0,13$; blízká hodnotě $0,1$), v případě *lidové hudby* se jednalo o slabou přímou závislost ($R=0,11$; blízká hodnotě $0,1$), v případě *folku* se jednalo o slabou přímou závislost ($R=0,12$; blízká hodnotě $0,1$) a v případě *country* se jednalo o slabou přímou závislost ($R=0,15$; blízká hodnotě $0,1$), viz tabulka 11.

U žánrů rock, jazz, klasická hudba a metal nebyla závislost na věku na hladině významnosti 0,05 prokázána ($p > 0,05$), viz tabulka 11.

Tabulka 11: Závislost jednotlivých žánrů na věku

	Hodnota R	p-hodnota
Blues	0,13	p < 0,001
Country	0,15	p < 0,001
Elektronická h.	-0,16	p < 0,001
Folk	0,12	p < 0,001
Jazz	0,02	p = 0,480
Klasická hudba	0,00	p = 0,960
Lidová hudba	0,11	p < 0,001
Metal	-0,02	p = 0,575
Pop	-0,13	p < 0,001
Rap/hip hop	-0,24	p < 0,001
Rock	-0,04	p = 0,124

Poznámka: Elektronická h. = Elektronická/taneční hudba

Dále byly analyzovány hudební produkce. Ačkoliv jsme pozorování provedli již na počátku tohoto výzkumu, zpracování dat, resp. analýzu, jsme provedli až po získání všech dat nutných k výzkumu.

9.2 Analýza hudebních produkcí

Po provedení celého pozorování jsme zpracovali data ze záznamových archů. Zanalyzovali jsme, které prvky a jevy se objevují na každém koncertu a které jsou přítomny jen u některých koncertů. Nyní jsme mohli odpovědět na stanovenou výzkumnou otázku:

VO1: Jak vypadají a jak se projevují posluchači různých hudebních žánrů?

Při analýze hudebních produkcí se u všech koncertních záznamů ukazovaly podobné prvky – byli přítomni zástupci obou pohlaví, všechny věkové skupiny, civilní oblečení, účesy obyčejné, nevýrazné. Lidé se při hudbě různě pohupovali, lehce tancovali, skákali nebo zvedali ruce, aby si mohli koncert zaznamenat na mobilní telefon. Některé koncerty se konaly na velkých venkovních plochách, v obrovských halách nebo v sálech kulturních domů. Pódium bylo nejčastěji před diváky, občas se však centrovalo do středu plochy a diváci se shromažďovali okolo celého pódia. V následujících odstavcích popíšeme, jaké výjimky nebo zvláštnosti se vyskytly na koncertech jednotlivých žánrů:

Blues – přítomni byli lidé jen ve věku cca 30+.

Country – oblečení – velká část lidí měla na hlavě kovbojské klobouky, tancovalo zde více lidí než na koncertech jiných žánrů.

Elektronická/taneční hudba – ačkoliv byli přítomni zástupci obou pohlaví, převážnou část tvořili muži. Zaznamenali jsme také extravagantní až komické oblečení a účesy, dále rekvizity a propriety (vlajky, balóny, ...).

Folk – jedinou výjimkou zde byly kostýmy středověkého stylu, které na sobě měli návštěvníci koncertu středověkého folku.

Jazz – bylo přítomno hodně mladých lidí (cca do 30 let), včetně dětí.

Klasická hudba – na rozdíl od jiných koncertů zde měli lidé často velmi slušné oblečení a až na výjimky při koncertech seděli.

Lidová hudba – dle koncertních záznamů tyto koncerty navštěvují převážně ženy, věkem byly přítomny všechny věkové skupiny, přesto nejvíce převažovala věková skupina 45+. Na rozdíl od jiných koncertů zde byly velmi častými diváky i děti do cca 15 let.

Metal – na metalových koncertech se lidé odlišovali pohybem a tancem (u těchto koncertů bylo častým prvkem vyhrazené kruhové místo, kde do sebe lidé naráželi, zběsile se pohybovali a skákali, dále jsme zaznamenali „stage diving“ – divák vyleze na pódium a skočí zpět do publika). Převážná část návštěvníků, včetně mužů, měla dlouhé, volně

rozpuštěné vlasy, někteří i extravagantně nabarvené. Stejně jako na rockových koncertech byli lidé často oblečeni do černého oblečení.

Pop – nebyli přítomni lidé nad cca 50 let.

Rap/hip hop – zde jsme zaznamenali diváky pouze do věku cca 30 let. Velmi častým bylo hiphopové oblečení (volné oblečení velikosti větší, než je nositelova), nejčastěji mikiny.

Rock – zaznamenali jsme všechny věkové skupiny, přesto převládala přítomnost lidí ve věkové skupině do cca 30 let. Na rozdíl od jiných koncertů (kromě metalu) byli lidé častěji oblečeni do tmavého oblečení.

9.3 Dotazník na hudební preference

Dalším metodou ke zpracování byl **dotazník na hudební preference**. Z tabulky 12 můžeme vyčíst, že respondenti jako svůj neoblíbenější žánr volili nejčastěji rock (36,45 %), poté klasickou hudbu (27,36 %). Jako nejméně oblíbenou hudební kategorii respondenti ohodnotili rap/hip hop (32,59 %) a dále elektronickou/taneční hudbu (24,78 %). Lidovou hudbu respondenti vnímají jako nejvíce neutrální (12,25 %). Žánr metal je poměrně vyrovnaný – 19,18 % respondentů ho ohodnotilo jako možnost „Velmi líbí/Líbí“ a 25,37 % jako „Nelíbí/Vůbec nelíbí“. Nejčastěji užívanou odpovědí je „Líbí“ (4137 hlasů), naopak nejméně početnou „Velmi líbí“ (1897 hlasů).

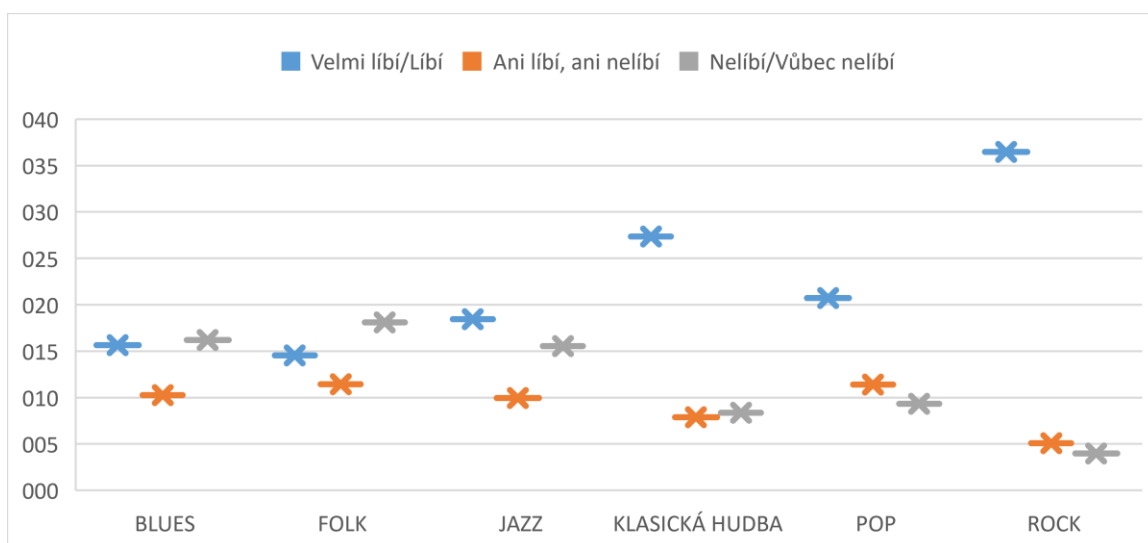
Tabulka 12: Obliba hudebních žánrů v procentech

	Velmi líbí	Líbí	Ani líbí, ani nelíbí	Nelíbí	Vůbec nelíbí
BLUES	4,69	10,95	10,26	11,34	4,85
COUNTRY	3,80	6,77	11,11	12,15	12,34
ELEKTRONICKÁ H.	7,96	7,49	7,81	8,78	16,00
FOLK	5,85	8,70	11,44	10,87	7,23
JAZZ	8,65	9,81	9,97	9,85	5,68
KLASICKÁ HUDBA	15,13	12,23	7,88	4,82	3,56
LIDOVÁ HUDBA	3,43	7,69	12,25	11,39	9,86
METAL	13,23	5,95	6,05	10,45	14,92
POP	8,70	12,01	11,41	6,01	3,30
RAP/HIP HOP	4,64	5,87	6,73	11,68	20,91
ROCK	23,93	12,52	5,10	2,64	1,34

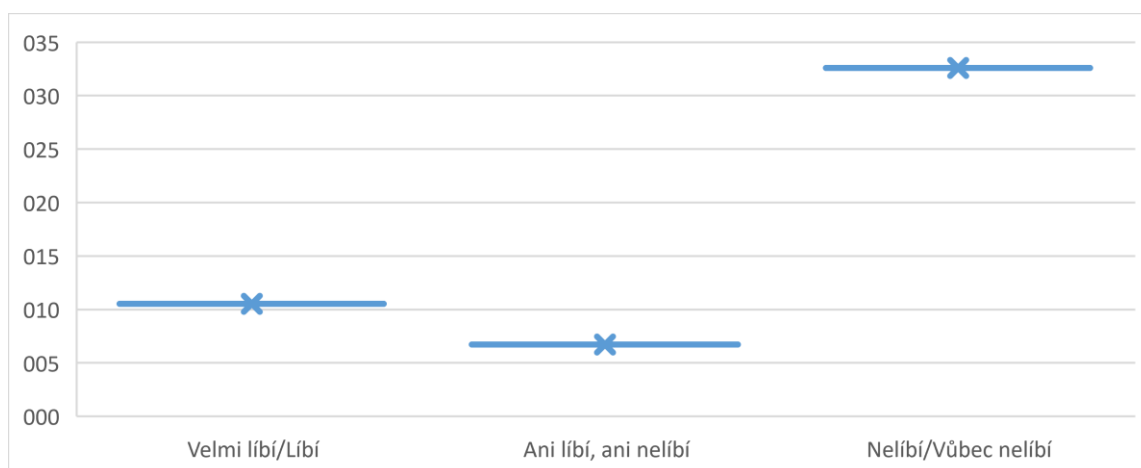
Poznámka: ELEKTRONICKÁ H. = Elektronická/taneční hudba

Pop, rock, klasická hudba, jazz, folk a blues jsou hodnoceny spíše pozitivně (graf č. 3). Žánr rap/hip hop je hodnocen neutrálně až negativně (graf č. 4). Lidová hudba, country, metal a elektronická/taneční hudba jsou hodnoceny rovnoměrně všemi body škály (graf č. 5).

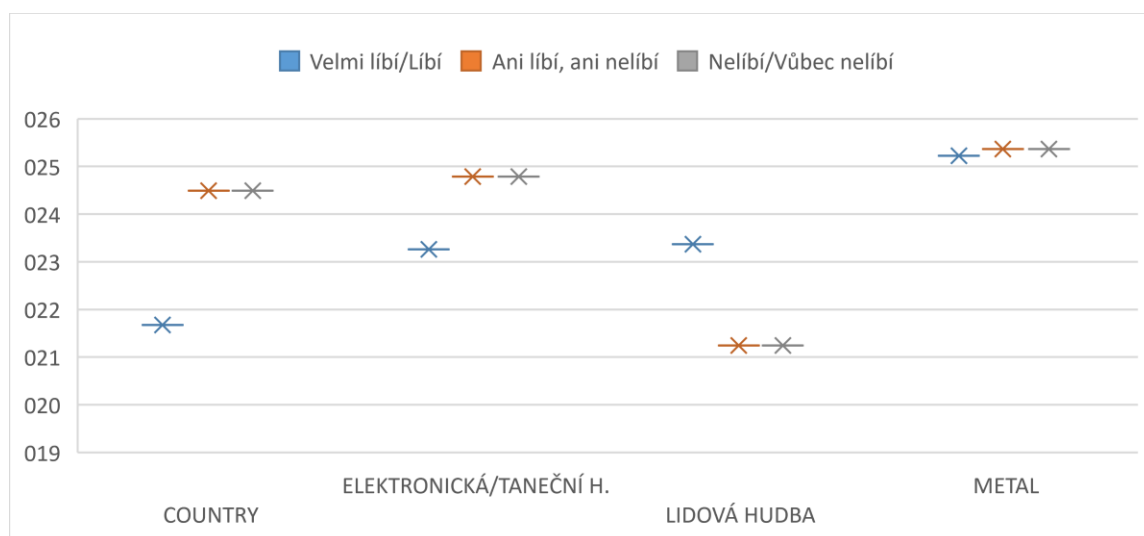
Graf 3: Pozitivně hodnocené žánry

Graf 4: Negativně hodnocený žánr Rap/Hip hop

Graf 5: Neutrálně hodnocené žánry

9.4 Osobnostní inventář KUD

Výsledky z **osobnostního inventáře KUD** (Kudličková & Osecký, 1968) na 5bodové škále ukázaly, jak silný souhlas každý respondent zvolil při odpovídání na jednotlivé otázky. Dle příručky ke KUD inventáři jsme zjistili rysy osobnosti náležející každému jednotlivému respondentovi. Pro zjištění korelací, což je základ pro otázku VO2: *Závisí hudební preference na osobnosti jedince* jsme využili v programu STATISTICA Spearmanova korelačního koeficientu.

VO2: Závisí hudební preference na osobnosti jedince?

V tabulce 13 vidíme korelace na hladině významnosti $p < 0,01$. Vyšlo nám 22 signifikantních výsledků, nicméně korelace jsou zanedbatelně nízké, včetně dvou nejvyšších hodnot, vyznačených červeně (0,12 a 0,12).

Tabulka 13: Korelace osobnostních dimenzí a hudebních preferencí respondentů

	AKT/PAS	STA/LAB	DOM/SUB	RAC/SMY	EXT/INT
Pop	-0,03	-0,06	-0,10	-0,02	0,06
Rock	0,06	0,02	0,12	0,08	0,06
Blues	0,07	-0,01	0,12	0,03	0,07
Lidová hudba	0,00	0,03	0,02	0,03	0,08
Country	0,07	0,04	0,03	0,04	0,01
Klasická hudba	-0,04	-0,08	0,03	-0,06	0,06
Jazz	0,01	0,00	0,07	0,00	-0,01
Metal	0,05	-0,02	0,00	0,04	-0,02
Elektronická h.	0,05	0,08	0,04	0,01	-0,01
Rap/hip hop	0,04	0,10	-0,01	0,00	0,01
Folk	-0,08	-0,06	-0,06	-0,06	0,07

Poznámka: Elektronická h. = Elektronická/taneční hudba, AKT/PAS = aktivní/pasivní, STA/LAB = stabilní/labilní, DOM/SUB = dominantní/submisivní, RAC/SMY = racionální/smyslový, EXT/INT = extravertní/introvertní

Odpověď na VO2: Závisí hudební preference na osobnosti jedince? zní: **Mezi osobností jedince a jeho hudebním vkusem neexistuje souvislost.**

9.5 IQ test

Co se týče **IQ testu**, tak v programu HTS se nám ukázal hrubý skór a IQ jednotlivých respondentů (na jeden žánr máme 10 respondentů). V tabulce 14, která ukazuje na průměr, modus, medián, maxima a minima IQ dle jednotlivých žánrů, vidíme, že dle inteligenčních úrovní se průměr nachází okolo hodnoty 121, modus okolo hodnoty 124 a medián okolo hodnoty 123. Minima jsou mezi hodnotami 76 až 107 a maxima mezi 110 a 145.

Tabulka 14: Průměr, modus, medián, maxima a minima IQ dle jednotlivých žánrů

	Průměr	Modus	Medián	Min	Max
Blues	122,7	113	121,0	101	145
Country	116,1	135	120,0	81	145
Elektronická hudba	124,4	127	127,0	97	135
Folk	124,8	116	122,5	110	110
Jazz	121,2	135	125,5	76	135
Klasická hudba	127,2	138	129,0	107	138
Lidová	123,6	124	125,5	76	145
Metal	121,4	110	121,0	93	145
Pop	123,5	135	129,0	90	135
Rap/hip hop	114,9	113	119,5	76	135
Rock	120,7	118	119,5	101	145

Poznámka: Elektronická hudba = Elektronická/taneční hudba

VO3: Závisejí hudební preference na úrovni inteligence jedince?

Pro zjištění odpovědi na tuto otázku jsme zvolili metodu analýzy rozptylu ANOVA. Výsledná p-hodnota vyšla 0,833, tj. vyšší než 0,05. Na hladině významnosti 0,05 tudíž nebyla prokázána závislost IQ posluchače na žánru, který poslouchá.

Tudíž odpověď na VO3: Závisejí hudební preference na úrovni inteligence jedince? zní: **Ne, hudební preference nezávisí na inteligenci jedince.**

9.6 Dotazník na stereotypy

Dále jsme zpracovávali data z **dotazníku na stereotypy** v oblasti osobnosti posluchačů hudby. Z něj jsme získali odpovědi na 3bodové škále (např. 1 – pasivní, 2 – ani aktivní, ani pasivní, 3 – aktivní).

VO4: Jaké stereotypy v oblasti hudebních preferencí se objevují ve výzkumném souboru?

Hned zpočátku bychom rádi upozornili na limity této otázky, které popisujeme v diskusi. Jako první předkládáme výsledky, které se týkají stereotypů v oblasti **OSOBNOSTI** posluchačů. Využili jsme metody ANOVA s opakovanými měřeními. Na hladině významnosti 0,05 bylo prokázáno, že 11 hudebních žánrů je z hlediska dimenze osobnosti jejich posluchačů na všech škálách (aktivní-pasivní, stabilní-labilní, dominantní-submisivní, racionální-smyslový, extravertní-introvertní) vnímáno různě.

Za nejaktivnější jsou považováni posluchači rocku a rapu/hip hopu a za nejpasivnější posluchači bluesu, jazzu a country, viz tabulka 15.

Tabulka 15: Stereotypy v oblasti osobnosti posluchačů – aktivita/pasivita

Žánr	Umístění	Průměr	SD	p-hodnota
Pop	7-8	1,6	0,9	p < 0,05
Blues	1-3	2,3	0,9	
Rap/hip hop	10	1,3	0,6	
Lidová hudba	5	2,1	0,9	
Rock	11	1,2	0,6	
Jazz	1-3	2,3	0,9	
Klasická hudba	4	2,2	0,9	
Folk	6	2,0	0,9	
Metal	9	1,4	0,7	
Country	1-3	2,3	0,9	
Elektronická/taneční hudba	7-8	1,6	0,8	

Za nejstabilnější jsou považováni posluchači lidové hudby a klasiky a za nejlabilnější posluchači rapu/hip hopu a metalu, viz tabulka 16.

Tabulka 16: Stereotypy v oblasti osobnosti posluchačů – stabilita/labilita

Žánr	Umístění	Průměr	SD	p-hodnota
Pop	4-5	2,0	0,9	p < 0,05
Blues	7-9	1,7	0,9	
Rap/hip hop	1	2,7	0,7	
Lidová hudba	10-11	1,4	0,7	
Rock	4-5	2,0	0,9	
Jazz	7-9	1,7	0,9	
Klasická hudba	10-11	1,4	0,7	
Folk	6	1,8	0,9	
Metal	2	2,5	0,8	
Country	7-9	1,7	0,8	
Elektronická/taneční hudba	3	2,4	0,8	

Za nejdominantnější jsou považováni posluchači rocku, rapu/hip hopu a metalu, a naopak za nejsubmisivnější posluchači lidové hudby a country, viz tabulka 17.

Tabulka 17: Stereotypy v oblasti osobnosti posluchačů – dominance/submisivita

Žánr	Umístění	Průměr	SD	p-hodnota
Pop	6	2,1	0,9	p < 0,05
Blues	3-5	2,2	0,9	
Rap/hip hop	9-10	1,4	0,7	
Lidová hudba	1-2	2,4	0,8	
Rock	11	1,3	0,6	
Jazz	3-5	2,2	0,9	
Klasická hudba	8	1,9	0,9	
Folk	3-5	2,2	0,8	
Metal	9-10	1,4	0,7	
Country	1-2	2,4	0,8	
Elektronická/taneční hudba	7	2,0	0,9	

Za nejracionalnější jsou považováni posluchači klasické hudby a lidové hudby, a naopak za nejsmyslovější jsou považováni posluchači rapu/hip hopu a elektronické/taneční hudby, viz tabulka 18.

Tabulka 18: Stereotypy v oblasti osobnosti posluchačů – racionalita/smyslovost

Žánr	Umístění	Průměr	SD	p-hodnota
Pop	3	2,4	0,8	p < 0,05
Blues	5-9	2,2	0,9	
Rap/hip hop	1	2,6	0,7	
Lidová hudba	10	1,9	0,9	
Rock	5-9	2,2	0,9	
Jazz	5-9	2,2	0,9	
Klasická hudba	11	1,7	0,9	
Folk	5-9	2,2	0,9	
Metal	4	2,3	0,9	
Country	5-9	2,2	0,9	
Elektronická/taneční hudba	2	2,5	0,8	

Za nejextravertnější jsou považováni posluchači rapu/hip hopu a popu, a naopak za nejintrovertnější jsou považováni posluchači klasické hudby, bluesu a jazzu, viz tabulka 19.

Tabulka 19: Stereotypy v oblasti osobnosti posluchačů – extraverze/introverze

Žánr	Umístění	Průměr	SD	p-hodnota
Pop	10-11	1,4	0,7	p < 0,05
Blues	2-3	2,3	0,9	
Rap/hip hop	10-11	1,4	0,7	
Lidová hudba	7	1,6	0,8	
Rock	8-9	1,5	0,7	
Jazz	2-3	2,3	0,9	
Klasická hudba	1	2,4	0,8	
Folk	4	1,9	0,9	
Metal	6	1,7	0,9	
Country	5	1,8	0,9	
Elektronická/taneční hudba	8-9	1,5	0,7	

Dále jsme zjišťovali stereotypy v oblasti **POHLAVÍ** posluchačů. Porovnání dvou relativních četností na základě párových měření byla provedena pomocí McNemarova testu. Ve všech třech tabulkách (20–22) můžeme vidět zajímavý výsledek, že všechny žánry se alespoň někomu líbí (nelíbí ženám ani mužům vyšlo 0 %) - tudíž každá hudba má svého posluchače.

U následujících žánrů (blues, rap/hip hop, rock, jazz, metal a country – tabulka 20) vyšla p-hodnota McNemarova testu menší než 0,05. Nulová hypotéza byla zamítnuta ve prospěch alternativní hypotézy. Na hladině významnosti 0,05 bylo prokázáno, že blues, rap/hip hop, rock, jazz, metal a country jsou vnímány jako žánry, které se mužům i ženám líbí v různé míře. **Podíl respondentů, podle kterých blues, rap/hip hop, rock, jazz, metal a country preferují ženy, ale ne muži, je statisticky významně nižší než podíl respondentů, podle kterých blues, rap/hip hop, rock, jazz, metal a country preferují muži, ale ne ženy.**

Tabulka 20: Stereotypy v oblasti pohlaví posluchačů – blues, country, jazz, metal, rap/hip hop a rock

	Blues	Country	Jazz	Metal	Rap/hip hop	Rock
Líbí se ženám i mužům	8 %	18 %	13 %	11 %	15 %	23 %
Nelíbí ženám ani mužům	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Líbí ženám a zároveň nelíbí mužům	18 %	26 %	19 %	1 %	3 %	5 %
Líbí mužům a zároveň nelíbí ženám	74 %	56 %	68 %	88 %	82 %	72 %
Líbí ženám	26 %	44 %	32 %	12 %	18 %	28 %
Líbí mužům	82 %	74 %	81 %	99 %	97 %	95 %

Další výsledky se týkají klasické hudby a folku (tabulka 21). P-hodnota McNemarova testu vyšla u klasické hudby 0,601, a u folku 0,345, tj. u obou žánrů vyšší než 0,05. Nulová hypotéza nebyla zamítnuta. **Na hladině významnosti 0,05 nebylo prokázáno, že by klasická hudba nebo folk byly vnímány jako žánry, které se mužům i ženám líbí v různé míře.**

Tabulka 21: Stereotypy v oblasti pohlaví posluchačů – klasická hudba a folk

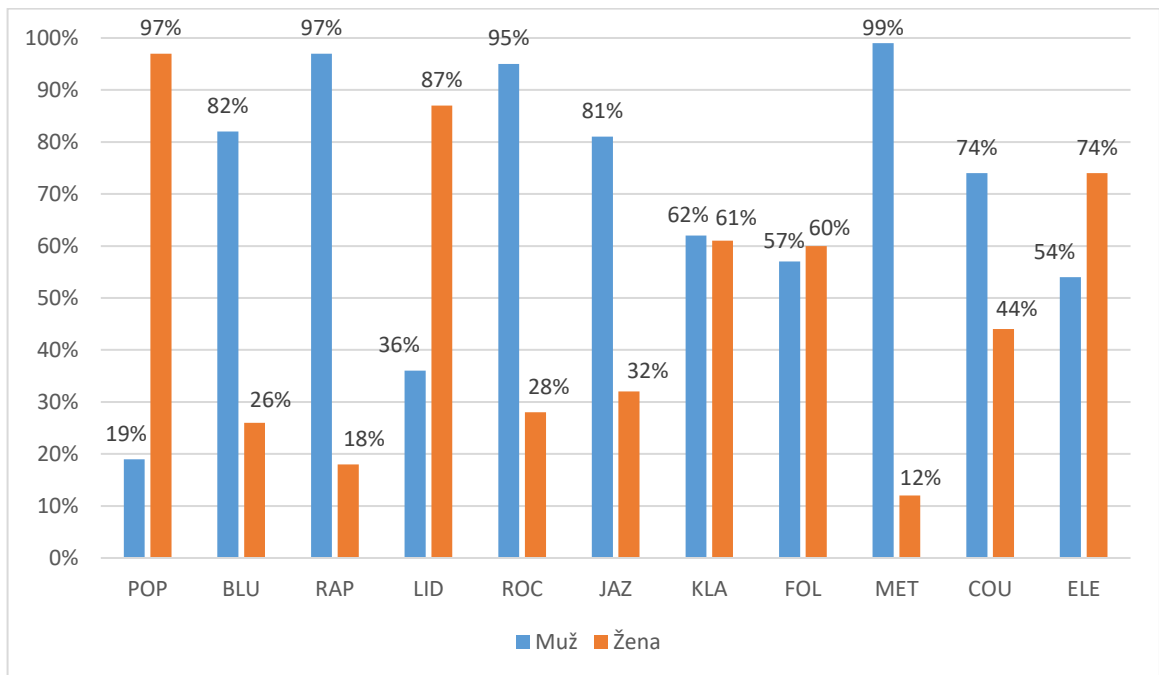
	Klasická hudba	Folk
Líbí se ženám i mužům	23 %	17 %
Nelíbí ženám ani mužům	0 %	0 %
Líbí ženám a zároveň nelíbí mužům	38 %	43 %
Líbí mužům a zároveň nelíbí ženám	39 %	40 %
Líbí ženám	61 %	60 %
Líbí mužům	62 %	57 %

U zbývajících žánrů (tabulka 22) vyšla p-hodnota McNemarova testu nižší než 0,05. Nulová hypotéza byla zamítnuta ve prospěch alternativní hypotézy. Na hladině významnosti 0,05 bylo prokázáno, že lidová hudba, pop a elektronická/taneční hudba jsou vnímány jako žánry, které se mužům i ženám líbí v různé míře. **Podíl respondentů, podle kterých lidovou hudbu, pop a elektronickou/taneční hudbu preferují ženy ale ne muži, je statisticky významně vyšší než podíl respondentů, podle kterých lidovky preferují muži, ale ne ženy.** Všechny výsledky shrnujeme v grafu 6.

Tabulka 22: Stereotypy v oblasti pohlaví posluchačů – pop, lidová hudba, elektronická/taneční hudba

	Pop	Lidová hudba	Elektronická/ taneční hudba
Líbí se ženám i mužům	15 %	23 %	28 %
Nelíbí ženám ani mužům	0 %	0 %	0 %
Líbí ženám a zároveň nelíbí mužům	81 %	64 %	46 %
Líbí mužům a zároveň nelíbí ženám	3 %	13 %	26 %
Líbí ženám	97 %	87 %	74 %
Líbí mužům	19 %	36 %	54 %

Graf 6: Stereotypy – pohlaví

Poznámka: BLU=blues, RAP=rap/hip hop, LID=lidová hudba, ROC=rock, JAZ=jazz, KLA=klasická hudba, FOL=folk, MET=metal, COU=country, ELE=elektronická/taneční hudba

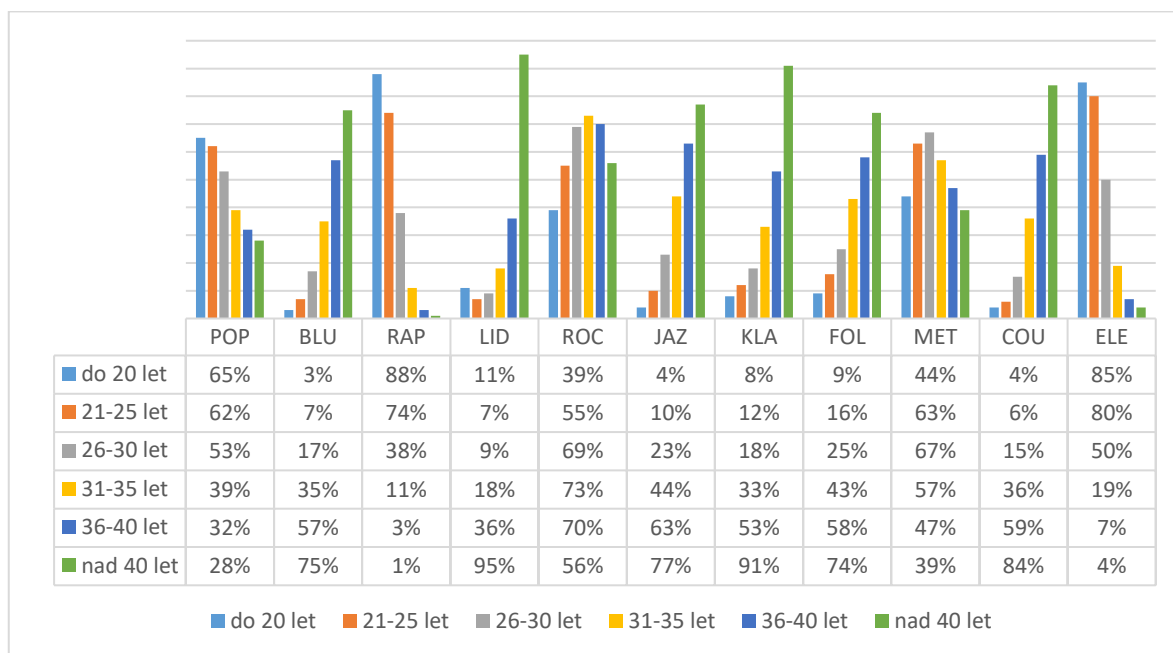
V tabulce 23 předkládáme výsledky z oblasti **VĚKU**. Věk, který respondenti přisuzují posluchačům jednotlivých žánrů, byl pro každého respondenta vypočten jako průměr kódů (do 20 let – kód 1; 21-25 let – kód 2, 26-30 let – kód 3; 31-35 let – kód 4; 36-40 let – kód 5; > 40 let – kód 6). Čím vyšší byl průměrný kód respondenta, tím vyšší věk v průměru posluchačům daného hudebního žánru přisuzuje. Použili jsme test ANOVA s opakovanými měřeními. V tabulce 23 vidíme, že výsledná p-hodnota metody ANOVA s opakovanými měřeními vyšla nižší než 0,05. Nulová hypotéza byla zamítnuta ve prospěch alternativní hypotézy. Na hladině významnosti 0,05 bylo prokázáno, že 11 hudebních žánrů je z hlediska věku jejich posluchačů vnímáno různě. **Nejvyšší věk je přisuzován posluchačům lidovek, klasiky a country, a naopak nejnižší věk je přisuzován posluchačům rapu/hip hopu a elektronické/taneční hudby (viz graf 7 na další straně).**

Tabulka 23: Stereotypy v oblasti věku posluchačů

Žánr	Umístění	Průměr	SD	p-hodnota
Pop	9	2,8	1,3	p < 0,05
Blues	4	5,1	0,9	
Rap/hip hop	11	1,7	0,6	
Lidová hudba	1	5,4	1,0	
Rock	7	3,8	0,9	
Jazz	5	5,0	0,9	
Klasická hudba	2-3	5,2	0,9	
Folk	6	4,8	1,1	
Metal	8	3,3	1,1	
Country	2-3	5,2	0,8	
Elektronická hudba	10	2,0	0,8	

Poznámka: Elektronická h. = Elektronická/taneční hudba

Graf 7: Stereotypy – věk

Poznámka: BLU=blues, RAP=rap/hip hop, LID=lidová hudba, ROC=rock, JAZ=jazz, KLA=klasická hudba, FOL=folk, MET=metal, COU=country, ELE=elektronická/taneční hudba

V tabulce 24 jsou výsledky, které se týkají stereotypů v oblasti **INTELIGENCE** posluchačů. I v tomto případě respondenti mohli označit více kategorií IQ, tudíž IQ, které respondenti přisuzují posluchačům jednotlivých žánrů, bylo pro každého respondenta vypočteno jako průměr kódů (IQ nízké – kód 1; IQ podprůměrné – kód 2; IQ průměrné – kód 3; IQ nadprůměrné – kód 4; IQ vysoké – kód 5). Čím vyšší byl průměrný kód daného respondenta, tím vyšší IQ tento respondent přisuzuje v průměru posluchačům daného hudebního žánru. Výsledky jsme hledali za pomoci metodiky ANOVA s opakovanými měřeními. V tabulce 24 můžeme vidět, že respondenti přisuzují nejvyšší IQ posluchačům bluesu, jazzu a klasické hudby a nejnižší IQ posluchačům rapu/hip hopu a elektronické/taneční hudby.

Tabulka 24: Stereotypy v oblasti inteligence posluchačů

Žánr	Umístění	Průměr	SD	p-hodnota
Pop	7-9	2,8	0,6	p < 0,05
Blues	3	3,7	0,6	
Rap/hip hop	11	2,2	0,8	
Lidová hudba	6	3,0	0,7	
Rock	4-5	3,1	0,6	
Jazz	2	3,9	0,7	
Klasická hudba	1	4,2	0,6	
Folk	4-5	3,1	0,6	
Metal	7-9	2,8	0,8	
Country	7-9	2,8	0,6	
Elektronická h.	10	2,5	0,8	

Poznámka: Elektronická h. = Elektronická/taneční hudba

VO5: Zakládají se vybrané stereotypy v oblasti hudebních preferencí na pravdě?

V našem souboru se ukázaly následující stereotypy, které jsme roztřídili dle jednotlivých žánrů. Naši respondenti přisuzují posluchačům vyjmenovaných žánrů následující charakteristiky:

- **Blues** – mužské pohlaví, introverze, pasivita, vyšší IQ;
- **Country** – mužské pohlaví, vyšší věk, pasivita, submisivita;
- **Elektronická/taneční hudba** – ženské pohlaví, nižší věk, smyslovost, nižší IQ;
- **Jazz** – mužské pohlaví, introverze, pasivita, vyšší IQ;
- **Klasická hudba** – vyšší věk, introverze, stabilita, racionalita, vyšší IQ;
- **Lidová hudba** – ženské pohlaví, vyšší věk, stabilita, submisivita, racionálnost;
- **Metal** – mužské pohlaví, labilita, dominance;
- **Pop** – ženské pohlaví, extraverze;
- **Rap/hip hop** – mužské pohlaví, nižší věk, aktivnost, labilita, dominance, smyslovost, extraverze, nižší IQ;
- **Rock** – mužské pohlaví, aktivnost, dominance;
- **Folk** – žádné stereotypy.

Pro zodpovězení VO5 musíme tato data srovnat s ostatními daty poukazujícími na skutečnou osobnost a inteligenci posluchačů jednotlivých žánrů. Jelikož se v našem souboru neukázaly souvislosti mezi osobnostmi a hudebními preferencemi, ani mezi inteligencí a hudebními preferencemi, můžeme tvrdit, že **stereotypy týkající se inteligence či osobnosti v oblasti hudebních preferencí se nezakládají na pravdě.**

Určité shody mezi stereotypy a skutečným jevem lze spatřovat v oblasti genderu a věku. Stereotypy týkající se pohlaví byly spatřovány v tom, že mužům jsou přisuzovány žánry blues, country, jazz, metal, rap/hip hop a rock. Muži v našem souboru reálně preferovali blues, rock, jazz, metal a country více než ženy. Tudíž **stereotyp, že muži preferují žánry blues, country, jazz, metal a rock se zakládá na pravdě.**

Ženy dle respondentů preferují elektronickou/taneční hudbu, lidovou hudbu a pop více než muži. **Respondentky v našem výzkumu opravdu preferují pop více než muži, tudíž tento stereotyp se také zakládá na pravdě.**

V našem souboru respondenti přisuzovali posluchačům country, klasické hudby a lidové hudby vyšší věk. Deskriptivní data ukázala, že s rostoucím věkem roste preference blues, lidové hudby, folku a country. Můžeme tedy konstatovat, že **přisuzování vyššího věku posluchačům lidové hudby a country se zakládá na pravdě.** Tvrzení týkající se lidové hudby nám potvrzuje i výsledek z analýzy záznamů hudebních koncertů – na koncertech lidové hudby nejvíce převažovala věková skupina cca 45+.

Naopak nižší věk respondenti přisuzovali posluchačům rapu/hip hopu a elektronické/taneční hudby. Výsledky zpracování deskriptivních dat ukázalo, že s rostoucím věkem klesá preference popu, rapu/hip hopu a elektronické/taneční hudby. **Takže přisuzování nižšího věku posluchačům rapu/hip hopu a elektronické/taneční hudby se zakládá na pravdě.** V případě žánru rap/hip hop bychom opět toto tvrzení podpořili výsledkem z analýzy hudebních koncertů, kde jsme zaznamenali diváky pouze do věku cca 30 let.

REKAPITULACE

Zde jsme shrnuli všechny získané výsledky a odpovědi na výzkumné otázky:

VO1: Jak vypadají a jak se projevují posluchači různých hudebních žánrů?

Koncerty většinou navštěvovali zástupci obou pohlaví a všech věkových skupin. Posluchači vypadali (až na výjimky) na všech koncertech podobně – měli na sobě civilní oblečení a byli učešáni obyčejně – nevýrazně. Projevovali se pohupováním do hudby, lehce výrazným tancováním, skákáním či zvedáním rukou s mobily, aby si mohli koncert zaznamenat.

Analýza specifických prvků objevujících se jen na některých koncertech se týkala buď **věku** (blues: 30+, jazz: < 30, lidová hudba: 45+, pop < 50, rap/hip hop < 30, rock < 30), **pohlaví** (elektronická/taneční hudba – muži, lidová hudba – ženy), **oblečení** (country – kovbojské klobouky, elektronická/taneční hudba – extravagantní, folk – středověké kostýmy, klasická hudba – slušné, metal - černé, rap/hip hop – volné oblečení, rock – černé), **účesů** (elektronická/taneční hudba – extravagantní a barevné, metal – rozpuštěné a dlouhé včetně mužů), **tance a pohybu** (country – tančila většina lidí na záznamech, klasická hudba – seděli, metal – stage diving, divoké agresivní pohyby) a dále specifické výjimky – **rekvizity, propriety** (elektronická/taneční hudba – balóny, vlajky,...).

VO2: Závisí hudební preference na osobnosti jedince?

Ne, hudební preference nezávisí na osobnosti jedince.

VO3: Závisí hudební preference na úrovni inteligence jedince?

Ne, hudební preference nezávisí na úrovni inteligence jedince.

VO4: Jaké stereotypy v oblasti hudebních preferencí se objevují ve výzkumném souboru? Dle našich respondentů poslouchají:

- **blues** spíše muži, pasivní, introvertní a s vysokým IQ;
- **country** spíše lidé vyššího věku, muži, pasivní a submisivní;
- **elektronickou/taneční hudbu** lidé mladší, ženského pohlaví, smysloví a s nižším IQ;
- **jazz** spíše muži, pasivní, introvertní a s vyšší inteligencí;
- **klasickou hudbu** lidé spíše starší, stabilní, racionální, introvertní a s vysokým IQ;
- **lidovou hudbu** lidé vyššího věku, ženy, stabilní, submisivní a racionální;
- **metal** spíše muži, labilní, dominantní;
- **pop** více ženy a extravertní jedinci;
- **rap/hip hop** lidí mladšího věku, mužského pohlaví, aktivní, labilní, dominantní, smysloví a extravertní, s nižší úrovní inteligence;
- **rock** lidé mužského pohlaví, aktivní a dominantní.

VO5: Zakládají se vybrané stereotypy v oblasti hudebních preferencí na pravdě?

10 stereotypů, které se objevily v našem výzkumném souboru se shodují s reálnými daty získanými z deskriptivních dat a analýzy záznamů hudebních koncertů. Jsou to:

- přisuzování nižšího věku posluchačům rapu/hip hopu a elektronické/taneční hudby;
- přisuzování vyššího věku posluchačům lidové hudby a country;
- podle respondentů preferují pop více ženy než muži;
- podle respondentů preferují muži žánry blues, country, jazz, metal a rock více než ženy.

Tyto stereotypy stojí na opodstatněném důvodu, tudíž nejsou stereotypy. Ostatní stereotypy, včetně stereotypů týkajících se inteligence či osobnosti v oblasti hudebních preferencí se nezakládají na pravdě, a proto zůstávají pouhými stereotypy.

V průběhu výzkumu jsme na základě získaných dat odpověděli na všechny výzkumné otázky a naplnili tím cíl výzkumu. Provedli jsme pozorování hudebních produkcí a zanalyzovali vzhled, chování, ale především pohlaví a věk jejich návštěvníků. Zjistili jsme, jaké stereotypy se objevují v našem výzkumném souboru a ověřili, že se jen některé z nich zakládají na pravdě, tudíž nejsou stereotypy. Dále jsme zjistili, že osobnost a inteligence nesouvisí s hudebními preferencemi.

10 DISKUZE

V této práci jsme hledali souvislosti mezi inteligencí, osobností a hudebními preferencemi. Dále jsme zjišťovali, jaké stereotypy v oblasti hudebních preferencí se ukazují v našem výzkumném souboru a zda se tyto stereotypy zakládají na pravdě. V této kapitole shrneme výsledky našeho výzkumu a pokusíme se vysvětlit, proč k nim došlo, následně provedeme srovnání s jinými studii. Uvedeme také limity výzkumu, které mohly zapříčinit nepravdivost výsledků a taky se zamyslíme k čemu výsledky lze použít.

Nejdříve jsme provedli pozorování a analýzu záznamů hudebních koncertů. Pomocí získaných dat jsme mohli odpovědět na 1. výzkumnou otázku: **Jak vypadají a jak se projevují posluchači různých hudebních žánrů?** Výsledky byly použity spíše jako podklad pro pátou výzkumnou otázku než jako samostatnou problematiku, přesto bychom rádi diskutovali několik pro nás neočekávaných výsledků.

Na rozdíl od jiných koncertů byli na koncertech lidové hudby k vidění adolescenti cca do 15 let, stejného specifika jsme si povšimli i na koncertech jazzu. Zde není vhodné se zamýšlet nad hudebními preferencemi dětí, protože jejich účast na těchto koncertech si vykládáme jako iniciativu rodičů. Nepřekvapuje nás, že rodiče berou děti na koncerty lidové hudby, které jsou často spojené s klidným publikem a pozitivní jednoduchou hudbou, tudíž prostředím pro děti vhodným. Jazzové koncerty jsou sice také často realizovány v klidném a pozitivním prostředí, tento žánr je však složitější na poslech, proto nás přítomnost dětí na jazzovém koncertu překvapila. K této problematice jsme bohužel nedohledali žádné české ani zahraniční studie. Nicméně si tento fakt vysvětlujeme tak, že lidé si možná začali víc uvědomovat, že hudba v dětství je vhodná pro vývoj osobnosti jedince, proto své děti vedou k porozumění i těmto složitějším žánrům. V ČR vznikají dokonce projekty, které se snaží vést děti k jazzové hudbě a hudbě obecně (např. *Mladí lidé jazz*, *JazzFestBrno dětem* nebo *Jazz pro děti* pořádaný souborem Czech Philharmonic Jazz Band, v zahraničí například *Jazz For Kids* nebo *Living Jazz Children's Project*).

Dále byli na jazzových koncertech hojně k vidění lidé do cca 30 let věku. Čekali jsme, že jazzoví posluchači budou spíše věku vyššího. Toto očekávání jsme postavili na studii z roku 2008 (Williams & Keen, 2009), podle které jsou návštěvníci jazzových koncertů převážně starší 45 let. Podobné specifikum se objevilo na koncertech rocku, kde byli taktéž hojně k vidění lidé do cca 30 let věku. Hargreaves a North (březen 1997) se s námi shoduje, že v průběhu adolescence je dominantní příklon k rockové hudbě, zatímco po 50. roce života

preferenci rockové hudby mizí. Tato studie však neměla data z koncertů, ale z dotazníku na hudební preference. V pohledu na tuto problematiku očividně nepanuje shoda, jelikož studie Williamse a Keena (2009) naopak tvrdí, že příznivci rocku jsou nejčastěji respondenti ve věku 35 až 64 let (opět však musíme brát v potaz sběr dat – nebyl prováděn na hudebních koncertech, ale z dotazníku na hudební preference). Že se na záznamech ukázali často mladší lidé, možná tak nezávisí na tom, že většina mladších lidí preferuje jazz či rock, ale že obecně na živé hudební koncerty chodí lidé mladšího věku.

Dále se budeme věnovat otázce VO2: **Závisí hudební preference na osobnosti jedince?** Zjistili jsme, že hudební preference nemají na osobnost vliv.

Jeden z výzkumů zkoumající hudební preference ve vztahu k osobnosti provedli Rentfrow a Gosling v roce 2003. Od té doby se objevilo více výzkumů na toto téma, využívající různé techniky ke zjištění osobnostních rysů. My jsme zvolili osobnostní inventář KUD, který ještě nebyl v těchto výzkumech použit. Dalším rozdílným specifíkem mezi našim výzkumem a většinou jiných výzkumů je, že autoři shrnuli žánry za pomoci faktorové analýzy do několika skupin. Tento krok učinil z obavy, že by respondenti nemuseli konkrétní žánry znát, ale pokud je jim nabídnut štítek shodný pro několik podobných žánrů, tak tento problém zmizí (např. z bluesu, jazzu, klasické hudby a folku vznikla skupina se štítkem Reflexní a složité žánry). My jsme se rozhodli pro užití jednotlivých žánrů a původní problém s neznalostí žánrů jsme eliminovali připojením prototypních nahrávek prezentujících daný žánr, stejně jako to udělal např. Cattell a Anderson (1953).

Nyní bychom rádi porovnali naše výsledky s výsledky studie Rentfrowa a Goslinga (2003). Vzhledem k jiné národnosti se některé naše a jejich žánry sice lehce liší, to ale není podstatné. Kromě inventáře Big five použili také Rosenbergovu škálu sebehodnocení, Beckův inventář deprese a dalších 5 technik. Tudíž i jimi zjišťované oblasti vztahující se k osobnosti byly trochu jiné (např. na rozdíl od nás zjišťovali oblasti jako otevřenost, svědomitost apod., dále také politickou orientaci, atraktivnost, majetnost atd.). Ke shodě mezi našimi a jejich zjišťovanými škálami v oblasti osobnosti patří extraverté, dominance a stabilita. V našem výzkumu se souvislost těchto rysů osobnosti s hudebními preferencemi neprokázala, ve výzkumu Rentfrowa a Goslinga (2003) se však ukázala pozitivní korelace mezi extravertí a žánry country, pop, rap/hip-hop a elektronická/taneční hudba a dále negativní korelace mezi sociální dominancí a žánry blues, jazz, klasická hudba a folk.

Další výzkum, tentokrát tuzemský, provedli Franěk a Mužík (2006) na 440 respondentech, a to s využitím 17 žánrů seskupených do pěti skupin. Autoři ke zjištění rysů osobnosti využili Eysenckův osobnostní dotazník. Ani oni však nezjistili souvislost mezi emocionální stabilitou/nestabilitou a hudební preferencí. Na rozdíl od nás však objevili korelaci mezi introverzí a preferencí vážné hudby, country a lidové hudby. Extraverze pak pozitivně korelovala s preferencí rocku a rapu/hip hopu, což Franěk a Mužík (2010) vysvětlují tím, že extravert preferuje hudbu, která mu umožňuje a usnadňuje sociální kontakt s jinými lidmi.

Dále jsme zjišťovali odpověď na otázku VO3: **Závisí hudební preference na úrovni inteligence jedince?** Ačkoliv jsme čekali, že člověk s menším inteligenčním koeficientem volí spíše hudbu jednodušší, došli jsme k závěru, že hudební preference nemají na inteligenci vliv.

Hodně studí provádělo studie na téma, zda hudba zvyšuje inteligenci (Mozartův efekt). Méně studií, stejně tak jako naše, se zabývaly otázkou, zda vůbec existuje nějaký vztah mezi inteligencí a hudebními preferencemi. Takovými autory byli například Keston a Pinto (1955) a Rubin-Rabson (1940) – v našem výzkumu i v obou výzkumech těchto autorů se neobjevila žádná souvislost mezi inteligencí a hudebními preferencemi.

Naopak ve studii autorů Rentfrow a Gosling (2003) se ukázalo, že inteligentnější jedinci žánrově preferují klasickou hudbu, jazz, blues a folk, a dále také žánry „intenzivní a vzpurné“, což je označení pro alternativní hudbu, rock a heavy metal. Méně inteligentní jednotlivci naopak tíhli k hudbě „pozitivní a konvenční“, kam se řadí i naše žánry country a pop.

Výzkum zabývající se stejnou tematikou, ale využívající instrumentální a vokální hudbu místo žánrů, došel k výsledku, že inteligence je významným prediktorem preference instrumentální hudby, ale nikoli preference vokálně instrumentální hudby (Račevska & Tadinac, 2018). Dle Mithena (2005) dnes inteligentnější jednotlivci pravděpodobněji ocení čistě instrumentální hudbu než méně inteligentní jedinci, protože taková hudba je evolučně nová, zatímco obecná inteligence nemá žádný vliv na ocenění vokální hudby.

Díky baterii dotazníků jsme získali data k VO4: **Jaké stereotypy v oblasti hudebních preferencí se objevují ve výzkumném souboru?** Prvně jsme se zaměřili na výsledky z oblastí pohlaví a věku.

Spíše ženám, než mužům respondenti přisuzovali žánry pop, lidová hudba a elektronická/taneční hudba. Spíše mužům, než ženám přisuzovali žánry blues, jazz, rock, metal, rap/hip hop a country. Bohužel jsme se nedopátrali výzkumu, který by řešil stejnou problematiku se stereotypy a zároveň užíval podobné žánry. Několik studií však zkoumalo atraktivnost pohlaví spojenou s žánry hudby, což by mohlo být jedním z vysvětlení existence těchto stereotypů. Například Zillmann a Bhatia (1989) zjistili, že poslech rocku a metalu výrazně zvýšil přitažlivost mužů, ale snížil atraktivnost žen. Atraktivita, kterou lidé přisuzují konkrétnímu pohlaví, může být jedním z vodítek, které respondenty vedlo k jejich předsudkům. Další výsledky zmíněného výzkumu se však týkaly jiných žánrů, tudíž nemůžeme naši domněnku potvrdit a je třeba provést další výzkum.

Nejvyšší věk je přisuzován posluchačům lidové hudby, klasické hudby a country a nejnižší věk posluchačům rapu/hip hopu a elektronické/taneční hudby. Důvodem, proč lidé přisuzují starším lidem lidovou hudbu, může být skutečnost, že starší lidé nejsou nakloněni nové, moderní hudbě a mnohým žánrům. To předpokládá teorie hudební tolerance od LeBlanca (7. března 1991) podle které nejvyšší toleranci ve smyslu počtu tolerovaných stylů vykazují děti a lidé během mladé a střední dospělosti, nejmenší míru tolerance vykazují adolescenti a senioři, a tudíž zůstávají u hudby, která byla moderní v jejich mládí. Na stejném principu by mohl stát i stereotyp s nízkým věkem. Mladí lidé jsou těmto novým žánrům (rap/hip hop a elektronická/taneční hudba) nakloněni více, protože v nich už vyrůstají, a proto je jim tato hudba přisuzována víc než jiné žánry. Klasická hudba je možná spojována s navštěvováním opery a koncerty orchestrů. Je spojena s formálním oblečením, a jistou zralostí – a tyto znaky jsou spíše charakteristické pro dospělost než adolescenci, proto je klasická hudba spojována s vyšším věkem. Z jakého důvodu respondenti přisuzují posluchačům country vyšší věk si bohužel vysvětlit nedokážeme.

V další části se budeme zabývat dosažených výsledků v oblasti stereotypů osobnosti. **Spíše stabilní osobnostní rysy mají posluchači lidové hudby a klasické hudby.** Respondenti studie Rentfrowa a Goslinga (2007) označili jako emocionálně stabilní posluchače klasické hudby, ale i jazzu, což se u nás nepotvrdilo. Tento stereotyp má možná souvislost se stereotypem věku. Lidová i klasická hudba je spojována s vyšším věkem, stabilní osobnost je lidmi spojována spíše s dospělým, starším věkem než s dětstvím a adolescencí. Spojení dospělosti a relativní psychické stability potvrzuje Řičan (2007). **Dalším stereotypem bylo, že posluchači rapu/hip hopu a metalu jsou podle respondentů spíše labilnější povahy.** Stereotyp menší emoční stability posluchačů rapu se projevil i ve výzkumu Schwära

a Middletona (2017). Tohle zjištění se shoduje i s výsledky výzkumu Rentfrowa a Goslinga (2007). Tito autoři také došli k závěru, že náladovost bývá spojována s fanoušky metalu a rapu, ale dále i rocku a popu. Důvodem přisuzování lability rapu/hip hopu je podle nás asociace tohoto žánru s mladšími lidmi, kteří mohou být spojováni s labilním obdobím puberty. Hudební žánr metal je podle nás asociován s agresivitou, cholerismem a labilní povahou.

Jako spíše extraverty respondenti shledávají posluchače rapu/hip hopu a popu.

K tomuto výsledku došli i Rentfrow a Gosling (2007), jejichž respondenti však hodnotili jako extravertní i posluchače rocku, country a taneční hudby. Že jsou posluchači rapu jedni z extravertnějších, tvrdí i Schwär a Middleton (2017). Lidé se možná domnívají, že extraverti preferují hudbu, která pomáhá navazovat sociální kontakty (což rap/hip hop a pop je). To dokládají i Franěk a Mužík (2010). **Jako spíše introverti respondenti shledávají posluchače klasické hudby, bluesu a jazzu.** Respondenti studie Schwära a Middletona (2017) shledali fanoušky klasické hudby a jazzu taktéž introvertními, stejně tak Rentfrow a Gosling (2007) objevili stereotyp založený na souvislosti introverze a klasické hudby, a také bluesu. Dle Geena (1984) je již obecně známo, že introverti jsou více citliví na hluk než extraverti. To by mohlo vysvětlovat, proč extraverti oproti introvertům preferují spíše hlučnější a intenzivnější hudbu, kde se více objevují bicí a elektrické kytary a introverti hudbu klidnější.

Nyní se dostáváme ke škálám KUD inventáře, jež nebyly v jiných výzkumech užívány z důvodu použití metod, které tyto škály nemají. Následující výsledky tudíž nemůžeme srovnat s jinými studiemi.

Spíše racionální rys osobnosti mají posluchači klasické a lidové hudby.

Tento stereotyp opět vysvětlujeme vyšším věkem spojovaným s klasickou a lidovou hudbou. Domníváme se, že respondenty vedla ke spojení racionálního rysu osobnosti a těchto dvou žánrů myšlenka, že čím je člověk starší, tím se rozhoduje více racionálně než na základě emocí.

Jako spíše smyslový rys osobnosti mají posluchači rapu/hip hopu a elektronické/taneční hudby.

Naopak tyto dva uvedené žánry dle respondentů poslouchají spíše lidé mladší, tudíž opět by se nám tímto potvrdila domněnka, že čím je člověk mladší, tím více se chová na základě smyslů a intuice, a proto jim je tento rys přisuzován.

Spíše dominantní rys osobnosti mají posluchači rocku, rapu a metalu.

Zde se může jednat o spojení dominance a maskulinity. Dominance je spíše mužský rys osobnosti a žánry

rock a metal jsou zároveň přisuzovány spíše mužům. **Spíše submisivní rys osobnosti mají posluchači lidové hudby a country.** Lidová hudba a country jsou žánry pozitivně laděné, veselé, často spojované s tancem. Domníváme se, že tyto stereotypy jsou způsobeny tím, že tyto žánry jsou asociovány s dobrou náladou, mírumilovností, láskou ke společenským sešlostem, s láskou k lidem. Tito lidé poté nechtějí vytvářet problémy a potyčky, neradi vyčnívají, což je vede ke submisivnějšímu chování.

Spíše aktivní rys osobnosti mají posluchači rocku a rapu/hip hopu. Spíše pasivní rys osobnosti mají posluchači bluesu, jazzu a country. Tyto výsledky si vysvětlujeme tím, že s rapem/hip hopem si účastníci možná spojovali drogy, alkohol a party lidí prahnoucí po vzrušení a zábavě. Blues a jazz je naopak spíše spojován s určitou relaxací, požitkem z poslechu, tudíž s klidnějšími chvílemi, což mohlo vést k přisuzování pasivních osobnostních rysů posluchačům bluesu a jazzu a rysů aktivních vyznavačům rapu/hip hopu. Co se týče rocku, tento žánr je charakteristický výraznými bicími, tvrdším rytmem a elektrickými kytarami, které nutí chovat se při poslechu spíše aktivně než relaxačně a pasivně. Country, jemuž je přisuzován pasivita, možná souvisí s také přisuzovanou submisivitou, přičemž tyto dva rysy mohli lidé impulsivně skloubit.

Nakonec jsme zjišťovali, jak respondenti hodnotí posluchače žánrů z hlediska IQ. **Respondenti označili jako lidi s nejvyšším IQ posluchače klasické hudby, jazzu a bluesu.** Již více studií došlo k závěru, že lidé hodnotí posluchače klasické hudby jako posluchače s vysokou inteligencí (např. Franěk, Mlejnek, & Petružálek, 2011; Rentfrow a Gosling, 2007; Rentfrow, McDonald, & Oldmeadow, 2009). Schwär a Middleton (2017) ke klasické hudbě ještě přidali žánry jazz i blues. Tito autoři mají pro tento výsledek i vysvětlení: lidé si spojují vyšší inteligenci s žánry komplikovanějšími a náročnějšími na poslech (Schwär & Middleton, 2017). Cahel et al. (2018) se domnívají, že důvodem přisuzování vyšší inteligence posluchačům klasické hudby spočívá v tom, že samotný poslech tohoto žánru je považován za intelektuální zábavu.

Respondenti označili jako lidi s nejnižším IQ posluchače rapu/hip hopu a elektronické/taneční hudby. Respondenti studií Rentfrowa et al. (2009) a Schwära a Middletona (2017) označili rap jako žánr méně inteligentních posluchačů. V případě elektronické hudby Rentrow et al. (2009) nezjistili stejný výsledek – tomuto žánru jejich respondenti předpokládali průměrnou inteligenci. Schwär a Middleton (2017) objevili stereotyp menší inteligence i u posluchačů popu, což se v našem výzkumu nepotvrdilo.

Franěk et al. (2011) zjistil stereotyp nízké inteligence u žánru techno, který bychom mohli připodobnit právě k naší elektronické/taneční hudbě. Čím je ale tento předsudek způsoben, autoři neuvádí.

Na tuto výzkumnou otázku navázala VO5: **Zakládají se vybrané stereotypy v oblasti hudebních preferencí na pravdě?** Shoda mezi stereotypy a opravdovými daty zjišťujícími věk, pohlaví a osobnost se ukázala v následujících žánrech, tuto shodu se pokusíme vysvětlit.

Přisuzování nižšího věku posluchačům rapu/hip hopu a elektronické/taneční hudby.

Mužík (2010) se shoduje s našim výzkumem v tom, že posluchači hip hopu a elektronické hudby jsou o něco mladší než ostatní skupiny. Jedním z vysvětlení může být teorie hudební tolerance od LeBlanca (7. března 1991), podle které předpubertální děti a lidé v mladé a střední dospělosti jsou k hudebním žánrům nejtolerantnější, na rozdíl od pubertálních dívek a chlapců, ale i seniorů, kteří vykazují nejmenší míru tolerance. To vede k vysvětlení, že adolescenti se zaměřují na žánry mimo střední proud (rap/hip hop). Elektronická hudba však do hudby středního proudu patří (Russell, 1997), takže elektronická/taneční hudba se s teorií hudební tolerance neshoduje.

Přisuzování vyššího věku posluchačům lidové hudby a country. Ve studii Fraňka a Mužíka (2006) se ukázaly téměř totožné výsledky: obliba country, lidové hudby, folku, méně pak také bluesu, vzrůstá s věkem (s vyšším věkem se také těší oblíbené žánry dechovka, gospel/spiritual, vážná hudba, muzikál a jazz). Jediný rozdíl se týká žánru pop – jeho obliba ve studii Fraňka a Mužíka (2006) vzrůstala s věkem. Naopak čím vyšší věk, tím nižší obliba u žánru rap/hip hop, elektronická hudba/dance, ale i metalu a rocku, což se u nás nepotvrdilo. Peterson a DiMaggio (1975, in Russell, 1997) uvádějí, že posluchači country měli v průměru 25–49 let. Podobný výsledek zaznamenal Tolhurst, Hollien a Leeper (1984, in Russell, 1997), kteří zjistili, že posluchači country jsou nejčastěji třicátníci. Tento výzkum dále ukázal, že lidé inklinují ke klasické hudbě po 40. roce života, s čímž souhlasí i Hargreaves a North (březen 1997). Tito autoři, na rozdíl od nás, také zjistili, že během adolescence lidé tíhnou k rocku, ale se stoupajícím věkem tato obliba klesá. McCrae et al. (1999) ve svém výzkumu zjistili, že se vzrůstajícím věkem klesá skóre otevřenosti, což se projevuje setrvačností hudební preference ve starším věku. Proto možná dnešní starší lidé tíhnou k hudbě lidové, která byla populární v době jejich mládí.

Podle respondentů preferují pop více ženy než muži. Podle respondentů preferují muži žánry blues, country, jazz, metal a rock více než ženy. Podobný závěr uskutečnili i Franěk

a Mužík (2006) – i u nich převážně muži preferovali rock a (heavy) metal, kdežto ženy tíhly více k žánrům pop, dále také k žánrům lidová hudba, dechovka, muzikál, gospel/spiritual a soundtrack. Můžeme tvrdit, že se shodujeme i se studií Keisera (1997), podle níž muži prokázali preferenci pro hudbu obohacenou o basy, která je typická právě pro žánry rock a metal. I respondentky v Mužíkově (2010) disertační práci tíhly k popu a respondenti k rocku. Russell (1997) tvrdí, že ženy preferují hudbu středního proudu (pop, folk, klasická hudba či hudba tanečně orientovaná), kdežto muži mají větší sklon k tvrdé muzice, jako je rock, metal apod. Mužík (2010) doplňuje, že sklon mužů k tvrdé muzice je dán genderovým očekáváním. I v jeho výzkumu se ukázala větší náklonnost mužů k rocku. Stejně jako z našeho výzkumu, tak i z jeho vyplývá, že pop je oblíbenější u žen.

Ačkoliv jsme práci vytvářeli poctivě a svědomitě, naše práce má i své **limity**. Co se týče pozorování a analýzy (VO1: Jak vypadají a jak se projevují posluchači různých hudebních žánrů?), jsme si vědomi limitů, které mohou plynout už z pouhého **záznamů koncertů** – ačkoliv jsme se snažili vybrat interprety zastupující jednoznačně jeden žánr, mohlo se stát, že někdo by mohl danou hudební skupinu označit jako multižánrovou. Dále mohlo dojít k chybám při samotném **pozorování**. Na záznam byly většinou zabírány místa v hledišti, kde se mohlo nacházet více posluchačů stejného pohlaví, podobného věku, případně s jiným znakem, jež jsme označili jako specifický. Tento limit jsme se však snažili zmírnit počtem zhlédnutých koncertů jednoho žánru (10 shlédnutých záznamů od jednoho žánru). Další otázkou je, kdo vlastně na koncert chodí. Je například vcelku logické, že na „divokých“ koncertech, které jsou příznačné pro žánry metal, rock apod., většinou nenajdeme lidi starší 65 let (zdravotní důvody, snížená energie apod.). Stejně tak by se na těchto koncertech neobjevily děti (z důvodu bezpečnostních).

K další části výzkumu bylo potřeba provést sběr dat. Ten probíhal přes sociální sítě, diskusní fóra a hudební stránky. Ačkoliv jsme získali data od respondentů širokého věkového rozpětí, mnoho účastníků bylo věku mladší dospělosti, což je možná důsledkem sběru dat přes internet.

Už samotné využití dotazníku má svá pro a proti. V dotazníku na stereotypy mohlo dojít k nepravdivým odpovědím respondentů kvůli větě: „**zkuste se ale vždy přiklonit k jednomu pólu**“. Ačkoliv mohl být respondent pevně přesvědčen, že daný stereotyp nemá s žánrem souvislost, tak na základě našeho apelu se přiklonil k jednomu z pólů, aby nám

vyhověl, a to třeba i náhodným, nepromyšleným kliknutím. Samotné využití dotazníku je občas kritizováno pro nutnost introspekce a snahu být viděn v lepším světle.

Důležitou součástí dotazníku na stereotypy a dotazníku na hudební preference byly **nahrávky**. I zde mohlo dojít k negativnímu ovlivnění respondentů. Nahrávky byly vybírány pečlivě (viz strana 45 této práce), ale i tak každá skladba, ač jednoho žánru, působí jinak. Někteří respondenti mohli žánr zpočátku hodnotit negativně a na posluchače tohoto žánru nahlížet s předsudky, ale po poslechu naší nahrávky mohli názor změnit, a to díky dobré atmosféře písně, případně textu. Těžko říct, zdali je to tak dobře. Díky našim nahrávkám mohl respondent zjistit, že tento žánr zní jinak, než si původně myslel. Pokud některá z našich nahrávek není prototypem žánru, tak mohlo dojít k tomu, že respondent měl o podobě žánru správné představy, ale my jsme ho našimi nahrávkami přesvědčili o něčem jiném, což mohlo vést ke změně hodnocení žánru respondentem.

Všeobecný limit celé baterie dotazníků je **délka** – respondenti mohli být již unavení z vyplňování a testovou baterii vyplnili „bez přemýšlení“. Ačkoliv jsme se snažili tento problém vyřešit vložением nejdelších dotazníků na začátek, aby pro ně byla testová baterie čím dál jednodušší, tak k tomuto nerelevantnímu vyplňování mohlo dojít v celé délce baterie dotazníků. Přestože jsme získali dostatečný počet odpovědí, měli bychom jich pravděpodobně mnohem více, kdyby byla baterie kratší. Na druhé straně bychom ale neměli dostatečně kvalitní data.

Limity IQ testu (použitý pro VO3: Závisejí hudební preference na úrovni inteligence jedince?) se týkají **administrace**. Respondenty jsme sice upozorňovali, že ve snaze o validní výsledek výzkum ho musí vyplňovat v klidu, v nerušeném prostředí a při zvýšené bdělosti. Nemáme o vyslyšení této prosby žádnou zpětnou vazbu, tudíž můžeme pouze doufat, že respondenti si pro vyplňování IQ testu vhodné prostředí opravdu připravili. Tento limit jsme mohli odstranit, kdybychom IQ testy administrovali prezenčně. Avšak z časových důvodů jsme se přece jen rozhodli pro elektronickou administraci. Dále mohl být problémem malý **počet respondentů** – 10 lidí na jeden žánr. Tento nízký počet byl zvolen kvůli financím za nákup licencí.

Nejvíce limitů se však nachází v otázkách VO4: Jaké stereotypy v oblasti hudebních preferencí se objevují ve výzkumném souboru? a VO5: Zakládají se vybrané stereotypy v oblasti hudebních preferencí na pravdě? Musíme vzít v potaz, že nemůžeme vědět, zda respondenti hodnotili svůj vlastní názor na stereotypy, nebo převzali obecně známé

stereotypy a dle nich odpovídali v dotazníku. Jinými slovy, ve společnosti je obecně známá domněnka, že klasickou hudbu poslouchají inteligentnější lidé. Přesto pokud respondenti odpověděli tak, jak odpověděli, můžeme doufat, že svému názoru opravdu věří, ať si k němu došli sami, nebo jen převzali majoritní postoje ve společnosti. I Rentfrow a Gosling (2007) upozorňují, že není jisté, zda výsledky z výzkumů stereotypů v oblasti hudebních preferencí jsou přesné.

Pokud bychom tento výzkum chtěli učinit validnější, určitě bychom administrovali inteligenční test prezenčně. Dále bychom se více zaměřili na problém s hudebními žánry – respondentům bychom nejdříve dali dotazník na poznání žánrů, abychom vyloučili žánry, které lidé příliš nepoznávají. Až poté bychom pokračovali v dalších výzkumných etapách. V případě analýzy záznamů koncertů bychom data sbírali nejlépe přímo na koncertech metodou pozorování.

Tématem navazujícího výzkumu by mohlo být zjišťování vlivu rodiny a výchovy na hudební preference nebo zjišťování atraktivnosti jako důsledek hudební preference.

Rádi bychom upozornili, že tyto typy výzkumů jsou aktuální jen omezenou dobu. Stále totiž vznikají nové žánry a vždy po několika dekádách se za „ty moderní“ považují žánry jiné (pro lepší představu si zkusme vybavit hudbu 30. let, 80. let a dnešní hudbu).

Za nejdůležitější zjištění této práce považujeme to, že nezáleží na tom, co kdo poslouchá. Nemusíme na druhé nahlížet podle toho, jaký žánr preferuje, protože na osobnost ani inteligenci to nemá vliv. Z tohoto závěru se může poučit každý, kdo soudí osobnost či inteligenci člověka dle jeho hudebních preferencí.

Výsledky práce pomáhají lépe pochopit názory, které lidé mají na posluchače různých žánrů. Autorům, kteří se budou pokoušet o realizaci podobného výzkumu, může být tato práce inspirací. Tato práce může být dále použita ke srovnání s obdobnými pracemi, které v budoucnu vzniknou.

11 ZÁVĚR

Tato práce se zabývala stereotypy, které se týkaly posluchačů různých hudebních žánrů v českém prostředí. Objevili jsme čtyřicet stereotypů týkajících se přisuzování pohlaví, věku, osobnostního rysu, či úrovně IQ posluchačům různých žánrů. Otázkou však je, zda jsou tyto stereotypy založeny na opravdovém zvnitřněném názoru respondentů. Deset zjištěných stereotypů se shoduje se skutečnými souvislostmi hudebních preferencí s pohlavím nebo věkem. Mezi osobností a hudebními preferencemi ani mezi inteligencí a hudebními preferencemi nebyla objevena souvislost.

SOUHRN

Tato práce se zabývala hudební psychologií. V teoretické části jsme se věnovali souvislostem mezi hudbou a člověkem, v části výzkumné jsme pak zjišťovali, zda existuje souvislost mezi hudebními preferencemi, osobností a inteligencí. Hledali jsme stereotypy v oblasti hudby a zjišťovali názory respondentů na posluchače různých hudebních žánrů v oblasti osobnosti, inteligence, pohlaví a věku, přičemž jsme se poté snažili zjistit, zda se tyto předsudky zakládají na pravdě.

V 1. kapitole teoretické části jsme po definici a popisu funkcí a účelu hudby, charakterizování oborů muzikologie a hudební psychologie, popsali historii hudby od pravěku až po moderní dobu s důrazem na objevování souvislostí mezi psychikou a emocemi. Dále jsme popsali jednotlivé žánry, které byly jednou ze základních složek výzkumné části. Ze stejného důvodu jsme popsali také problematiku hudebních preferencí, posluchačů a koncertů. Ve 2. kapitole jsme se věnovali vlivu hudby na psychiku při vybraných činnostech, konkrétně vlivu hudby ve filmu, v reklamě, při řízení automobilu, při učení a při sportu. Zjistili jsme, že pozitivní vliv má hudba hlavně ve filmu, v reklamě a při sportu. Při řízení automobilu a při učení/studiu záleží na více faktorech, tudíž hudba může mít při těchto činnostech i účinek negativní. Ve 3. kapitole jsme popisovali vliv hudby na člověka hlavně z fyziologického hlediska.

Praktická část práce stojí kromě jiného na předpokladu, že osobnost a inteligence závisí na hudebních preferencích. Tímto tématem se již dříve zabývali například Rentfrow a Gosling (2003), Dunn (2009), v českém prostředí Franěk a Mužík (2009). Dále jsme hledali stereotypy v oblasti hudby, které jsme mohli poté ověřit získanými daty z inteligenčního testu, osobnostního inventáře a z propojení deskriptivních dat a dotazníku na hudební preference. K ověření této domněnky jsme provedli smíšený výzkum. K elektronickému sběru dat byla použita baterie dotazníků, která obsahovala osobnostní inventář KUD (Kudličková a Osecký, 1968), vlastní dotazník na stereotypy a vlastní dotazník na hudební preference. V druhém kole sběru dat byl 110 náhodně vybraným respondentům z celkového počtu 1216 zaslán inteligenční test VMT (Forman, 2002).

Hlavním výsledkem je, že mezi osobnostními rysy a hudebními preferencemi, ani mezi inteligencí a hudebními preferencemi, nebyla nalezena souvislost. Dále jsme u našich respondentů objevili 40 stereotypů, z nichž se 10 shodovalo se skutečnými zjištěními. K oněm deseti ověřeným stereotypům patří prisuzování nižšího věku posluchačům rapu/hip

hopu a elektronické/taneční hudby a přisuzování vyššího věku posluchačům lidové hudby a country. Podle respondentů preferují pop více ženy než muži, ti dávají oproti ženám přednost žánrům blues, country, jazz, metal a rock. Pro tyto výsledky jsme našli více možných vysvětlení, které jsou podrobněji rozebrány v diskusi.

Určité limity má naše práce ve využití dotazníku na stereotypy. Nemůžeme zaručit, že respondenti odpovídali dle svých vlastních názorů, bez ohledu na názory společnosti. Tento limit mohl být způsoben naší žádostí směrem k respondentům, aby se zkusili vždy přiklonit k jednomu krajnímu pólu odpovědi a nevyužívali odpověď „neutrální“. Dalším důležitým limitem byly nahrávky, které jsme využili pro lepší pochopení žánrů – tyto nahrávky však mohly názor posluchače všelijak ovlivnit. Jako další limit sledujeme značnou délku baterie dotazníků, jež mohla respondenty unavit a zapříčinit nedůsledné vyplňování. Posledním limitem bylo online vyplňování IQ testů vybranými respondenty.

Výsledky mohou sloužit jako podklad pro další odborné studie, nabízí se možnost vzájemného porovnání či využití při přípravě výzkumného projektu. Laická veřejnost získá ucelený vhled do problematiky hudebních stereotypů a může se zamyslet nad vlastním hodnocením jiných lidí na základě jejich hudebního vkusu či inteligence. Jak již bylo uvedeno, hudební preference nemají na tyto charakteristiky žádný vliv.

Seznam použitých zdrojů a literatury

Alley, T., & Greene, M. (2008). The Relative and Perceived Impact of Irrelevant Speech, Vocal Music and Non-vocal Music on Working Memory. *Curr. Psychol.*, 27, 277-289.

Získáno 12. 12. 2020 z

https://www.researchgate.net/publication/226187507_The_Relative_and_Perceived_Impact_of_Irrelevant_Speech_Vocal_Music_and_Non-vocal_Music_on_Working_Memory

Avery, P. (28. února 2018). *The Importance of Music Genres*. Získáno 8. 12. 2020

z webové stránky IronSkullet: <https://ironskullet.com/2018/02/28/the-importance-of-music-genres/>

Bacon, C., Myers, T. R., & Karageorghis, C. I. (2008). Effect of music-movement synchrony on exercise oxygen consumption. *The Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 52(4), 359-365. Získáno z

https://www.researchgate.net/publication/230564762_Effect_of_music-movement_synchrony_on_exercise_oxygen_consumption

Bačuvčík, R. (2016). *Hudba a my: Nákupní chování na trzích kulturních produktů 2015*. Neratovice: VERBUM.

Bačuvčík, R. (nedat.). Arts marketing [Prezentace]. Získáno 8. 12. 2020 z

<https://slideplayer.cz/slide/2455763/>

Bateman, A., & Bale, J. (2009). Introduction: Sporting sounds. In A. Bateman & J. Bale (Eds.), *Sporting sounds: Relationships between sport and music* (113). London and New York: Routledge.

Baxter-Moore, N., & Kitts, T. M. (2016). The Live Concert Experience: An Introduction. *Rock Music Studies*, 3(1), 1-4. Získáno z

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/19401159.2015.1131923>

BeaulieuBoire, G., Bourque, S., Chagnon, F., Chouinard, L., GalloPayet, N., & Lesur, O. (2013). Music and biological stress dampening in mechanically ventilated patients at the intensive care unit ward: A prospective interventional randomized crossover trial. *Journal of Critical Care*, 28(4), 442–450.

- Benedek, M., & Kaernbach, Ch. (2011). Physiological correlates and emotional specificity of human piloerection. *Biological psychology*, 86(3), 320–329. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/49794181_Physiological_correlates_and_emotional_specificity_of_human_piloerection
- Bernardi, L., Porta, C., & Sleight, P. (2006). Cardiovascular, cerebrovascular, and respiratory changes induced by different types of music in musicians and non-musicians: the importance of silence. *Heart*, 92(4), 445–452. Získáno z <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1860846/>
- Blenkinsop, I. (2014). *Hudba: kompletní obrazové dějiny*. Praha: Knižní klub.
- Blood, A. J., Zatorre R. J., Bermudez P., & Evans A. C. (1999). Emotional responses to pleasant and unpleasant music correlate with activity in paralimbic brain regions. *Nature Neuroscience*, 2(4), 382–387. Získáno z <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/10204547/>
- Bogt, T., Mulder, J., Raaijmakers, Q., & Gabhainn, N. S. (2010). Moved by music: A typology of music listeners. *Psychology of Music*, 39(2), 147–163. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/224982572_Moved_by_music_A_typology_of_music_listeners
- Bradt, J. (2010). The effects of music entrainment on postoperative pain perception in pediatric patients. *Music and Medicine*, 2(3), 150–157.
- Bradt, J., & Dileo, C. (2014). Music interventions for mechanically ventilated patients. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 2014(12). Získáno z <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25490233/>
- Brodsky, W. (2001). The effects of music tempo on simulated driving performance and vehicular control. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*, 4(4), 219–241. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/222528564_The_effects_of_music_tempo_on_simulated_driving_performance_and_vehicular_control
- Brown, S. C., & Knox, D. (2016). Why go to pop concerts? The motivations behind live music attendance. *Musicae Scientiae*, 21(3), 233–249. Získáno z <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1029864916650719>
- Bruscia, K. E. (1998). *Defining Music Therapy*. Barcelona: Pathway Book Service.

- Cahel, L., Břežná, B., Hojnošová, V., Jonášová, K., Lokajová, A., & Pospíšilová, A. (2018). *Souvislost mezi primingem stereotypů hudebních žánrů a mentálním výkonem*. Brno: Katedra psychologie, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita. Získáno z https://psych.fss.muni.cz/media/3062083/souvislost_mezi_primingem_stereotypu_hudebni_ch_zanru_a_mentalnim_vykonem_-_soutezni_text_2018.pdf
- Campbell, D. (2008). *Mozartův efekt*. Praha: Eminent.
- Canadian Association of Music Therapists. (říjen 2020). *About Music Therapy*. Získáno z MusicTherapy: <http://www.Musictherapy.ca>
- Cattell, R. B., & Anderson, J. C. (1953). The measurement of personality and behavior disorders by the I. P. A. T. Music Preference Test. *Journal of Applied Psychology*, 37(6), 446–454.
- Cattell, R. B. (1971). *Abilities: Their structure, growth, and action*. New York: Houghton Mifflin.
- Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR (14. ledna 2010). *Volný čas*. Získáno 8. prosince 2020 z https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a496/f9/100994s_OZ100114.pdf
- Clark, I. N., & Tamplin, J. (2016). How music can influence the body: perspectives from current research. *Voices: A World Forum for Music Therapy*, 16(2). Získáno z https://www.researchgate.net/publication/304711031_How_Music_Can_Influence_the_Body_Perspectives_From_Current_Research
- Clarke, E. F. (1995). Expression in performance: generativity, perception acmiosis. In J. Rink (ed.), *The practice of performance* (21–54). Cambridge: Cambridge University Press.
- Clay, J. (27. února 2017). *If you get the chills from music, you may have a unique brain*. Získáno 12. ledna 2020 z webové stránky Neuroscencenews: <https://neuroscencenews.com/music-chills-neuroscience-6167/>
- Davis, W. B., Gfeller, K. E., & Thaut, M. H. (2008). *An introduction to music therapy: Theory and practice* (3. vyd.). Silver Spring: American Music Therapy Association.

- de Groot, A. M. B. (2006). Effects of stimulus characteristics and background music on foreign language vocabulary learning and forgetting. *Language Learning*, 56(3), 463–506. Získáno z <https://psycnet.apa.org/record/2006-10396-004>
- DeNora, T. (2000). *Music in everyday life*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dibben, N., & Williamson, V. J. (2007). An exploratory survey of in-vehicle music listening. *Psychology of Music*, 35(4), 571–589. Získáno z <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0305735607079725>
- Dobbs, S., Furnham, A., & McClelland, A. (2011). The effect of background music and noise on the cognitive test performance of introverts and extraverts. *Applied. Cognitive Psychology*, 25(2), 307–313. Získáno z <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/acp.1692>
- Dostal, J. (2009). *Dějiny hudby: tentokrát trochu jinak*. Lelekovice: Franesa.
- Encyclopaedia Britannica. (25. října 2016). *Concert*. Získáno z <https://www.britannica.com/art/concert>
- Encyclopaedia Britannica. (26. listopadu 2016). *History of Europe*. Získáno 8. 12. 2020 z <https://www.britannica.com/topic/history-of-Europe/Music#ref311112>
- Encyclopaedia Britannica. (22. října 2020). *Music*. Získáno 1. prosince 2020 z <https://www.britannica.com/art/music>
- Fancourt, D., & Williamon, A. (2016). Attending a concert reduces glucocorticoids, progesterone and the cortisol/DHEA ratio. *Public Health*, 132(2016), 101–104. Získáno z <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0033350615004990?via%3Dihub>
- Farnsworth, P. R. (1962). *The social psychology of music*. Ames: The Iowa University Press.
- Fischhoff, S. (2005). *The evolution of music in film and its psychological impact on audiences*. Získáno z https://sscdigitalstorytelling.pbworks.com/f/music_film.pdf
- Fitzpartick, R. (4. září 2014). *From charred death to deep filthstep: the 1,264 genres that make modern music*. Získáno 7. 12. 2020 z webové stránky The Guardian: <https://www.theguardian.com/music/2014/sep/04/-sp-from-charred-death-to-deep-filthstep-the-1264-genres-that-make-modern-music>

- Forman, A. K. (2002). *Videňský maticový test*. Praha: Testcentrum. Získáno z <http://hogrefe.cz/vmt>
- Franěk, M. (2007). *Hudební psychologie*. Praha: Karolinum.
- Franěk, M., & Mužík, P. (2006). Hudební preference a její souvislost s některými osobnostními rysy. *Acta Musicologica*, 2006(3). Dostupné z: <http://acta.musicologica.cz/06-03/0603s02.html>
- Franěk, M., & Mužík, P. (2010). Hudební preference a její souvislost s dimenzemi pětifaktorového modelu osobnosti. *Hudební Věda*, 47(2), 285-297. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/289576822_Hudebni_preference_a_jeji_souvislost_s_dimenzemi_petifaktoroveho_modelu_osobnosti
- Franěk, M., Mlejnek, R., & Petružálek, J. (2011). Aktivace stereotypu posluchače hudebního žánru a mentální výkon. *Československá Psychologie*, 55(5), 412-421. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/286788545_Musical_fan's_stereotypes_activation_and_mental_performance
- Freepik. (15. října 2020). *Aktivní oblasti mozku při poslechu hudby: Brain 3d render collection black and white color isolated Premium Photo*. [fotografie]. Získáno z webové stránky freepik: https://www.freepik.com/premium-photo/brain-3d-render-collection-black-white-color-isolated_6094067.htm
- Geen, R. G. (1984). Preferred stimulation levels in introverts and extroverts: Effect on arousal and performance. *Journal of Personality and Social Psychology*, 46(6), 1303–1312. Získáno z <https://doi.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2F0022-3514.46.6.1303>
- Gerlichová, M. (2014). *Muzikoterapie v praxi: Příběhy muzikoterapeutických cest*. Praha: Grada.
- Gold, C., Heldal, T. O., Dahle, T., & Wigram, T. (2005). Music therapy for schizophrenia or schizophrenia-like illnesses. *Cochrane Database Of Systematic Reviews*, 2(CD004025), 1–24. Získáno z <https://www.cochranelibrary.com/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD004025.pub2/epdf/full>
- Grewe, O., Nagel, F., Kopiez, R., & Altenmüller, E. (2007). Listening to music as a recreative process: Physiological, psychological, and psychoacoustical correlates of chills

- and strong emotions. *Music Perception*, 24(3), 297–314. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/249979721_Listening_To_Music_As_A_ReCreative_Process_Physiological_Psychological_And_Psychoacoustical_Correlates_Of_Chills_And_Strong_Emotions
- Grewe O., Kopiez R., & Altenmüller E. (2009). The chill parameter: goose bumps and shivers as promising measures in emotion research. *Music Perception*, 27(1), 61–74. Získáno z <https://online.ucpress.edu/mp/article-abstract/27/1/61/62408/The-Chill-Parameter-Goose-Bumps-and-Shivers-as?redirectedFrom=fulltext>
- Guhn, M., Hamm, A., & Zentner, M. (2007). Physiological and musico-acoustic correlates of the chill response. *Music Perception*, 24(45), 473–483. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/249979728_Physiological_and_Musico-Acoustic_Correlates_of_the_Chill_Response
- Hallam, S., Price, J., & Katsarou, G. (2002). The effects of background music on primary school pupils' task performance. *Educational Studies*, 28(2), 111–122. Získáno z <https://psycnet.apa.org/record/2002-15091-002>
- Hargreaves, D. J., & North, A. C. (březen 1997). *The development of musical preference across the life span* [Konferenční příspěvek]. AERA conference, Chicago, IL, Spojené státy americké. Získáno z <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED424141.pdf>
- Harvard Medical School. (červenec 2011). *Music and health*. Získáno 23. listopadu 2020 z HarvardHealthPublishing: <https://www.health.harvard.edu/staying-healthy/music-and-health>
- Hepper, P. G. (1991). An examination of fetal learning before and after birth. *The Irish Journal of Psychology*, 12(2), 95–107. Získáno z <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03033910.1991.10557830>
- Hevner, K. (1935). Expression in music: a discussion of experimental studies and theories. *Psychological Review*, 42(2), 186–204. Získáno z <https://psycnet.apa.org/record/1935-03385-001>
- Hodges, D. A. (2010). Series in affective science. In P. N. Juslin, & J. A. Sloboda (Eds.), *Series in affective science. Handbook of music and emotion: Theory, research, applications* (279–311). Oxford: Oxford University Press.

Hudební knihovna.cz. (25. ledna 2021). *Nebeská kapela 4.díl: Country*. Získáno 29. ledna 2021 z webové stránky Hudební knihovna.cz: <http://www.hudebniknihovna.cz/nebeska-kapela-4-dil-country.html>

Hughes, J. R., Daaboul, Y., Fino, J. J., & Shaw, G. L. (1998). The "Mozart effect" on epileptiform activity. *Clinical EEG (electroencephalography)*, 29(3), 109–119. Získáno z <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/9660010/>

IFPI. (2019). *Music listening 2019. A look at how recorded music is enjoyed around the world*. Získáno z <https://www.ifpi.org/wp-content/uploads/2020/07/Music-Listening-2019-1.pdf>

Jäncke, L., & Sandmann, P. (2010). Oprava: Poslech hudby, zatímco se učíte: Žádný vliv hudby na pozadí na verbální učení. *Behaviorální a mozkové funkce*, 6(11), 11–14. Získáno z <https://psycnet.apa.org/record/2010-03581-001>

Jaušovec, N., & Habe, K. (2005). The influence of Mozart's Sonata K. 448 on brain activity during the performance of spatial rotation and numerical tasks. *Brain Topography*, 17(4), 207–218. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/279235305_The_influence_of_Mozart's_Sonata_K_448_on_brain_activity_during_the_performance_of_spatial_rotation_and_numerical_tasks

Kantor, J., Lipský, M., & Weber, J. (2009). *Základy muzikoterapie*. Praha: Grada.

Karageorghis, C., Priest, D., Terry, P. C., Chatzisarantis, N. L. D., & Lane, A. M. (2006). Redesign and initial validation of an instrument to assess the motivational qualities of music in exercise: The Brunel Music Rating Inventory-2. *Journal of Sports Sciences*, 24(8), 899–909. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/6968649_Redesign_and_initial_validation_of_an_instrument_to_assess_the_motivational_qualities_of_music_in_exercise_The_Brunel_Music_Rating_Inventory-2

Karageorghis, C., & Priest, D. (2008). Music in Sport and Exercise: An Update on Research and Application. *The Sport Journal*, 41(2). Získáno z <https://thesportjournal.org/article/music-sport-and-exercise-update-research-and-application/>

- Keiser, R. (1997). The role of personality and gender in preference for exaggerated bass in music. *Personality and Individual Differences*, 23(4), 543–547. Získáno z https://www.academia.edu/3853890/The_role_of_personality_and_gender_in_preference_for_exaggerated_bass_in_music
- Keston, M. J., & Pinto, I. M. (1955). Possible factors influencing musical preference. *Journal of Genetic Psychology*, 86(1), 101–113.
- Kimata, H. (2003). Listening to mozart reduces allergic skin wheal responses and in vitro allergen-specific IgE production in atopic dermatitis patients with latex allergy. *Behavioral medicine*, 29(1), 15–19. Získáno z <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/14977243/>
- Klasická hudba*. (nedat.). In Wikipedia. Získáno 17. prosince 2020 z https://cs.wikipedia.org/wiki/Klasick%C3%A1_hudba
- Koukolík, F. (2012). *Lidský mozek*. Praha: Galén.
- Krumhansl, C. L. (1997). An exploratory study of musical emotions and psychophysiology. *Canadian Journal of Psychology*, 51(4), 325–334. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/13677174_An_Exploratory_Study_of_Musical_Emotions
- Kuan, G., Morris, T., & Terry, P. (2017). Effects of music on arousal during imagery in elite shooters: A pilot study. *PLoS ONE*, 12(4), 1–13. Získáno z <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0175022#sec014>
- Kudličková, E., & Osecký, P. (1968). *Osobnostní inventář (Brno): (osobnostní dotazník KUD): návod k administraci a vyhodnocování zkoušky*. Bratislava: Psychodiagnostika.
- Kuna, M. (1969). *Zvuk a hudba ve filmu k analýze zvukové dramaturgie filmu*. Praha: Panton.
- Langerová, S. K. (1951). *Filozofie v novém klíči*. Harvard: Harvard University Press.
- LeBlanc, A. (7. března 1991). *Effect of maturation/aging on music listening preference: A review of the literature* [Referát]. Ninth National Symposium on Research in Music Behavior, School of music, Michigan State University, Cannon Beach, Oregon, USA.
- Lee, K. S., Jeong, H. Ch., Yim, J. E., & Jeon, M. Y. (2016). Effects of music therapy on the cardiovascular and autonomic nervous system in stress-induced university students: A

randomized controlled trial. *The Journal of Alternative and Complementary Medicine*, 22(1), 59–65. Získáno z

<https://www.liebertpub.com/doi/abs/10.1089/acm.2015.0079?journalCode=acm>

Levitin, D. (2006). *This is your brain on music*. New York: Dutton.

Lidová hudba. (nedat.). In Wikipedia. Získáno 17. 12. 2020 z

https://cs.wikipedia.org/wiki/Lidov%C3%A1_hudba

Linnemann, A., Kappert, M. B., Fischer, S., Doerr, J. M., Strahler, J., & Nater, U. M.

(2015). The effects of music listening on pain and stress in the daily life of patients with fibromyalgia syndrome. *Frontiers in Human Neuroscience*, 9, 434. Získáno z

https://www.researchgate.net/publication/280620685_The_effects_of_music_listening_on_pain_and_stress_in_the_daily_life_of_patients_with_fibromyalgia_syndrome

Lord Charles. (4. července 2020). *Co je elektronická hudba*. Získáno 17. prosince 2020

z webové stránky Lord Charles: <https://www.lordcharles.cz/co-je-elektronicka-hudba/>

Lozanov, G. (2009). *Suggestopedia - Reservopedia: Theory and Practice of the Liberatingstimulating Pedagogy on the Level of the Hidden Reserves of the Human Mind*.

Sofia: St. Kliment Ohridski University Press.

Maratos, A. S., Gold, C., Wang, X., & Crawford, M. J. (2008). Music therapy for

depression. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 1(CD004517), 1–20. Získáno z

<https://www.cochranelibrary.com/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD004517.pub2/epdf/full>

McCrae, R., Costa, P., Lima, M., Simões, A., Ostendorf, F., Angleitner, A., Marusic, I.,

Bratko, D., Caprara, G., Barbaranelli, C., Chae, J., & Piedmont, R. (1999). Age

Differences in Personality across the Adult Life Span: Parallels in Five Cultures.

Developmental psychology, 35, 466-77. Získáno z

https://www.researchgate.net/publication/13209077_Age_Differences_in_Personality_across_the_Adult_Life_Span_Parallels_in_Five_Cultures

Melzack, R., & Wall, P. D. (1965). Pain mechanisms: A new theory. *Science*, 150(3699),

971–979. Získáno z <https://science.sciencemag.org/content/150/3699/971.long>

Menon, V., & Levitin, D. (2005). The rewards of music listening: Response and

physiological connectivity of the mesolimbic system. *NeuroImage*, 28(1), 175–184.

Získáno z

https://www.researchgate.net/publication/7722104_The_rewards_of_music_listening_Response_and_physiological_connectivity_of_the_mesolimbic_system

Meyer, L. B. (1956). *Emotion and meaning in music*. Chicago: Chicago University Press.

Mithen, S. (2005). *The singing Neanderthals: The origins of music, language, mind and body*. London: Weidenfeld & Nicholson.

Mizoguchi, K., & Tsugawa, S. (2012). *Influence of in-vehicle music on driving: Experimental results with a driving simulator* [Konferenční příspěvek]. IEEE International Conference on Vehicular Electronics and Safety (ICVES 2012), Istanbul, Turecko, 117-121. Získáno z <https://ieeexplore.ieee.org/document/6294296>

Morley, I. (říjen 2013). *The Prehistory of Music: Human Evolution, Archaeology, and the Origins of Musicality*. Získáno 29. 11. 2020 z

https://www.researchgate.net/publication/257066455_The_Prehistory_of_Music_Human_Evolution_Archaeology_and_the_Origins_of_Musicality

Mula, M., & Trimble, M. (2009). Music and madness: Neuropsychiatric aspects of music. *Clinical Medicine*, 9(1), 83–86. Získáno z

https://www.researchgate.net/publication/24186992_Music_and_madness_Neuropsychiatric_aspects_of_music

Music Genres List. (nedat.). *The most comprehensive list of genres of music available on the Internet*. Získáno 7. prosince 2020 z webové stránky Music Genres List:

<https://www.musicgenreslist.com/>

Mužik, P. (2010). *Hudba v životě adolescentů: hudební preference v souvislostech* (Disertační práce). Olomouc: UPOL Pdf. Získáno z <https://theses.cz/id/ghh4qd/>

Nagel, F., Kopiez, R., Grewe, O., & Altenmüller, E. (2008). Psychoacoustical correlates of musically induced chills. *Musicae Scientiae*, 12(1), 101–113. Získáno z

https://www.researchgate.net/publication/228342123_Psychoacoustical_correlates_of_musically_induced_chills

Ostrander, S., Schroeder, L., & Ostrander, N. (2000). *Superlearning 2000 – tvořivé učení 21. st.* Praha: Knižní klub.

Panksepp, J. (1995). The Emotional Sources of "Chills" Induced by Music. *Music Perception*, 13(2), 171–207. Získáno z <https://www.jstor.org/stable/40285693?seq=1>

Pêcher, C., Lemerrier, C., & Cellier, J. M. (2009). Emotions drive attention: Effects on driver's behaviour. *Safety Science*, 47(9), 1254–1259. Získáno z <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0925753509000691?via%3Dihub>

Pejřimovská-Kavanová, J., & Zeleiová, G., J. (2011). *Dimenze muzikoterapie*. Trnava: Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity.

Psychodiagnostika s.r.o. (nedat). *Osobnostní inventář – KUD*. Získáno z http://www.psychodiagnostika-sro.cz/cz/Katalog_popis.asp?kod=546&ZozArg=1&Kateg=2

Račevska, E. & Tadinac, M. (2018). Intelligence, music preferences, and uses of music from the perspective of evolutionary psychology. *Evolutionary Behavioral Sciences*, 13(2), 101–110. Získáno z: https://www.researchgate.net/publication/325069504_Intelligence_Music_Preferences_and_Uses_of_Music_From_the_Perspective_of_Evolutionary_Psychology

Rauscher, F., Shaw, G., & Ky, C. (1993). Music and spatial task performance. *Nature*, 365, 611. Získáno z <https://www.nature.com/articles/365611a0#citeas>

Rauscher, F. H., Shaw, G. L., Levine, L. J., Wright, E. L., Dennis, W. R., & Newcomb, R. L. (1997). Music training causes long-term enhancement of preschool children's spatial-temporal reasoning. *Neurological Research*, 19(1), 2–8. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/14124967_Music_Training_Causes_Long-Term_Enhancement_of_Preschool_Children's_Spatial-Temporal_Reasoning

Rentfrow, P., & Gosling, S. (2003). The do re mi's of everyday life: the structure and personality correlates of music preferences. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(6), 1236–1256. Získáno z <https://www.semanticscholar.org/paper/The-do-re-mi%27s-of-everyday-life%3A-the-structure-and-Rentfrow-Gosling/136453addebb04b046e06a524c19fa4e891ea7ae>

Rentfrow, P., & Gosling, S. (2007). The content and validity of music-genre stereotypes among college students. *Psychology of Music*, 35(2), 306–326. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/247733410_The_content_and_validity_of_music-genre_stereotypes_among_college_students

- Rentfrow, P. J., McDonald, J. A., & Oldmeadow, J. A. (2009). You are what you listen to: Young people's stereotypes about music fans. *Group Processes & Intergroup Relations*, 12(3), 329–344. Získáno z <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1368430209102845>
- Rentfrow, P. J., Goldberg, L. R., & Levitin, D. J. (2011). The structure of musical preferences: A five-factor model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 100(6), 1139–1157. Získáno z <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3138530/pdf/nihms302599.pdf>
- Rock. (nedat.). In Wikipedia. Získáno 17. prosince 2020 z <https://cs.wikipedia.org/wiki/Rock>
- Rock-metal paradise. (nedat.). *Historie metalu*. Získáno 17. prosince 2020 z webové stránky Rock-metal paradise: <https://rock-metalparadise.cz/historie-metalu/>
- Rubin-Rabson, G. (1940). The influence of age, intelligence, and training on reactions to classic and modern music. *Journal of General Psychology*, 22(2), 413–429. <https://scholarworks.wmich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3153&context=dissertations>
- Russell, P. A. (1997). Musical tastes and society. In D. J. Hargreaves & A. C. North (Eds.), *The social psychology of music* (141–158). Oxford University Press.
- Říčan, P. (2007). *Psychologie náboženství a spirituality*. Praha: Portál.
- Sacks, O. (2007). *Musicophilia*. Praha: Dybbuk.
- Sammler, D., Grigutsch, M., Fritz, T., & Koelsch, S. (2007). Music and emotion: Electrophysiological correlates of the processing of pleasant and unpleasant music. *Psychophysiology*, 44(2), 293–304. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/6462562_Music_and_emotion_Electrophysiological_correlates_of_the_processing_of_pleasant_and_unpleasant_music
- Sedlák, F., & Váňová, H. (2013). *Hudební psychologie pro učitele*. Praha: Karolinum Press.
- Schellenberg, E. G., Nakata, T., Hunter, P. G., & Tamoto, S. (2007). Exposure to music and cognitive performance: Tests of children and adults. *Psychology of Music*, 35(1), 5–19. Získáno z <https://psycnet.apa.org/record/2006-21905-001>

Schmidt, L. A., & Trainor, L. J. (2001). Frontal brain electrical (EEG) distinguishes valence and intensity of musical emotions. *Cognition and Emotion*, 15(4), 487–500.

Získáno z

https://www.researchgate.net/publication/241300530_Frontal_brain_electrical_activity_EEG_distinguishes_valence_and_intensity_of_musical_emotions

Schneck, D. J., & Berger, D. S. (2006). *The music effect: Music physiology and clinical applications*. London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers.

Schwär, G. H., & Middleton, J. R. (2017). Music fan personality stereotyping in a sample of South African young adults. *Journal of Psychology in Africa*, 27(1), 27–32. Získáno z

https://ujcontent.uj.ac.za/vital/access/manager/Repository/uj:25527?site_name=GlobalView

Silverman, M. J. (2003). The influence of music on the symptoms of psychosis: a meta-analysis. *Journal of music therapy*, 40(1), 27–40. Získáno z

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/17590966/>

Sinha, K., & Sahdeo, N. (2015). Music in Advertising: An empirical study of its effect on Consumer Buying Behavior in Services sector. *International Journal of Engineering, Business and Enterprise Applications*, 12(2), 124–130. Získáno z

https://www.researchgate.net/publication/290760454_Music_in_Advertising_An_empirical_study_of_its_effect_on_Consumer_Buying_Behavior_in_Services_sector

Soh, K. L., Krishnaswamy, J., Choo, L. C., & Kiumarsi, S. (2015). The impact of background music on the duration of consumer stay at stores: An empirical study in Malaysia. *International Journal of Business and Society*, 16(2), 247–260. Získáno z

https://www.researchgate.net/publication/283023191_The_impact_of_background_music_on_the_duration_of_consumer_stay_at_stores_An_empirical_study_in_malaysia

Stewart, L., Kriegstein, K., & Warren, J. D. (2006). Music and the brain: disorders of musical listening. *Brain*, 129(10), 2533–2553. Získáno z

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/16845129/>

Tang, W., Yao, X., & Zheng, Z. (1994). Rehabilitative effect of music therapy for residual schizophrenia. A one-month randomised controlled trial in Shanghai. *The British journal of psychiatry Supplement*, 24(Suppl. 1994), 38–44. Získáno z

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/7946230/>

- Thaut, M. H. (2005). The future of music in therapy and medicine. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1060, 303–308. Získáno z <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/16597779/>
- Thomas, T. (1991). *Film score: The art & craft of movie music*. Burbank: Riverwood Press.
- Thompson, W. F. (2014). *Encyclopedia of music in the social and behavioral sciences*. New York: SAGE Publications.
- Trappe, H. (2010). The effects of music on the cardiovascular system and cardiovascular health. *Heart (British Cardiac Society)*, 96(23), 1868–1871. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/47729215_The_effects_of_music_on_the_cardiovascular_system_and_cardiovascular_health
- Trappe, H. J., & Voit, G. (2016). The Cardiovascular Effect of Musical Genres. *Deutsches Aerzteblatt International*, 113(20), 347–352. Získáno z <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4906829/#R13>
- Trimble, M., & Hesdorffer, H. (2017). Music and the brain: The neuroscience of music and musical appreciation. *BJPsych Int*, 14(2), 28–31. Získáno z <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5618809/>
- Vágnerová, M. (2000). *Vývojová psychologie. Dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál.
- Zwaag, M. D., Dijksterhuis, C., de Waard, D., Mulder, B. L., Westerink, J. H., & Brookhuis, K. A. (2012). *Ergonomie*, 55(1), 12–22. Získáno z <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22176481/>
- Všechny hudební styly. (nedat.). *Blues*. Získáno 17. 12. 2020 z webové stránky Všechny hudební styly: <https://styl-hudby.estranky.cz/clanky/blues.html>
- Všechny hudební styly. (nedat.). *Elektronická hudba*. Získáno 17. 12. 2020 z webové stránky Všechny hudební styly: <https://styl-hudby.estranky.cz/clanky/blues.html>
- Všechny hudební styly. (nedat.). *Folk*. Získáno 17. 12. 2020 z webové stránky Všechny hudební styly: <https://styl-hudby.estranky.cz/clanky/blues.html>
- Všechny hudební styly. (nedat.). *Jazz*. Získáno 17. 12. 2020 z webové stránky Všechny hudební styly: <https://styl-hudby.estranky.cz/clanky/blues.html>

Všechny hudební styly. (nedat.) *Pop*. Získáno 17. 12. 2020 z webové stránky Všechny hudební styly: <https://styl-hudby.estranky.cz/clanky/blues.html>

Vysekalová, J. (2012). *Psychologie reklamy* (4. rozš. a aktualiz. vyd.). Praha: Grada Publishing.

Waterman, M. (1996). Emotional responses to music: Implicit and explicit effects in listeners and performers. *Psychology of Music*, 24(1), 53–67. Získáno z <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0305735696241006?journalCode=poma>

Wiesenthal, D. L., Hennessy, D. A., & Totten, B. (2003). The influence of music on mild driver aggression. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*, 6(2), 125–134. Získáno z <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1369847803000202>

Williams, K., & Keen, D. (2009). *2008 Survey of Public Participation in the Arts*. Washington: National Endowment for the Arts. Získáno z <https://www.giarts.org/article/2008-survey-public-participation-arts>

Zákon č. 121/2000 Sb. Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). (2000). <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>

Zatorre, R. J., Chen, J. L., & Penhune, V. B. (2007). When the brain plays music: Auditory-motor interactions in music perception and production. *National Review of Neuroscience*, 8(7), 547–558. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/6252666_When_the_brain_plays_music_Auditory-motor_interactions_in_music_perception_and_production

Zhang, S. Q. (2020). The Positive Influence of Music on the Human Brain. *Journal of Behavioral and Brain Science*, 10(1), 95–104. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/338735430_The_Positive_Influence_of_Music_on_the_Human_Brain/link/5e27c7eba6fdcc70a140d181/download

Zillmann, D., & Bhatia A. (1989). Effects of associating with musical genres on heterosexual attraction. *Communication Research*, 16(2) 263–288. Získáno z <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/009365089016002005>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Plán dosažení cílů výzkumu	40
Tabulka 2: Výběr žánrů – 1. krok	41
Tabulka 3: Výběr žánrů – 2. krok	42
Tabulka 4: Věk respondentů	46
Tabulka 5: Respondenti dle věkových skupin	47
Tabulka 6: Výběr respondentů pro 3. část sběru dat – IQ test.....	49
Tabulka 7: Závislost preference žánrů blues, country, jazz, metal a rock na pohlaví	52
Tabulka 8: Závislost preference žánru pop na pohlaví	53
Tabulka 9: Závislost preference žánrů elektronická/taneční hudba, folk, klasická hudba a lidová hudba na pohlaví	54
Tabulka 10: Věk respondentů dle preferovaných žánrů	55
Tabulka 11: Závislost jednotlivých žánrů na věku	57
Tabulka 12: Obliba hudebních žánrů v procentech	59
Tabulka 13: Korelace osobnostních dimenzí a hudebních preferencí respondentů.....	61
Tabulka 14: Průměr, modus, medián, maxima a minima IQ dle jednotlivých žánrů	62
Tabulka 15: Stereotypy v oblasti osobnosti posluchačů – aktivita/pasivita	63
Tabulka 16: Stereotypy v oblasti osobnosti posluchačů – stabilita/labilita	64
Tabulka 17: Stereotypy v oblasti osobnosti posluchačů – dominance/submisivita.....	64
Tabulka 18: Stereotypy v oblasti osobnosti posluchačů – racionalita/smyslovost.....	65
Tabulka 19: Stereotypy v oblasti osobnosti posluchačů – extraverte/introverte.....	65
Tabulka 20: Stereotypy v oblasti pohlaví posluchačů – blues, country, jazz, metal, rap/hip hop a rock.....	66
Tabulka 21: Stereotypy v oblasti pohlaví posluchačů – klasická hudba a folk	67
Tabulka 22: Stereotypy v oblasti pohlaví posluchačů – pop, lidová hudba, elektronická/taneční hudba	67
Tabulka 23: Stereotypy v oblasti věku posluchačů	69
Tabulka 24: Stereotypy v oblasti inteligence posluchačů.....	70

Seznam grafů

Graf 1: Četnost pohlaví dle věkových skupin.....	47
Graf 2: Počet respondentů v jednotlivých věkových skupinách.....	49
Graf 3: Pozitivně hodnocené žánry	60
Graf 4: Negativně hodnocený žánr Rap/Hip hop.....	60
Graf 5: Neutrálně hodnocené žánry	60
Graf 6: Stereotypy – pohlaví.....	68
Graf 7: Stereotypy – věk.....	69

Seznam obrázků

Obrázek 1: Aktivní oblasti mozku při poslechu hudby	26
---	----

Seznam příloh

Příloha č. 1: Český a cizojazyčný abstrakt diplomové práce

Příloha č. 2: Seznam vybraných studií s využíváním hudebních žánrů

Příloha č. 3: Seznam hudebních koncertů použitých k pozorování a analýze

Příloha č. 4: Dotazník na stereotypy

Příloha č. 5: Seznam hudebních nahrávek

Příloha č. 6: Záznamový arch

Příloha č. 1: Český a cizojazyčný abstrakt diplomové práce

ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Vliv osobnosti a inteligence na hudební preference a problematika stereotypů v oblasti hudebních preferencí.

Autor práce: Simona Kostohryzová

Vedoucí práce: PhDr. Martin Dolejš, Ph.D.

Počet stran a znaků: 105; 194696

Počet příloh: 6

Počet titulů použité literatury: 145

Tato práce se věnuje hudební psychologii. Zabývá se vlivem osobnosti a inteligence na hudební preference a dále zkoumá stereotypy v oblasti hudebních preferencí. Cílem práce je zjistit, zda hudební preference závisí na osobnostních rysech nebo na inteligenci, dále jaké stereotypy se objevují ve výzkumném souboru a zda se zakládají na pravdě. K dosažení vytyčených cílů bylo stanoveno 5 výzkumných otázek. Výzkumný soubor tvoří 1216 českých respondentů. Sběr dat probíhal elektronicky skrz sociální sítě a webové stránky s hudební tematikou. Data jsme získali pomocí pozorování záznamů hudebních koncertů, testu inteligence VMT a baterie dotazníků obsahující osobnostní inventář KUD, dotazník na stereotypy a dotazník na hudební preference. Jedním z hlavních výsledků bylo objevení čtyřiceti stereotypů, z nichž se deset zakládá na pravdě, a tudíž nejsou stereotypy. K nejdůležitějšímu zjištění patří, že mezi osobností a hudebními preferencemi, ani mezi inteligencí a hudebními preferencemi nebyla objevena souvislost, tudíž se lidé nemusí na základě hudebních preferencí hodnotit ani odsuzovat.

Klíčová slova: hudba, hudební preference, inteligence, osobnost, stereotypy

ABSTRACT OF THESIS

Title: The influence of personality and intelligence on musical preferences and the issue of stereotypes in the field of musical preferences.

Author: Simona Kostohryzová

Supervisor: PhDr. Martin Dolejš, Ph.D.

Numberofpages and characters: 105; 194696

Numberofappendices: 6

Numberofreferences: 145

The work deals with music psychology. It concerns the influence of personality and intelligence on musical preferences and further analyses stereotypes in the field of musical inclinations. The objective of the paper is to reveal whether musical preferences hinge on personality traits or on intelligence, examine what stereotypes appear in the research set, and determine whether or not they are based on truth. To achieve the established goals, 5 research questions were set. The study group consists of 1,217 Czech respondents. Data collection took place electronically using social networks and music websites. The data was obtained by observing recordings of music concerts, a VMT intelligence test and a battery of questionnaires containing the KUD personality inventory, a questionnaire on stereotypes and a questionnaire on music preferences. One of the main outputs was the discovery of forty stereotypes, ten of which are based on truth and therefore cannot be considered stereotypes as such. One of the most important findings is that no connection has been found between personality and musical preferences, nor between intelligence and musical preferences, thus people cannot be judged or condemned on the basis of their musical inclinations.

Keywords: music, personality, intelligence, stereotypes, musical preferences

Příloha č. 2: Seznam vybraných studií s využíváním hudebních žánrů

1. Crha, B., Vaňková, Š., Binderová, R., Olbrzymek, M., Prudíková, M., Sochorová, L., ... Sedláček, M. (2013). *Výzkum hudebních preferencí vysokoškolské mládeže v Evropě a České republice*. Brno: Masarykova univerzita. Získáno z

https://www.ped.muni.cz/wmus/publikace/vyzkum_hudebni_preference_eu.pdf

31 žánrů: Rock, Disco, Elektronická hudba, Romantismus, Rock'n'roll, Tradiční jazz, Hip-hop, Blues, Raný klasicismus, Rap, Spirituál, Lidová píseň, Reggae, Klasicismus, Art rock, Rhythm & Blues (R&B), Dechovka, Impresionismus, Country, World music, Romantismus, Electro dance, Heavy metal, 1. polovina 20. století, Pop, Funk, Soul, Muzikál, Baroko, Folk, Free jazz, Gospel, Klasicismus

2. Gosling, S., D., & Rentfrow, P., J. (2003). The do re mi's of everyday life: The structure and personality correlates of music preferences. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(6), 1236-1256.

<https://pdfs.semanticscholar.org/1364/53addebb04b046e06a524c19fa4e891ea7ae.pdf>

14 žánrů: Blues, Jazz, Classical, Folk, Rock, Alternative, Heavy metal, Country, Sound tracks, Religious, Pop, Rap/hip-hop, Soul/funk, Electronica/dance

3. Franěk, M., & Mužík, P. (2006). Hudební preference a její souvislost s některými osobnostními rysy. *Acta musicologica*, 6(3). Získáno z <http://acta.musicologica.cz/06-03/0603s02.html>

17 žánrů: Alternativní hudba hudba/world music/new age, Blues, Country, Dechovka, Elektronická hudba/dance, Folk, Gospel/spirituál, Heavy metal, Jazz, Klasická hudba, Lidová hudba, Muzikál, Pop, Rap/hip-hop, Rock, Soul/funk/rhythm & blues, Soundtrack

4. Mužík, P. (2010). *Hudba v životě adolescentů: hudební preference v souvislostech* (Disertační práce). Olomouc: UPOL Pdf. Získáno z <https://theses.cz/id/ghh4qd/>

19 žánrů: country/western, dechovka, disco, folk, hard rock, heavy metal, hip-hop, house, jazz, klasická hudba, lidová hudba, muzikál, opera/opereta, pop music, punk, reggae, rock, rock'n'roll, techno

5. Mužík, P., & Franěk, M. (2010). Hudební preference a její souvislost s dimenzemi pětifaktorového modelu osobnosti. *Hudební věda*, 47(2-3), 285-297. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/289576822_Hudebni_preference_a_jeji_souvislost_s_dimenzemi_petifaktoroveho_modelu_osobnosti

16 žánrů: blues a „černá hudba“, jazz, klasická hudba, folk, pop, pop-rock, rock, heavymetal/hardcore, rap/hip-hop, elektronická hudba/dance, country, alternativní hudba, soundtrack, muzikál, lidová hudba a dechovka

6. Bonneville-Roussy, A., Rentfrow, P., Xu, K., & Potter, J. (2013). Music Through the Ages: Trends in Musical Engagement and Preferences From Adolescence Through Middle Adulthood. *Journal of personality and social psychology*, 105. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/253337104_Music_Through_the_Ages_Trends_in_Musical_Engagement_and_Preferences_From_Adolescence_Through_Middle_Adulthood

23 žánrů: alternative, bluegrass, blues, classical, country, electronica/dance, folk, funk, gospel, heavy metal, international/world, jazz, new age, oldies, opera, pop, punk, rap, reggae, religious, rock, soul/R&B, and soundtracks

7. Dunn, P., Ruyter, B., & Bouwhuis, D. (2011). Toward a better understanding of the relation between music preference, listening behavior, and personality. *Psychology of Music*, 40, 411-428. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/270626739_Toward_a_better_understanding_of_the_relation_between_music_preference_listening_behavior_and_personality

15 (16) žánrů: alternative, blues, classical, country, dance, folk, funk, heavy metal, jazz, pop, rap, religious, rock, R&B, soundtracks, and ‘other’ category

8. Schäfer, T., & Sedlmeier, P. (2009). From the functions of music to music preference. *Psychology of Music*, 37, 279-300. Získáno z https://www.researchgate.net/publication/247733633_From_the_functions_of_music_to_music_preference

25 žánrů: jazz, blues, swing, classical, techno trance, house, dance, punk, metal, rock, alternative, gothic, ska, hip hop, rap, reggae, pop, soul, r’n’b, gospel, beat music, folk, country, rock’n’roll

Příloha č. 3: Seznam hudebních koncertů použitých k pozorování a analýze

BLUES

36. Rawa Blues Festival: Keb' Mo' & NOSPR, Katowice

<https://www.youtube.com/watch?v=8zZQjnzZTkQ>

Johnny Winter - Live At Hondarribia 2011

<https://www.youtube.com/watch?v=xaiNX3KYuVI>

Keb' Mo' Band - Rawa Blues Festival 2013

<https://www.youtube.com/watch?v=dXzVZUcov9E&t=2420s>

Concert Autour du Blues Guest Robben Ford and Larry Carlton Full Dvd5.

<https://www.youtube.com/watch?v=1IG38Sc2r-U>

John Mayer LIVE CONCERT 2019

<https://www.youtube.com/watch?v=uvCvocKTQ-Y>

Chicago Blues, Live Vol. 1

<https://www.youtube.com/watch?v=BUKDcI5cvTE>

Muddy Waters / The Living Legends of Blues

<https://www.youtube.com/watch?v=KL36-LRBrv0>

Playing for Change. Hondarribia Blues Festival 2012

<https://www.youtube.com/watch?v=TROxl3vYtLU>

B B King Live At The Royal Albert Hall 2011 1080p HD

https://www.youtube.com/watch?v=E5_j91FjsXM&fbclid=IwAR1Zk86W6FK5AjHqt_uNnnQNX-DSwnbfO3XqBVMcVblF_Z-caJYYLyNT3LM

Blues Masters at the Crossroads 2014 Concert: Rip Lee Pryor

https://www.youtube.com/watch?v=fXODRkkmFE8&ab_channel=StevenRochlin

COUNTRY

Legends Of Country Guitar - Legends In Concert

https://www.youtube.com/watch?v=m82SBydm_7c

25 Country Classics

<https://www.youtube.com/watch?v=kwAYzOfwsyk>

Don Williams live stage coach 2013

<https://www.youtube.com/watch?v=gW3ca7krkz8>

George Strait - Strait From Texas 2018 Mini Concert

<https://www.youtube.com/watch?v=eU2fhJnQrmU>

Big Country - Peace Concert (Complete) - East Berlin, 1988 (bonus track added)

<https://www.youtube.com/watch?v=y98aj7Rvah0>

Travis Tritt - Country Concert

<https://www.youtube.com/watch?v=vFTaoTVrEwk>

Brooks & Dunn 2005 - Cain's Ballroom Tulsa Oklahoma

<https://www.youtube.com/watch?v=trXPUI6eqLo>

Keith Urban Concert Live from Country 500 Fest 2017

<https://www.youtube.com/watch?v=dhheO1S0VIQ>

Alan Jackson ~ "Aquapalooza" (Full Show)

https://www.youtube.com/watch?v=m_3QUe6vSD4

Justin Moore - Off The Beaten Path (LIVE From Arkansas) on NRA Country

<https://www.youtube.com/watch?v=t0mryb76L9M>

ELEKTRONICKÁ/TANEČNÍ HUDBA

Blood on the Dance Floor Live in Tucson, AZ on July 2, 2012

<https://www.youtube.com/watch?v=qe3ECVbukEw>

DVBBS - Live @ Ultra Music Festival Miami 2016

<https://www.youtube.com/watch?v=YQWx26h4s2s>

W&W | Tomorrowland Belgium 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=TWsz6fJlI30>

UNDERWORLD CONCERT 1998 Part 2

<https://www.youtube.com/watch?v=thZU1Jf-1YU>

Aphex Twin Live at Field Day 2017 (alt. audio)

<https://www.youtube.com/watch?v=nzvLiwUK3R8>

Dimitri Vegas & Like Mike Live At Tomorrowland 2019 (FULL Mainstage HD Set)

https://www.youtube.com/watch?v=_0KMSc7Jz_Y

Liu @ Lollapalooza 2019

<https://www.youtube.com/watch?v=QxznC1PggwI>

Deadmau5 - Cube V3 Live @ Creamfields 2019

<https://www.youtube.com/watch?v=x5p2bI9lKks>

VERONA - festivalová sezóna 2018 sestřih

<https://www.youtube.com/watch?v=oOi7SPgZQPw>

Cash Cash Live Concert 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=XtI5javRPM4>

FOLK

Celtic Folk Music Full Live Concert @ MPS Festival Hamburg #celticmusic

<https://www.youtube.com/watch?v=s0ZffB8WL4o>

Skipinnish at Shrewsbury Folk Festival 2017

<https://www.youtube.com/watch?v=gwSk-Uegz5I>

Jaromír Nohavica Doma Koncert v Ostravě 2006

<https://www.youtube.com/watch?v=sSuGSLm-XoE>

Yusuf Cat Stevens, Festival de #ViñadelMar 2015 FULL HD 1080P

https://www.youtube.com/watch?v=GHP3r_dazbU

Doc Watson - Live in Concert 1978

<https://www.youtube.com/watch?v=-4SAkCv6ri4>

Karel Kryl - Koncert pre študentov (1990)

<https://www.youtube.com/watch?v=CQdmEc2GzC4>

Pavčina Jíšová – Folkové Chvojení 2016

<https://www.youtube.com/watch?v=Mtda4jb0Amg>

Folk na Letním

<https://www.youtube.com/watch?v=xKLek0RXduI>

FOLK NA LETNÍM 2017

<https://www.youtube.com/watch?v=fPGmfy7b7-Y>

Dni Witkova - koncert Future Folk 18.06.2017 r.

<https://www.youtube.com/watch?v=RFq9IBL4Alw>

JAZZ

International Jazz Day 2015 - All-Star Global Concert Live from Paris (1:49:14)

https://www.youtube.com/watch?v=a_FPOTyL7h4

Ben l'Oncle Soul & Monophonics - Live - Jazz à Vienne 2014 Full Concert

<https://www.youtube.com/watch?v=ZoQ3baxxk0Y>

Marcus Miller "Laid Black" Tour - Estival Jazz Lugano 2019

<https://www.youtube.com/watch?v=kbNmibOQ-Xg>

Sarah McKenzie - Live at Jazz Open Stuttgart 2015

https://www.youtube.com/watch?v=9q_67-gNOiI

Richard Bona Jazz TM Festival 2013 @@

<https://www.youtube.com/watch?v=3yVBniL-hyg>

Laco Déczi & Celula New York | Mezinárodní den Jazzu | International Jazz Day 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=1j6WGqYsb18>

Orchestr Ježkovy stopy | Mezinárodní den Jazzu | International Jazz Day 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=YJJvhbDlGZA>

Snarky Puppy - Lingus (We Like It Here)

https://www.youtube.com/watch?v=L_XJ_s5IsQc

Hiromi The Trio Project - Estival Jazz Lugano 2011

<https://www.youtube.com/watch?v=o63mXv9Z3h8>

SIMON PHILLIPS / PROTOCOL 4 - PENTANGLE - STUDIO LIVE SESSION - LITTLE BIG BEAT STUDIOS

<https://www.youtube.com/watch?v=NW2iofQtRIM>

KLASICKÁ HUDBA

Beethoven 9 - Chicago Symphony Orchestra - Riccardo Muti

<https://www.youtube.com/watch?v=rOjHhS5MtvA>

**2019 New Year Concert Vienna * Neujahrskonzert Wien * Concert Nouvel An Vienne
* Complete (HD 720p)**

<https://www.youtube.com/watch?v=hASfv0mLgiw>

HAUSER - "Live in Zagreb" FULL Classical Concert

<https://www.youtube.com/watch?v=g91kQyy4G7E>

Mozart Gala Concert 250 years of the birth of Mozart

<https://www.youtube.com/watch?v=gb4FLHRpsVs>

Ludwig van Beethoven - Sinfonie Nr. 9 | Gewandhaus zu Leipzig (31.12.2013)

<https://www.youtube.com/watch?v=-suf9BL9xRA>

Gustavo Dudamel : Dvorak - Symphony no. 9 - 4th movement - Allegro con fuoco

<https://www.youtube.com/watch?v=vHqtJH2f1Yk>

**Rachmaninoff: Piano Concerto no.2 op.18 - Anna Fedorova - Complete Live Concert
– HD**

<https://www.youtube.com/watch?v=rEGOihjqO9w>

2CELLOS - LIVE at Exit Festival 2014 [FULL CONCERT]

<https://www.youtube.com/watch?v=CGU2BBBeKaXM>

Schostakowitsch: 7. Sinfonie («Leningrader») · hr-Sinfonieorchester · Klaus Mäkelä

https://www.youtube.com/watch?v=GB3zR_X25UU

**Pittsburgh Symphony Orchestra live from Berlin, Opening concert of Musikfest Berlin
2013**

<https://www.youtube.com/watch?v=yYeR-gPakWo>

LIDOVÁ HUDBA

Cimbálová muzika Troják a Štverák | Na živú notečku

<https://www.youtube.com/watch?v=Z7p7K63jmXo>

Ludová hudba Stana Baláža

https://www.youtube.com/watch?v=Gkhiu62Q5Ng&list=RDGkhiu62Q5Ng&start_radio=1

VUS Ondráš | Zpěvem k srdci

https://www.youtube.com/watch?v=nJiBnaZ_Hzs

Cimbálová muzika Romana Sokola a Kuželovské zpěvulky

<https://www.youtube.com/watch?v=-fOQKznh1po>

Folklor bez Hranic Ostrava 2017 Koncert v Porubě

<https://www.youtube.com/watch?v=MSYPykKYKYw>

IMT Smile a Lucnica 09.01.2016

https://www.youtube.com/watch?v=8hYe3sp_jgQ

SEUK v Ostravě

<https://www.youtube.com/watch?v=EQ3rfyCajpk>

Kandráčovci Open Fest- Hniezdne 2017

https://www.youtube.com/watch?v=RMNI7HgwO_0

Folklorní soubor písní a tanců Jiskra Plzeň 8.6. 2019

<https://www.youtube.com/watch?v=CG--wLk2zbY>

Valašský vojvoda - Zbojníci idů

<https://www.youtube.com/watch?v=DFXmkrGEz4o>

METAL

Soufly LIVE CONCERT 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=kCXo6azBpqM>

Anthrax @ Hellfest 2019 - ARTE Concert

<https://www.youtube.com/watch?v=pHKTjsY1Nh0>

Iron Maiden live in Gothenburg 2005

<https://www.youtube.com/watch?v=IG5VNDZGYck>

System of a Down - Big Day Out 2002 FULL (HD/DVD Quality)

<https://www.youtube.com/watch?v=n6sJB5drex>

Last in Line Rainbow in the Dark at M3 Rock Festival 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=oRLhbSG3qK8>

Metallica Live S&M HD Full Concert (Subtitulos Español)

<https://www.youtube.com/watch?v=vkrU3GEvpNk>

MANOWAR - Warriors Of The World United (Live) - OFFICIAL VIDEO

<https://www.youtube.com/watch?v=G1G9D8A4Fiw>

Rammstein - Live @ Hellfest 2016 [Full Concert in HD]

<https://www.youtube.com/watch?v=6iy9gHNRTNU>

Slipknot Live at Rock Am Ring 2015 Full Concert HD Quality

<https://www.youtube.com/watch?v=RkLTYHOB5KM>

Limp Bizkit - Rock im Park 2001 [FULL]

<https://www.youtube.com/watch?v=TeTov6gwyK0>

POP

Katy Perry Part Of Me 3D Premiere Full Concert

<https://www.youtube.com/watch?v=Vkf1FWVj08o>

Michael Jackson LiVE Munich 1997 720p 16:9 screen

<https://www.youtube.com/watch?v=MqjJ9qja63A>

Madonna - Blond Ambition World Tour '90 - 16:9 remaster - FULL CONCERT

<https://www.youtube.com/watch?v=CpzdVuMR-4Q>

Lady Gaga presents: artRAVE Live from Paris, Bercy FULL DVD

<https://www.youtube.com/watch?v=4DHPuMu1Qug>

Chinaski live 1998 Akropolis

<https://www.youtube.com/watch?v=at18EQ7OU60>

Slza - Vinobraní Mikulov 9.9. 2016

<https://www.youtube.com/watch?v=0ECHEduxXwU>

De Toppers - K3 Medley (Toppers In Concert 2011)

<https://www.youtube.com/watch?v=6bJaV5aELI48>.

Boyzone Dublin 2000 Live By Request

<https://www.youtube.com/watch?v=bBVU4hVYb-4>

Moranbong Band Concert

<https://www.youtube.com/watch?v=wDLb4tpDuU0>

One Direction - WHERE WE ARE TOUR 2014 (FULL CONCERT)

<https://www.youtube.com/watch?v=dnorWxfMQ5Y>

RAP/HIP HOP

Paluch - Szaman (Live @Śląski Rap Festival 2017, Popkiller.pl)

<https://www.youtube.com/watch?v=k7CueNEzwus>

Snoop Dogg - Live at the Avalon - Full Concert

https://www.youtube.com/watch?v=6_h75JXBnSo

Up In Smoke Tour 2001 - HD - Dr Dre - Snoop Dogg - Eminem - Ice Cube – Xzibit

<https://www.youtube.com/watch?v=6zfxOZBUq84>

Jay Z, Busta Rhymes, Ja Rule, Ashanti @ POWER HOUSE Largest Hip Hop Rap Concert in USA

https://www.youtube.com/watch?v=171n5CPYx_g

Cypress Hill Live @ California Roots 2019 Performing Black Sunday Entire Album Feat Mix Master Mike

<https://www.youtube.com/watch?v=ocjTl-1Qi3A>

SERGEI BARRACUDA & PASTOR live HIP HOP ŽIJE 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=Fsw8fh1SjAI>

PALUCH " Dym" @ Hip Hop Festival 2017 / Wrocław

https://www.youtube.com/watch?v=uPeK_6zt958

Top 10 CRAZIEST RAP CONCERTS (2017-2018)

<https://www.youtube.com/watch?v=jY4nTmd8Rf0>

Eminem live at London Twickenham, 14.7.2018, Full Concert HD, Revival Tour

<https://www.youtube.com/watch?v=UcOEsfbIPGU>

Chance The Rapper Live @ Lollapalooza Brasil 2018 [Full Concert]

<https://www.youtube.com/watch?v=0G23VUJwJrA>

ROCK

Rock Legends-[60's & 70's] Reunion & New Concerts (Video)r

<https://www.youtube.com/watch?v=yf1Okq5z2cU>

Foreigner Live

https://www.youtube.com/watch?v=kF_copPwqkA

Nazareth live from London 1985

<https://www.youtube.com/watch?v=JFCFlfCSqik>

OMEGA - Live Nepstadion 1994

<https://www.youtube.com/watch?v=Z9ksmTjJsOY>

Nickelback Live At Sturgis 2007 (Full HD)

https://www.youtube.com/watch?v=Ivpe6_kIAoI

Queen Live at Wembley Stadium 1986 Full Concert Full HD Remaster

<https://www.youtube.com/watch?v=gXXMsW3fHvk>

The Rolling Stones - (I Can't Get No) Satisfaction - Glastonbury 2013 (HD)

<https://www.youtube.com/watch?v=poXvMBhjSWk>

Pavlov's Dog - Julia / Valkerie @ Bruchsal 2011

<https://www.youtube.com/watch?v=fJqescqc1Hc>

The Police, Gateshead, England, July 31, 1982

<https://www.youtube.com/watch?v=RgE6F-Aj1PY>

Atheist Rap - Live @ Koncert Godine 2010

<https://www.youtube.com/watch?v=vw3LbpOxOUY>

Příloha č. 4: Dotazník na stereotypy

PŘEDPOSLEDNÍ ČÁST: DOTAZNÍK NA PŘEDSUDEKY (cca 10 minut)

V následujících otázkách prosím vyberte na číselných osách, jaké má podle Vás osobnostní rysy člověk, jež rád poslouchá daný žánr. P vsřední škálu 2 použijte jen v případech, kdy se opravdu nedokážete přiklonit k jedné z krajních hodnot.

Pokud nevíte, jakou hudbu si pod daným žánrem představit, přehrajte si krátkou ukázkou kliknutím na obrázek s názvem žánru.

Uvědomuj si, že jednotlivé žánry mohou poslouchat lidé nejrůznějších osobnostních rysů, věkových skupin, pohlaví i úrovní inteligence, přesto bych chtěla zjistit, jak si představíte zcela typické posluchače jednotlivých žánrů.

VÝZNAM SLOV:

Aktivita - průbojnost, energičnost, rozhodnost

Pasivita - neprůbojnost, nerozhodnost, pomalost

Stabilita - klid, vyrovnanost, sebevládní

Labilita - vznětlivost, neklid, impulzivita

Dominance - sebejistota, samostatnost, autoritativnost

Submise - poslušnost, podřizování se autoritě, nesamostatnost

Racionálnost - řídí se rozumem, střízlivost, objektivnost

Smyslovost - řídí se intuicí, subjektivnost, imaginativnost

Extraverze - společenskost, otevřenost, sdílnost

Introverze - nespolečenskost, uzavřenost, chladnost navenek

5. POP

Video: <https://youtu.be/SXlHbwHg8A>

	1	2	3
Aktivita (průbojnost)	☐	☐	☐
Pasivita (neprůbojnost)	☐	☐	☐
Stabilita (vyrovnanost)	☐	☐	☐
Labilita (nevyrovnanost)	☐	☐	☐
Dominance (autoritativnost)	☐	☐	☐
Submise (podřizování se autoritě)	☐	☐	☐
Racionálnost (řídí se rozumem)	☐	☐	☐
Smyslovost (řídí se intuicí)	☐	☐	☐
Extraverze (společenskost)	☐	☐	☐
Introverze (nespolečenskost)	☐	☐	☐

6. BLUES

Video: <https://youtu.be/shfKtH6k7ZcY>

	1	2	3	
Aktivita (příbojnost)	☐	☐	☐	Pasivita (nepříbojnost)
Stabilita (vyrovnanost)	☐	☐	☐	Labilita (nevyrovnanost)
Dominance (autoritativnost)	☐	☐	☐	Submise (podřizování se autoritě)
Racionálnost (řídí se rozumem)	☐	☐	☐	Smyslovost (řídí se intuicí)
Extraverze (společenskost)	☐	☐	☐	Introverze (nespolečenskost)

7. RAP/HIP HOP

Video: <https://youtu.be/4igGokumOnU>

	1	2	3	
Aktivita (příbojnost)	☐	☐	☐	Pasivita (nepříbojnost)
Stabilita (vyrovnanost)	☐	☐	☐	Labilita (nevyrovnanost)
Dominance (autoritativnost)	☐	☐	☐	Submise (podřizování se autoritě)
Racionálnost (řídí se rozumem)	☐	☐	☐	Smyslovost (řídí se intuicí)
Extraverze (společenskost)	☐	☐	☐	Introverze (nespolečenskost)

8. LIDOVÁ HUDBA

Video: https://youtu.be/2aDRQ_q5dA

	1	2	3	
Aktivita (příbojnost)	☐	☐	☐	Pasivita (nepříbojnost)
Stabilita (vyrovnanost)	☐	☐	☐	Labilita (nevyrovnanost)
Dominance (autoritativnost)	☐	☐	☐	Submise (podřizování se autoritě)
Racionálnost (řídí se rozumem)	☐	☐	☐	Smyslovost (řídí se intuicí)
Extraverze (společenskost)	☐	☐	☐	Introverze (nespolečenskost)

9. ROCK

Video: <https://youtu.be/LHbVTc-WEU4>

	1	2	3	
Aktivita (příbojnost)	☐	☐	☐	Pasivita (nepříbojnost)
Stabilita (vyrovnanost)	☐	☐	☐	Labilita (nevyrovnanost)
Dominance (autoritativnost)	☐	☐	☐	Submise (podřizování se autoritě)
Racionálnost (řídí se rozumem)	☐	☐	☐	Smyslovost (řídí se intuicí)
Extraverze (společenskost)	☐	☐	☐	Introverze (nespolečenskost)

10. JAZZ

Video: <https://youtu.be/2zpFcmKkKk>

	1	2	3	
Aktivita (příbojnost)	☐	☐	☐	Pasivita (nepříbojnost)
Stabilita (vyrovnanost)	☐	☐	☐	Labilita (nevyrovnanost)
Dominance (autoritativnost)	☐	☐	☐	Submise (podřizování se autoritě)
Racionálnost (řídí se rozumem)	☐	☐	☐	Smyslovost (řídí se intuicí)
Extraverze (společenskost)	☐	☐	☐	Introverze (nespolečenskost)

11. KLASICKÁ (VÁŽNÁ) HUDBA

Video: <https://youtu.be/ZNyUtlk5vb8>

	1	2	3	
Aktivita (příbojnost)	☐	☐	☐	Pasivita (nepříbojnost)
Stabilita (vyrovnanost)	☐	☐	☐	Labilita (nevyrovnanost)
Dominance (autoritativnost)	☐	☐	☐	Submise (podřizování se autoritě)
Racionálnost (řídí se rozumem)	☐	☐	☐	Smyslovost (řídí se intuicí)
Extraverze (společenskost)	☐	☐	☐	Introverze (nespolečenskost)

12. FOLK

Video: https://youtube.com/watch?v=FPVQwr_aQUk

	1	2	3	
Aktivita (příbojnost) ☐	☐	☐	☐	Pasivita (nepříbojnost)
Stabilita (vyrovnanost) ☐	☐	☐	☐	Labilita (nevyrovnanost)
Dominance (autoritativnost) ☐	☐	☐	☐	Submise (podřizování se autoritě)
Racionálnost (řídí se rozumem) ☐	☐	☐	☐	Smyslovost (řídí se intuicí)
Extraverze (společenská) ☐	☐	☐	☐	Introverze (nespolečenská)

13. METAL

Video: <https://youtube.com/watch?v=LorKM14d4k>

	1	2	3	
Aktivita (příbojnost) ☐	☐	☐	☐	Pasivita (nepříbojnost)
Stabilita (vyrovnanost) ☐	☐	☐	☐	Labilita (nevyrovnanost)
Dominance (autoritativnost) ☐	☐	☐	☐	Submise (podřizování se autoritě)
Racionálnost (řídí se rozumem) ☐	☐	☐	☐	Smyslovost (řídí se intuicí)
Extraverze (společenská) ☐	☐	☐	☐	Introverze (nespolečenská)

14. COUNTRY

Video: https://youtube.com/watch?v=TJJ_50-clu0

	1	2	3	
Aktivita (příbojnost) ☐	☐	☐	☐	Pasivita (nepříbojnost)
Stabilita (vyrovnanost) ☐	☐	☐	☐	Labilita (nevyrovnanost)
Dominance (autoritativnost) ☐	☐	☐	☐	Submise (podřizování se autoritě)
Racionálnost (řídí se rozumem) ☐	☐	☐	☐	Smyslovost (řídí se intuicí)
Extraverze (společenská) ☐	☐	☐	☐	Introverze (nespolečenská)

15. ELEKTRONICKÁ/TANEČNÍ HUDBA

Video: https://youtu.be/nyB_XidHMGU

	1	2	3	
Aktivita (příbojnost) ☐	☐	☐	☐	Pasivita (nepříbojnost)
Stabilita (vyrovnanost) ☐	☐	☐	☐	Labilita (nevyrovnanost)
Dominance (autoritativnost) ☐	☐	☐	☐	Submise (podřizování se autoritě)
Racionálnost (řídí se rozumem) ☐	☐	☐	☐	Smyslovost (řídí se intuicí)
Extraverze (společenská) ☐	☐	☐	☐	Introverze (nespolečenská)

16. Potřebovali jste si poslechnout nahrávky?

Nápověda k otázce: Pokud jste si potřebovali poslechnout nějakou nahrávku, abyste lépe pochopili žánr, o jaký žánr/žánry šlo?

Prosím zatrhněte políčka podle toho, zda podle vás poslouchá daný žánr muž nebo žena (zkuste vždy vybrat jen jednoho z nich (muže, nebo ženu), ale není to podmínkou).

17. Pohlaví

Nápověda k otázce: Kdy podle Vás častěji poslouchá dané žánry? (potřebujete-li si poslechnout nahrávky k lepšímu pochopení žánru, najdete je u předchozích položek).

	Muž	Žena
Pop	☐	☐
Blues	☐	☐
Rap/Hip hop	☐	☐
Lidová hudba	☐	☐
Rock	☐	☐
Jazz	☐	☐

18. Pohlaví

Nápověda k otázce: *Kdy podle vás častěji poslouchá dané žánry? (potřebujete-li si poslechnout nahrávky k lepšímu pochopení žánru, najdete je u předchozích položek)*

	Muž	Žena
Klasická (vážná) hudba	☐	☐
Folk	☐	☐
Metal	☐	☐
Country	☐	☐
Elektronická/taneční hudba	☐	☐

Prosím zatrhněte políčka podle toho, jaká věková skupina podle vás poslouchá dané žánry (zkuste u každého žánru vybrat jednu až tři věkové skupiny, ale není to podmínkou).

19. Věk

Nápověda k otázce: *Jaká věková skupina podle vás nejčastěji poslouchá dané žánry? (potřebujete-li si poslechnout nahrávky k lepšímu pochopení žánru, najdete je u předchozích položek)*

	do 20 let	21-25	26 - 30	31-35	36-40	nad 40 let
Pop	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Blues	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rap/Hip hop	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lidová hudba	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rock	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jazz	☐	☐	☐	☐	☐	☐

20. Věk

Nápověda k otázce: *Jaká věková skupina podle vás nejčastěji poslouchá dané žánry? (potřebujete-li si poslechnout nahrávky k lepšímu pochopení žánru, najdete je u předchozích položek)*

	do 20 let	21-25	26 - 30	31-35	36-40	nac 40 let
Klasická (vážná) hudba	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Folk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Metal	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Country	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Elektronická/taneční hudba	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Prosím zatrhněte políčka podle toho, s jak vysokou inteligencí poslouchá člověk daný žánr (zkuste vždy vybrat jednu až dvě IQ úrovně ale není to

podmínkou).

21. IQ

Nápověda k otázce: *Lidé s jakou úrovní inteligence podle vás nejčastěji poslouchají dané žánry? (potřebujete-li si poslechnout nahrávky k lepšímu pochopení žánru, najdete je u předchozích položek).*

	Nizké	Podprůměrné	Průměrné	Nadprůměrné	Vysoké
Pop	☐	☐	☐	☐	☐
Blues	☐	☐	☐	☐	☐
Rap/Hip hop	☐	☐	☐	☐	☐
Lidová hudba	☐	☐	☐	☐	☐
Rock	☐	☐	☐	☐	☐
Jazz	☐	☐	☐	☐	☐

22. IQ

Nápověda k otázce: *Lidé s jakou úrovní inteligence podle vás nejčastěji poslouchají dané žánry? (potřebujete-li si poslechnout nahrávky k lepšímu pochopení žánru, najdete je u předchozích položek).*

	Nizké	Podprůměrné	Průměrné	Nadprůměrné	Vysoké
Klasická (vážná) hudba	☐	☐	☐	☐	☐
Folk	☐	☐	☐	☐	☐
Metal	☐	☐	☐	☐	☐
Country	☐	☐	☐	☐	☐
Elektronická/taneční hudba	☐	☐	☐	☐	☐

Příloha č. 5: Seznam hudebních nahrávek

BLUES

1. Beňa & Ptaszek - Dobré ráno blues 0:24 – 0:42
2. B. B. King - The Thrill Is Gone 0:56 – 1:15
3. Pepa Streichl - Na poslední cestu 1:01 – 1:27
4. Muddy Waters - I'm Your Hoochie Coochie Man 0:30 – 0:46
5. ZVA 12-28 BAND - Dáke blues 0:08 – 0:34

COUNTRY

1. Ladislav Vodička - Já tu zemi znám 0,37 – 0,51
2. Willie Nelson - On the Road Again 0,39 -0,58
3. Michal Tučný - Snídaně v trávě 0,24 – 0,46
4. Loretta Lynn - Coal miner's daughter 0,55 – 1,7
5. Greenhorns - Šlapej dál 0,25 – 0,46

ELEKTRONICKÁ/TANEČNÍ HUDBA

1. Midi lidi - Rád vařim 0:20 – 0:30
2. Avicii - Hey Brother 1:38 – 1:58
3. Khoiba – Log 0:47 – 1:01
4. The Chainsmokers – Takeaway 1:27 – 1:40
5. Ventolin - Disco Science 1:11 – 1:27

FOLK

1. Jaromír Nohavica - U nás na severu 0:18 – 0:54
2. Simon & Garfunkel - Scarborough Fair 0:43 – 1:13
3. Karel Kryl - Píseň Neznámého vojína 0:25 – 0:56
4. Woody Guthrie - This Land Is Your Land 0:33 – 0:55

5. Spirituál kvintet - Stovky cest 1:58 – 2:21

JAZZ

1. Jazz Q – Klekánice 3:14 – 3:26

2. Billie Holiday - The man I love 1:40 – 1:52

3. Ondřej Havelka a Melody Makers - Vendelína, co děláš 0:29 – 0:48

4. Miles Davis - Freddie Freeloader 0:00 – 0:20

5. Dan Bárta – Vánoce dospělých 2:22 – 2:36

KLASICKÁ HUDBA

1. Leoš Janáček – Její pastorkyňa (Odešli... Jdi také) 2:09 – 2:28

2. Alfred Schnittke – Cello concerto No.2 19:51 – 20:11

3. Antonín Dvořák – Symphony No.8 in G-major 9:06-9:20

4. Wolfgang Amadeus Mozart – Malá noční hudba 1:15 – 1:34

5. Bedřich Smetana – Vltava 0:08 – 0:28

LIDOVÁ HUDBA

1. Na tom pražským mostě 0,2 – 0,20

2. Greensleeves to a ground in G 2:58 – 3:10

3. Valdauf, Vejvoda, Vacek - Jednou, dvakrát 1:02 – 1:21

4. Kandráčovci – Oči čornyje 0:59 – 1:12

5. Csárdás Gömör -Maďarský čardáš 0:47 – 1:09

METAL

1. Arakain – Dnes ještě ne 1:07 – 1:30

2. Soulfly – Live Life Hard! 2:09 – 2:21

3. Dymytry – Chernobyl 1:07 – 1:35

4. Judas Priest - You've Got Another Thing Comin' 1:14 – 1:26

5. Citron - Rebelie rebelů 1:07 – 1:29

POP

1. Lucie Bílá – Esemes 0:39 – 1:05

2. Lukas Graham - 7 Years 1:39 – 2:10

3. Elán – Zanedbaný sex 0:40 – 1:08

4. Ed Sheeran - Shape of you 0:45 – 1:00

5. Karel Gott - Lady Carneval 1:01 – 1:30

RAP/HIP HOP

1. Ektor - Generace X 0:49 – 1:07

2. Eminem feat. Rihanna - Love the way you lie 0:16 – 0:39

3. Smack One – Sběratelský Předměty 1:04 – 1:16

4. Wiz Khalifa - See You Again ft. Charlie Puth 1:00 – 1:27

5. PSH – Praha 1:16 – 1:38

ROCK

1. Katapult - Hlupák váhá 1:18 – 1:39

2. AC/DC - Highway to Hell 0:45 – 1:02

3. Kabát - V pekle sudy válej 0:55 – 1:15

4. Scorpions – Only a man 0:38 – 1:04

5. Elán - Zaľúbil sa chlapec 1:08 – 1:30

Příloha č. 6: Záznamový arch

Žánr	Pořadí	Název videa	Další poznámky				
Základní údaje	Pohlaví	žena	muž				
	Věk	0-15	16-24	25-44	45-64	65+	
Vzhled	Typ oblečení	norm	slavnostní	sportovní	tematické	kostým extravagantní	
	Barva oblečení	norm	tmavé	barevné			
	Účes	norm	extravagantní	rozcuchané	pleš	velmi upravené rozpuštěné	
	Barva vlasů	norm	extravagantní				
Neverbální projevy	Další jevy						
	Pozice	sedí	stojí	leží	chodí	tancuje gestikuluje	
	Hodnocení skladby	tleskání	pískot	gesta	nic	výrazy	
	Tanec	pohupuje se	skáče	velké pohyby	v prostoru	rukama bez pohybu	
	Aktivita	natačení/focení	rozhovor	hra			
	Další jevy						
Okolí	Prostředí	uzavřená hala	venkovní prostor	otevřená hala	velký sál	místnost	
	Pódium	vysvětlivé	na hladině s diváky	uprostřed diváků			
	Atmosféra	agresivní	klidná	uvolněná			
	Další jevy						